

Aluehallintovirasto

Nuorten työpajatoiminta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella vuonna 2019

Elisa Hietala

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Opetus ja kulttuuritoimi

Nuorten työpajatoiminta
Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella
vuonna 2019

30.10.2020

Elisa Hietala

Aluehallintovirastojen julkaisuja 92/2020

ISSN 2343-3132

ISBN 978-952-5900-51-4

Oulu

2020

KUVAILULEHTI
Aluehallintovirastojen julkaisuja 10/2020

Tekijät Opetus ja kulttuuritoimi Elisa Hietala	Julkaisuaika 2020		
	Toimeksiantajat(t) Pohjois-Suomen aluehallintovirasto		
	Toimielimen asettamispäivä		
Julkaisun nimi Nuorten työpajatoiminta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella vuonna 2019			
Tiivistelmä Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren, alle 29-vuotiaan henkilön valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Nuorten työpajatoiminnasta säädetään nuorisolaissa (2016/1285). Aluehallintovirastot jakavat vuosittain harkinnanvaraista valtionavustusta nuorten työpajatoiminnan järjestäjille. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myönsi vuonna 2019 nuorten työpajatoimintaan harkinnanvaraista valtionavustusta yhteensä 1 800 000 euroa. Avustusta myönnettiin yhteensä 26 nuorten työpajatoiminnan järjestäjälle, joista osa toimi usean Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueen kunnan alueella. Opetus- ja kulttuuriministeriö kerää vuosittain nuorten työpajatoiminnan järjestäjiltä tietoja valtakunnallisella työpajakyselyllä. Tässä raportissa käytetään vuoden 2019 nuorten työpajatoimintaa koskevan kyselyn vastauksia. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueen vuoden 2019 tietoja verrataan sekä koko maan tietoihin että aiempien vuosien kyselyvastauksissa annettuihin tietoihin.			
Asiasanat Nuorten työpajatoiminta, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5900-51-4
Kokonaissivumäärä 82		Kieli suomi	Hinta
Julkaisija Pohjois-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

Sisällysluettelo

1. Johdanto: Nuorten työpajatoiminta	5
2. Valtionavustus nuorten työpajatoimintaan vuonna 2019	7
3. Nuorten työpajatoiminnan talous	10
4. Henkilökunta nuorten työpajoilla	12
4.1. Henkilöstön koulutustausta ja työtehtävät	15
4.2. Henkilöstön täydennyskoulutus ja työnohjaus	20
5. Nuoret valmentautujat	29
5.1. Nuoret valmentautujat työpajalla	37
5.2. Nuorten valmentautujien sijoittuminen työpajajakson jälkeen	41
6. Toiminta nuorten työpajoilla	44
6.1. Haasteet nuorten työpajatoiminnassa	57
6.2. Onnistumiset nuorten työpajatoiminnassa	59
7. Työpajatoiminnan laatu ja kehittäminen	61
7.1. Valmentautujien vaikutusmahdollisuudet, palautejärjestelmät ja seuranta	64
7.2. Yhteistyö	68
8. Palaute kyselystä	76
Lähteet	77
Kuvaluettelo	78
Taulukkoluetelo	80

Nuorten työpajatoiminta 2019

1 800 000 € valtionavustusta
26 nuorten työpajatoiminnan
järjestäjälle
27 kunnan alueella

1 591 nuorta

45 % on suorittanut peruskoulun
37 % ohjautui toimintaan soten tai nuorisotyön kautta
20 % jatkoi työpajajakson jälkeen kouluun tai työelämään

171 henkilötyövuotta

81 % vakinaisia tai vakituissuhteita
77 % työ/työhönvalmentajia tai yksilövalmentajia
100 %:lla pajoista henkilöstö osallistui täydennyskoulutukseen

1 865 €
yhtä nuorta
kohti

32 % mukana
kuntouttavassa
työtoiminnassa

81 % osallistui
korttikursseille

"Ammattitaitoinen henkilökunta on saanut rakennettua ehyen kokonaisuuden, joka tarjoaa erilaisissa tilanteissa oleville ihmisille mahdollisuuden tarkastella omaa tilannetta, osaamista ja tulevaisuuden suunnitelmia. Työmme on vaikuttavaa ja yksilön kannalta merkityksellistä."

"Nuorten tavoitettavuudessa ja heidän toimintaan sitouttamisessa on onnistuttu. Moniammatillinen yhteistyö on ollut toimivaa"

1. Johdanto: Nuorten työpajatoiminta

Vuoden 2016 lopussa eduskunta hyväksyi nuorisolain (1285/2016), joka tuli voimaan 1.1.2017. Nuortentyöpajatoiminta määritellään lain 4 luvun 13 pykälän mukaan seuraavasti:

”Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämännäkönsä taitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa.”

Nuorisolain (1285/2016) mukaan nuorten työpajatoimintaa voi järjestää kunta, useat kunnat tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Pajalla tulee olla sekä yksilö- että työvalmennusosaamista, ja sen on seurattava toimintansa tuloksia. Nuori voidaan ohjata työpajalle viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan henkilön toimesta, tai nuori voi hakeutua työpajalle oma-aloitteisesti.

Nuorten tietojen käsittelystä on säädetty nuorisolain (1285/2016) neljännessä luvussa pykälässä 14. Yksittäistä nuorta koskevaa asiaa käsiteltäessä kirjataan nuorta koskeva sopimus ja valmennussuunnitelma sekä nuoren valmennuksen seurantaan ja jatkotoimenpiteisiin liittyvät tiedot. Lisäksi kirjataan nuoren valmennuksesta vastaavat henkilöt ja se, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle. Tietoja saa luovuttaa toiselle viranomaiselle vain nuoren ja, alaikäisen nuoren tapauksessa, nuoren huoltajan suostumuksella. Nuorisolaissa (1285/2016) tietojen keräämistä perustellaan seuraavasti:

”Nuoresta kerätään tietoja hänen valmennuksensa suunnittelemiseksi, hänen valmiuksiensa ja taitojensa kehittymisen osoittamiseksi ja hänen saamansa valmennuksen tulosten ja nuoren muun palvelutarpeen osoittamiseksi.”

Työpajatoiminnan osalta laissa huomioidaan myös huumausainetestaus. Nuorisolain (1285/2016) mukaan työpajatoiminnan järjestäjä saa pyytää nuorelta huumausainetestä koskevan todistuksen, jos on perustellusti aihetta epäillä, että nuori on valmennuksessa huumausaineiden vaikutuksen alaisena tai riippuvainen huumeista. (Nuorisolaki 1285/2016: 4 luku 15 §)

Myös valtakunnallinen nuorisotyön- ja politiikan ohjelma VANUPO antaa linjauksia työpajatoiminnalle. Järjestyksessään toinen VANUPO hyväksyttiin valtioneuvoston yleisistunnossa 19.12.2019, ja se kattaa vuodet 2020–2023. Ohjelmassa hallitus määrittelee nuorisotyön ja nuorisopolitiikkansa tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. (VANUPO)

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle tai alle 30-vuotiaalle valmistuneelle taataan joko työ-, työpaja-, työharjoittelu-, työkokeilu-, oppisopimus- tai kuntoutuspaikka kolmen kuukauden aikana työttömyyden alkamisesta. Nuorisotakuun toimintaa pyritään vahvistamaan asiantuntijatyön pohjalta. Lisäksi nuorisotyötä tukevien osaamiskeskusten toiminta jatkuu uudella toimikaudella 2020–2023. Muiden muassa kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskuksen tehtävä on työpajatoiminnan kehittäminen.

Valtion tasolla nuorten työpajatoimintaa on tuettu myöntämällä toimintaan harkinnanvaraista valtionavustusta, ja toiminnan vaikuttavuutta on seurattu säännöllisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriö kerää vuosittain nuorten työpajatoiminnan järjestäjiltä tietoja edellisen vuoden toiminnasta valtakunnallisella kyselyllä.

Tässä raportissa perehdytään Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueen, eli Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien, työpajatoimintaan vuoden 2019 kyselyvastausten pohjalta. Työpajakyselyyn vastasi vuonna 2019 Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueelta 26 nuorten työpajatoiminnan järjestäjää. Raporttiin on kerätty tietoja myös edeltäneiden vuosien kyselyvastauksista. Lisäksi raportissa on hyödynnetty nuorten työpajatoiminnan valtionavustuksen käyttöselvityksissä annettuja tietoja. Raportissa Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat kattavaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueeseen viitataan lyhenteellä PSAVI. Koko maalla tarkoitetaan raportissa Manner-Suomea. Osassa graafeista nuorten työpajoista käytetään lyhennettä "tp"

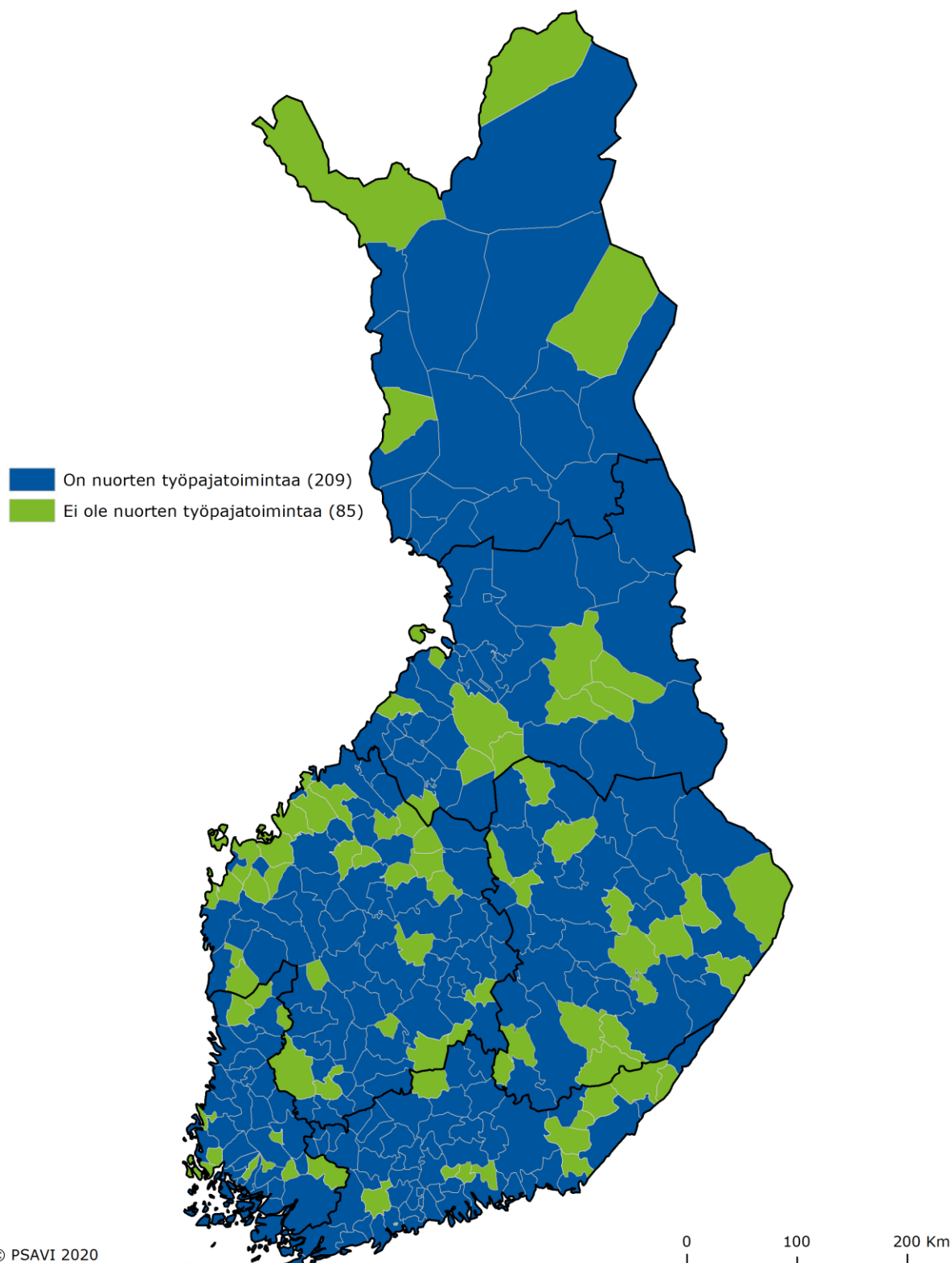
2. Valtionavustus nuorten työpajatoimintaan vuonna 2019

Aluehallintovirastot myöntävät vuosittain harkinnanvaraista valtionavustusta nuorten työpajatoiminnan järjestäjille. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myönsi vuonna 2019 nuorten työpajatoimintaan harkinnanvaraista valtionavustusta yhteensä 1 800 000 euroa. Kainuun nuorten työpajoille myönnettiin 19 % ja Pohjois-Pohjanmaan nuorten työpajoille 80 % avustusmäärärahasta. Nuorten työpajojen lisäksi avustusta myönnettiin työpajojen alueellisen verkostotoiminnan koordinointiin eli ALU-toimintaan, joka kohdistui PSAVI-alueen kaikkiin nuorten työpajoihin. ALU-koordinaattorin tuki oli koko jaettavasta tukisummasta noin prosentin.

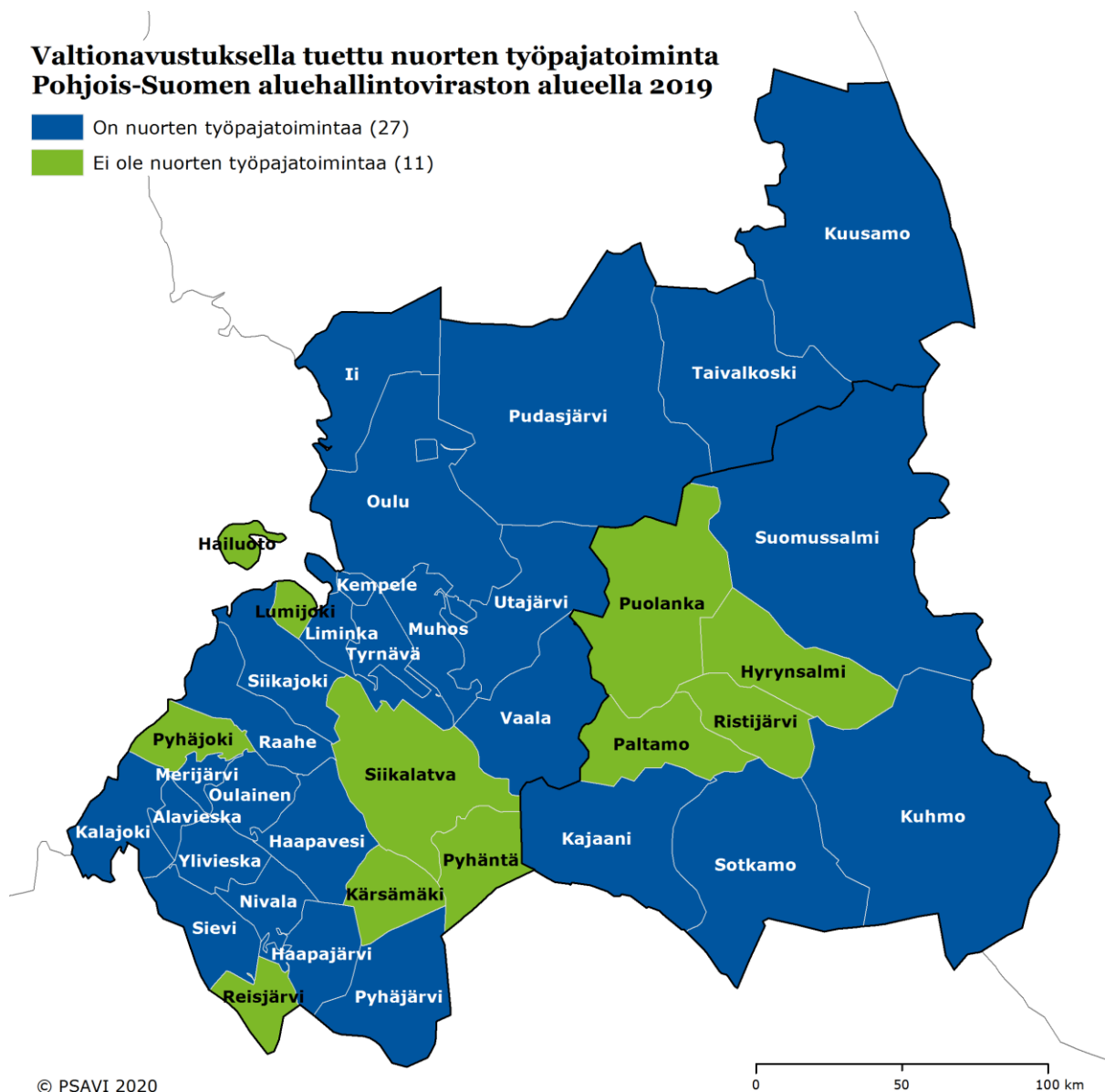
Avustusta myönnettiin yhteensä 26 nuorten työpajatoiminnan järjestäjälle, joista osa toimi usean kunnan alueella. Jelpiverkon toiminta-alue sisälsi seitsemän kuntaa: Alavieska, Haapavesi, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Sievi ja Ylivieska. Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry. toimi Haapajärven ja Käsämäen alueilla, ja Kumppaniksi ry. Kajaanin ja Sotkamon alueilla. Vuonna 2019 valtionavustusta haki myös kolme uutta nuorten työpajaa: Haapaveden kaupungin, Sotkamon kunnan sekä Yritetään yhdessä ry:n nuorten työpajat. Yksi paja ei hakenut valtionavustusta kuten aiempina vuosina.

Kuva 1. Valtionavustuksella tuettu nuorten työpajatoiminta Suomessa vuonna 2019.

Valtionavustuksella tuettu nuorten työpajatoiminta Suomessa vuonna 2019

Kuva 2. Valtionavustuksella tuettu nuorten työpajatoiminta PSAVI-alueella vuonna 2019.

Kartassa (**Kuva 1.**) näkyvät ne Suomen kunnat, joissa oli valtionavustuksella tuettua nuorten työpajatoimintaa vuonna 2019.

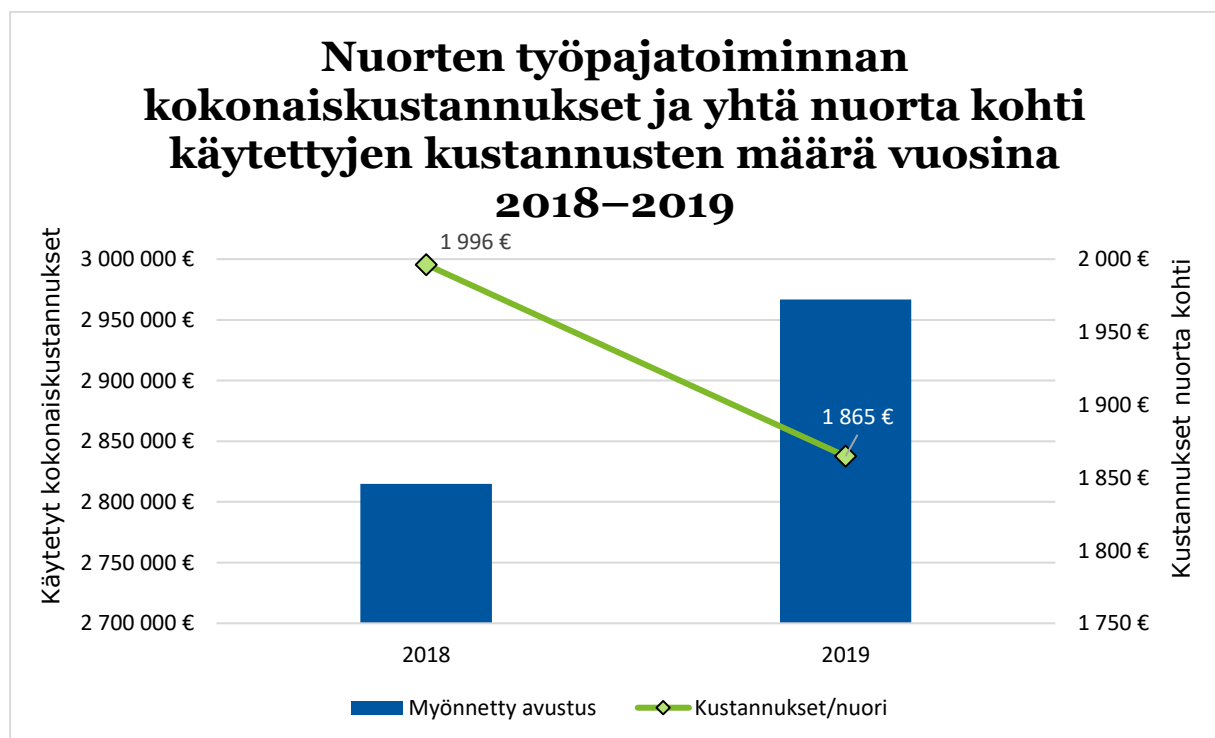
Kuva 2. esittää vastaavat tiedot Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueelta. PSAVI-alueella valtionavustuksella tuettua nuorten työpajatoimintaa järjestettiin 27 kunnan alueella.

3. Nuorten työpajatoiminnan talous

Valtioneuvoston asetuksessa nuorisotyöstä ja politiikasta (211/2017) säädetään, että laadukkaaseen työpajatoimintaan tarvitaan taloudellisuutta ja hyvää taloudenhoitoa. Seuraavat tiedot toiminnan kustannuksista eivät ole valtakunnallisesta työpajakyselystä, vaan tiedot on kerätty Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon raportoiduista nuorten työpajatoiminnan valtionavustuksen käyttöselvityksistä.

Nuorten työpajatoiminnan raportoiduissa kustannuksissa on mukana vain osa toiminnasta, sillä valtionavustuksen käyttöselvityksissä esitetyissä toiminnan kustannuksissa on mukana vain hakuohjeessa määritetyt hyväksyttävät kustannukset. Lisäksi selvityksessä raportoituihin kustannuksiin vaikuttaa se, mihin kustannuksiin työpaja on alun perin hakenut avustusta. Osa pajoista haki valtionavustusta koko nuorten työpajatoimintaan ja osa esimerkiksi yhden työntekijän palkkakustannuksiin. Siten selvityksessä raportoiduissa kustannuksissa on mukana vain pieni osa nuorten työpajatoiminnan kokonaiskustannuksista. Koska kokonaiskustannusten raportointia muutettiin vuodesta 2018 alkaen, ovat trendivertailut vain vuosilta 2018 ja 2019.

Kuva 3. Nuorten työpajatoiminnan kokonaiskustannukset nuorten työpajatoiminnan valtionavustusta saaneiden pajojen osalta sekä yhtä nuorta kohti käytettyjen kustannusten määrä PSAVI-alueella vuosina 2018–2019.

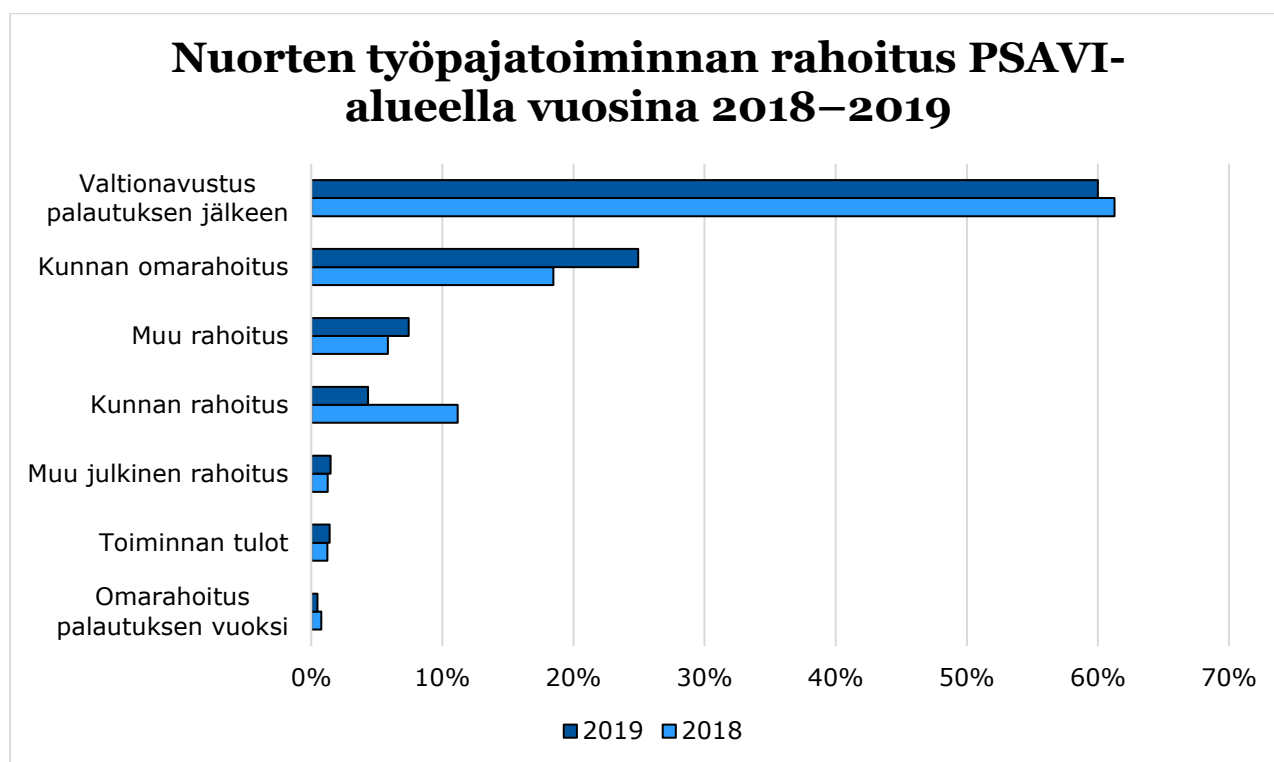

Vuonna 2019 PSAVI-alueen avustusta saaneiden nuorten työpajojen raportoidut kustannukset olivat 2 966 796 euroa. Tukea käytettiin noin 1865

euroa yhtä valmentautujaa kohti. Vuonna 2018 tukea käytettiin hieman enemmän yhtä nuorta kohti: kokonaiskustannukset olivat n. 2,8 miljoonaa euroa, ja yhtä nuorta kohti käytettiin 1 966 euroa. (**Kuva 3.**)

Vuonna 2019 suurin osa (90,6 %) nuorten työpajatoiminnan valtionavustuksen käyttöselvityksissä raportoiduista kustannuksista koostui palkoista sekä niiden sivukuluista. Toiseksi suurin kustannuserä oli materiaali- ja välinekustannukset, joiden osuus oli noin 3,1 % raportoiduista kustannuksista. Tilanne ei eronnut suuresti vuodesta 2018, jolloin palkkauskustannusten osuus oli 89,6 % ja materiaali- ja välinekustannusten osuus oli 3,5 %.

Kuva 4. Nuorten työpajatoiminnan rahoitus PSAVI-alueella vuosina 2018–2019. Osuudet alueen nuorten työpajatoiminnan kokonaisrahoituksesta valtionavustusta saaneiden pajojen osalta.

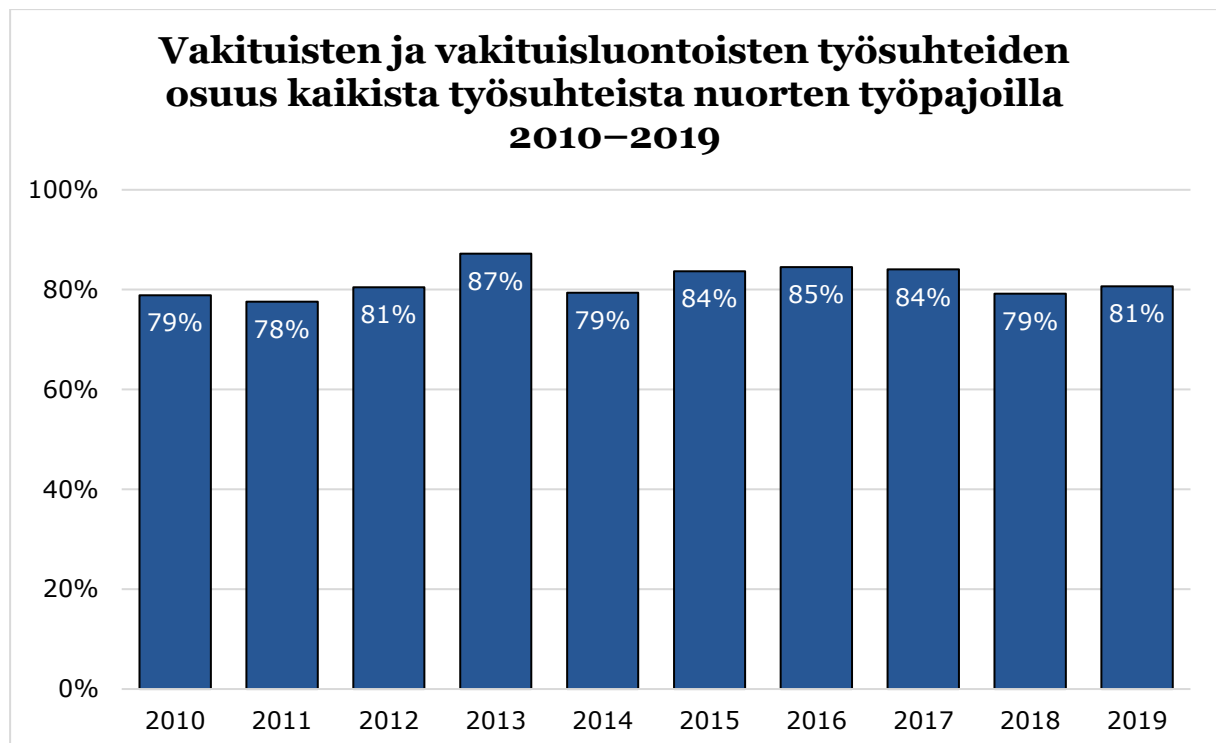
Nuorten työpajatoiminnasta syntyneitä valtioavustuksella hyväksyttäviä kustannuksia on rahoitettu PSAVI-alueella lisäksi työpajatoiminnan järjestäjätahojen omarahoituksella. Omarahoituksen tulee kattaa vähintään 25 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Vuonna 2019 valtionavustus kattoi lopulta 60 % hyväksyttävistä kustannuksista. Kunnan rahoitus oli toiseksi suurin tulonlähde. Vuonna 2019 kaksi toimijaa joutui palauttamaan osan tuesta, kun vuonna 2018 palautettavaa tuli viidelle työpajalle. (**Kuva 4.**)

4. Henkilökunta nuorten työpajoilla

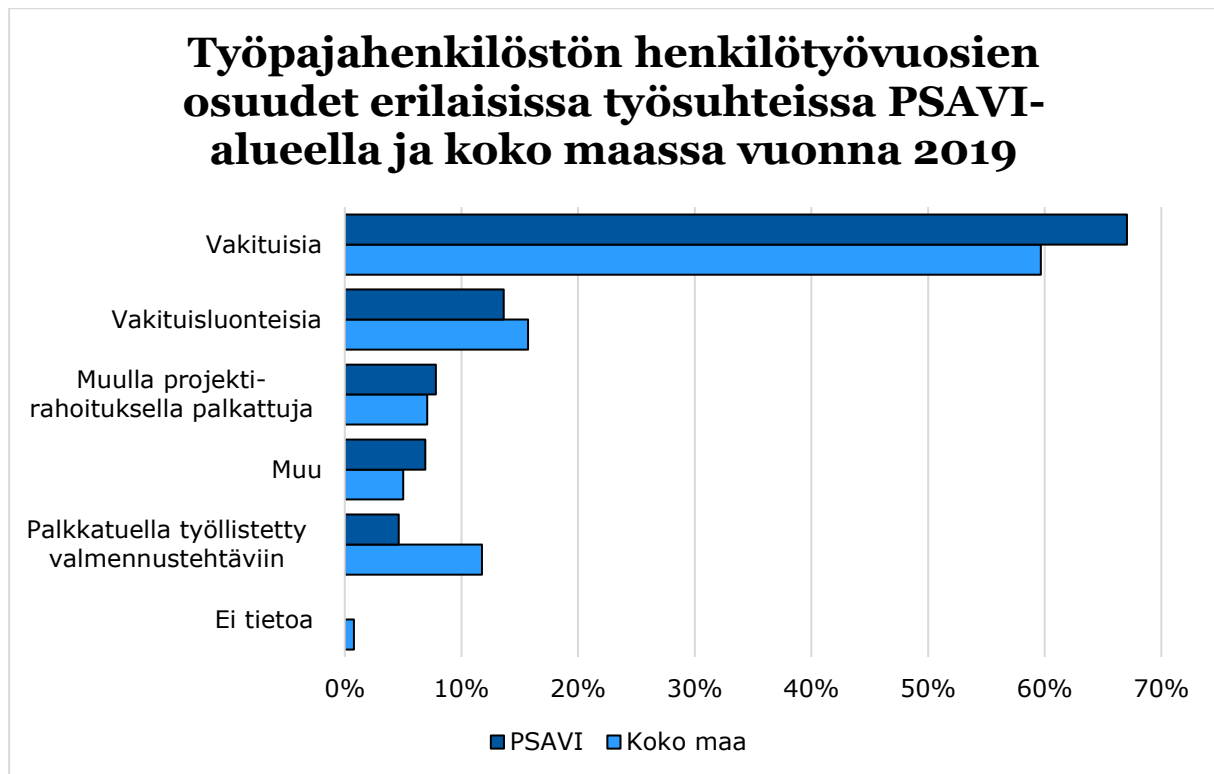
Valtioneuvoston asetuksen (211/2017; 11 § ja 12 §) mukaan nuorten työpajatoiminnassa työskentelevien henkilöiden ammattitaito ja osaaminen sekä nuorten työpajatoiminnan jatkuvuus ovat tärkeitä toiminnan laadun ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmista. Lisäksi ne ovat tärkeitä valtionavustuksen myöntökriteereitä.

Kuva 5. Vakituisen ja vakituisluentoisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista nuorten työpajoilla 2010–2019.

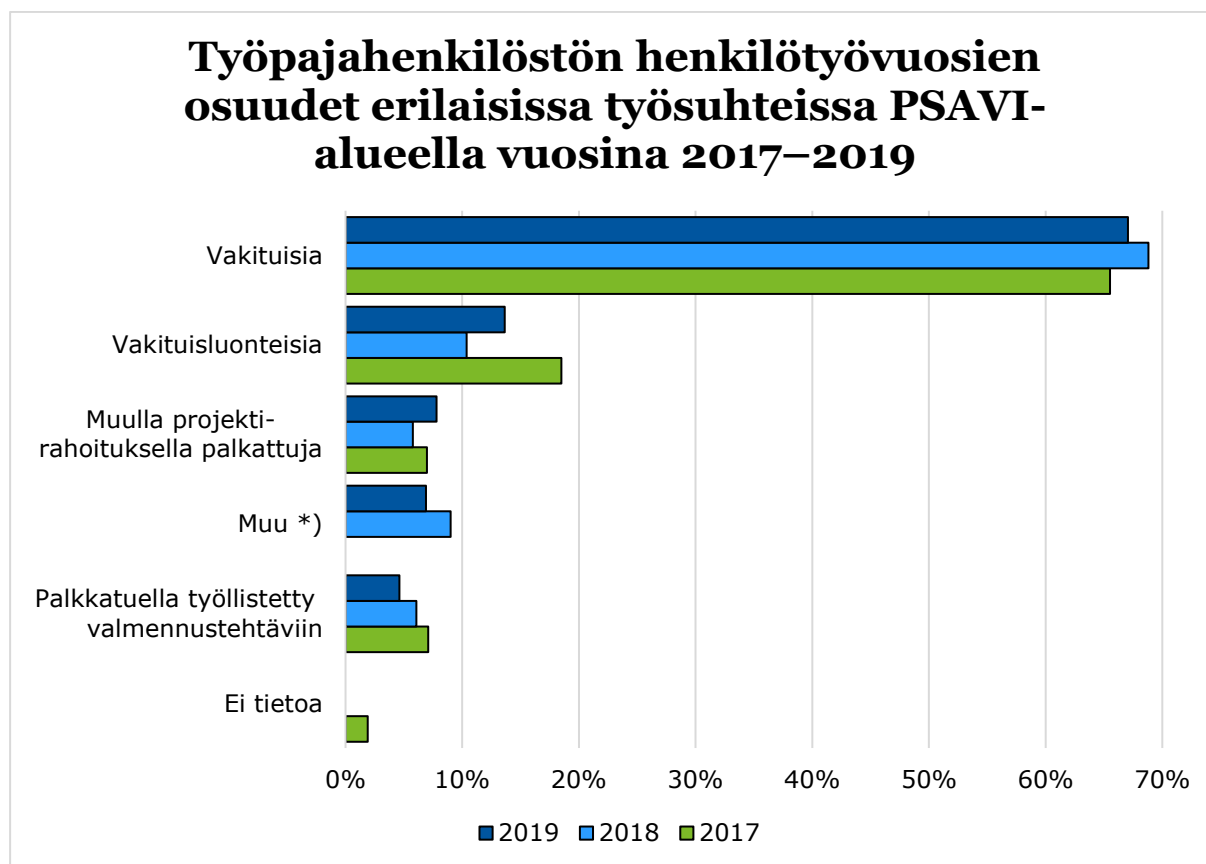
Vuonna 2019 PSAVI-alueen nuorten työpajoilla käytettiin noin 171 henkilötyövuotta nuorten kanssa työskentelyyn. Vakituksessa ja vakinaisluentoisessa työsuhteessa työskenteli 81 % työntekijöistä. Vuonna 2019 vakituisten ja vakituisluentoisten työntekijöiden yhteenlaskettu osuus koko henkilöstöstä oli noussut 2 prosenttiyksikköä aiemmasta, ja samalla osuus on noussut jälleen yli 80 prosentin. (**Kuva 5**).

Kuva 6. Työpajahenkilöstön henkilötyövuosien osuudet erilaisissa työsuhteissa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.

PSAVI-alueen työpajoilla oli vuonna 2019 koko maahan verrattuna noin seitsemän prosenttiyksikköä enemmän vakituisia työntekijöitä (**Kuva 6**). Sitä vastoin vakituisluonteisten määrä on lähes sama, ja ero valtakunnalliseen on vain vajaa kaksi prosenttiyksikköä. Palkkatuella työllistettyjen määrä taasen oli 7 prosenttiyksikköä pienempi.

Kuva 7. Työpajahenkilöstön henkilötövuosien osuudet erilaisissa työsuhteissa PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. *) Vaihtoehtoa ”Muu” ei ollut luokittelussa vuonna 2017.

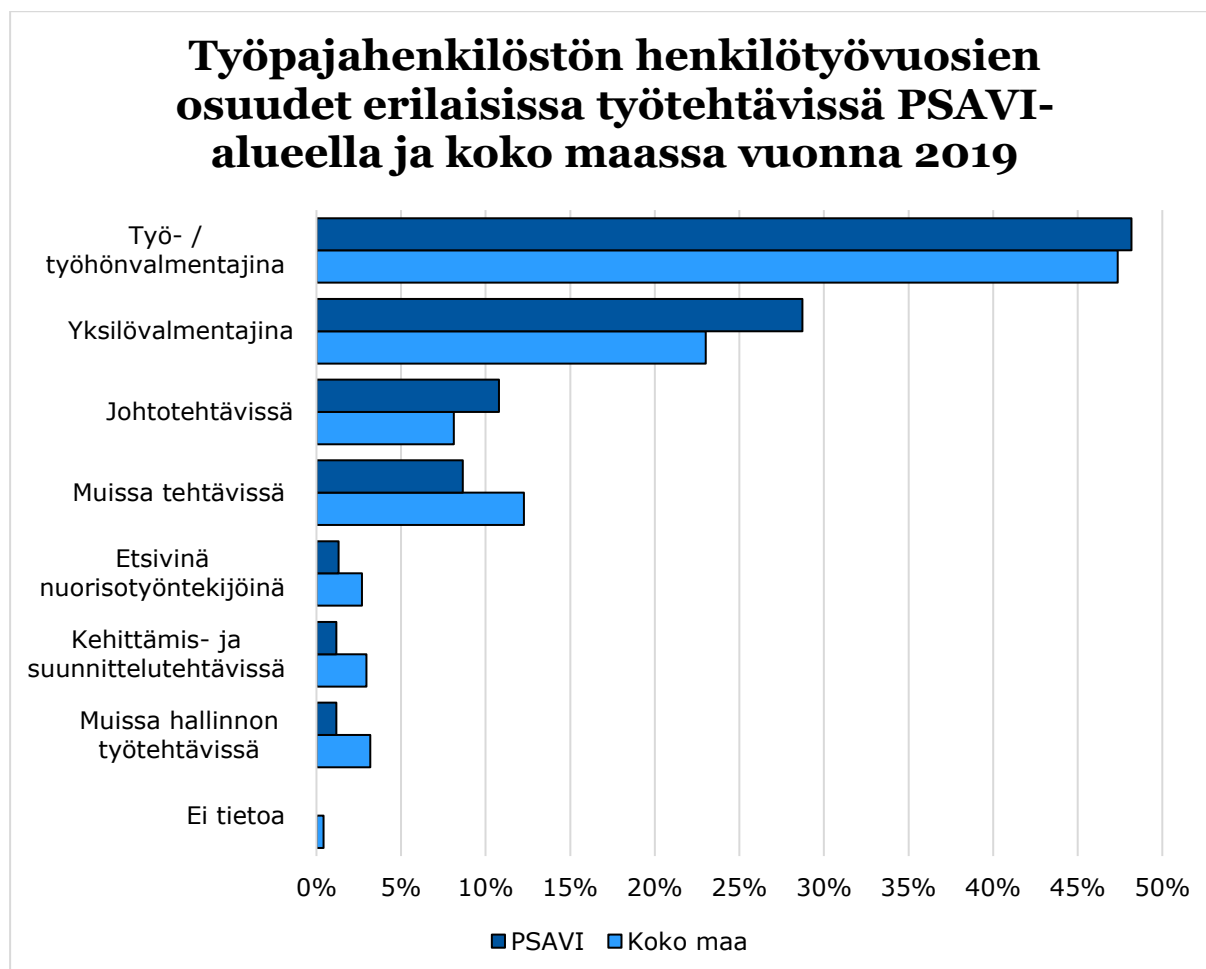
Vuonna 2019 PSAVI-alueella oli suhteessa enemmän vakituisia työntekijöitä kuin valtakunnallisesti, mutta vakituisten määrä oli kuitenkin vähentynyt vuodesta 2018 puolitoista prosenttiyksikköä (**Kuva 7**). Vaikka vakinaisten ja vakinaisluontoisten työntekijöiden määrä on ollut alueella aiemmin kasvussa, oli myös niiden määrä vähentynyt edellisvuodesta. Palkkatuella työllistettyjen määrä on myös laskenut hieman. Vastaavasti muulla projektirahoituksella palkattujen osuus on hivenen kasvanut. Henkilötövuosista muulla projektirahoituksella palkattuja oli 2019 jo yli kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin palkkatuella työllistettyjä.

Yksittäisten pajatoimijoiden välillä on edelleen eroja siinä, millaisissa työsuhteissa työntekijät ovat. PSAVI-alueen 26 työpajasta vain kolmella on vähemmän kuin yksi vakituinen työntekijä. Kymmenellä pajalla kaikki työntekijät ovat joko vakinaisia tai vakinaisluontoisia. Vain neljällä pajalla on enemmän muutoin kuin vakituisesti tai vakinaisluontoisesti palkattuja työntekijöitä. Projektirahoituksella palkattua henkilöstöä on viidellä pajalla ja palkkatuella työllistettyjä vain kolmella pajalla. Pajat ovat kooltaan myös hyvin erilaisia ja eri kokoisia, mikä vaikuttaa myös työsuhteiden jakautumiseen.

4.1. Henkilöstön koulutustausta ja työtehtävät

Nuorisolain (1285/2016) neljännen luvun pykälän 13 mukaan nuorten työpajalla tulee olla nuorten yksilö- ja työvalmennusosaamista.

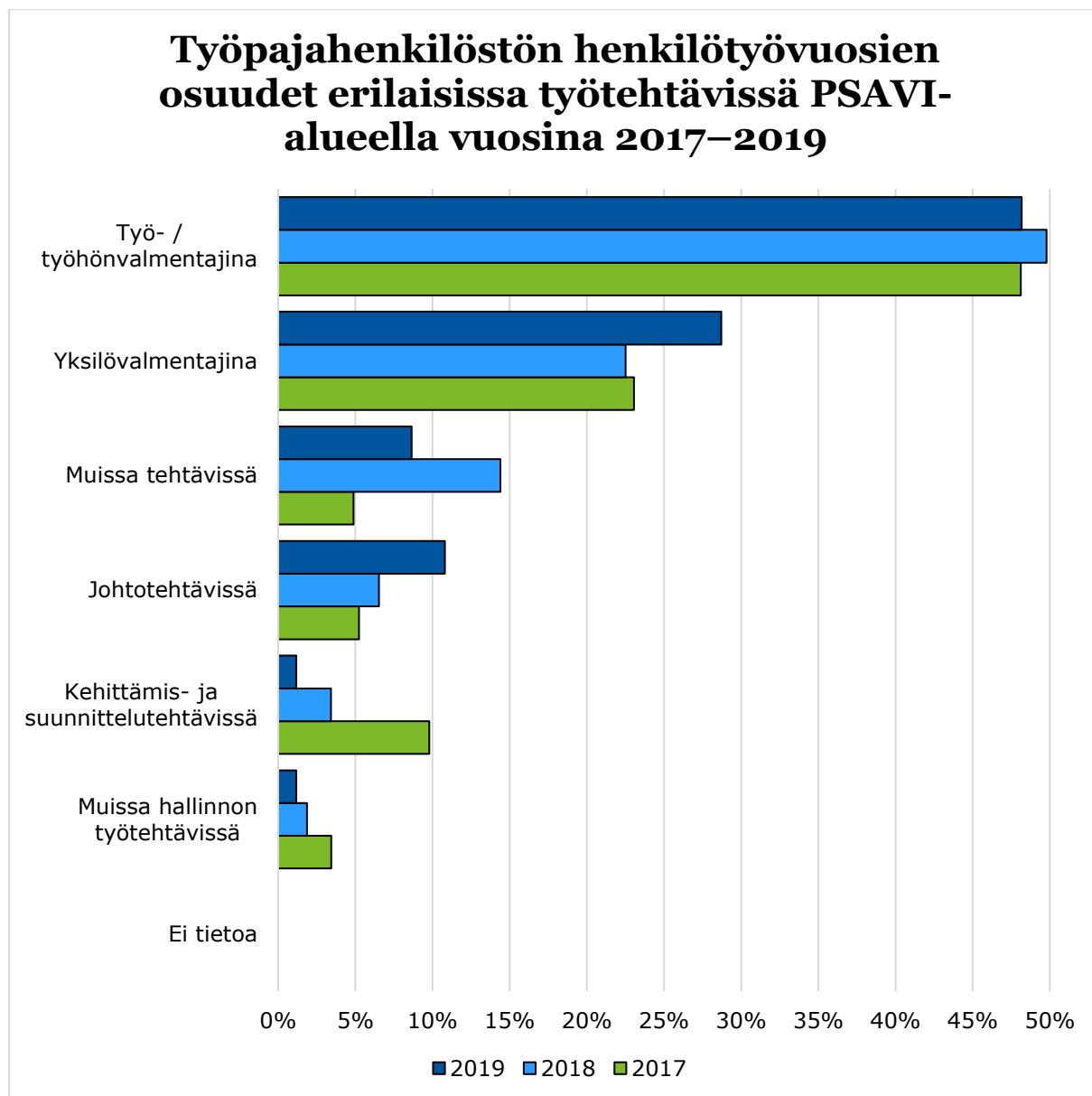
Kuva 8. Työpajahenkilöstön henkilötyövuosien osuudet erilaisissa työtehtävissä PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.

PSAVI-alueen vuoden 2019 kokonaishenkilötyövuosista hieman alle puolet koostui työvalmentajista ja hieman yli neljäsosa yksilövalmentajista. Yksilövalmentajia oli kuusi prosenttiyksikköä enemmän PSAVI-alueella kuin valtakunnallisesti. (

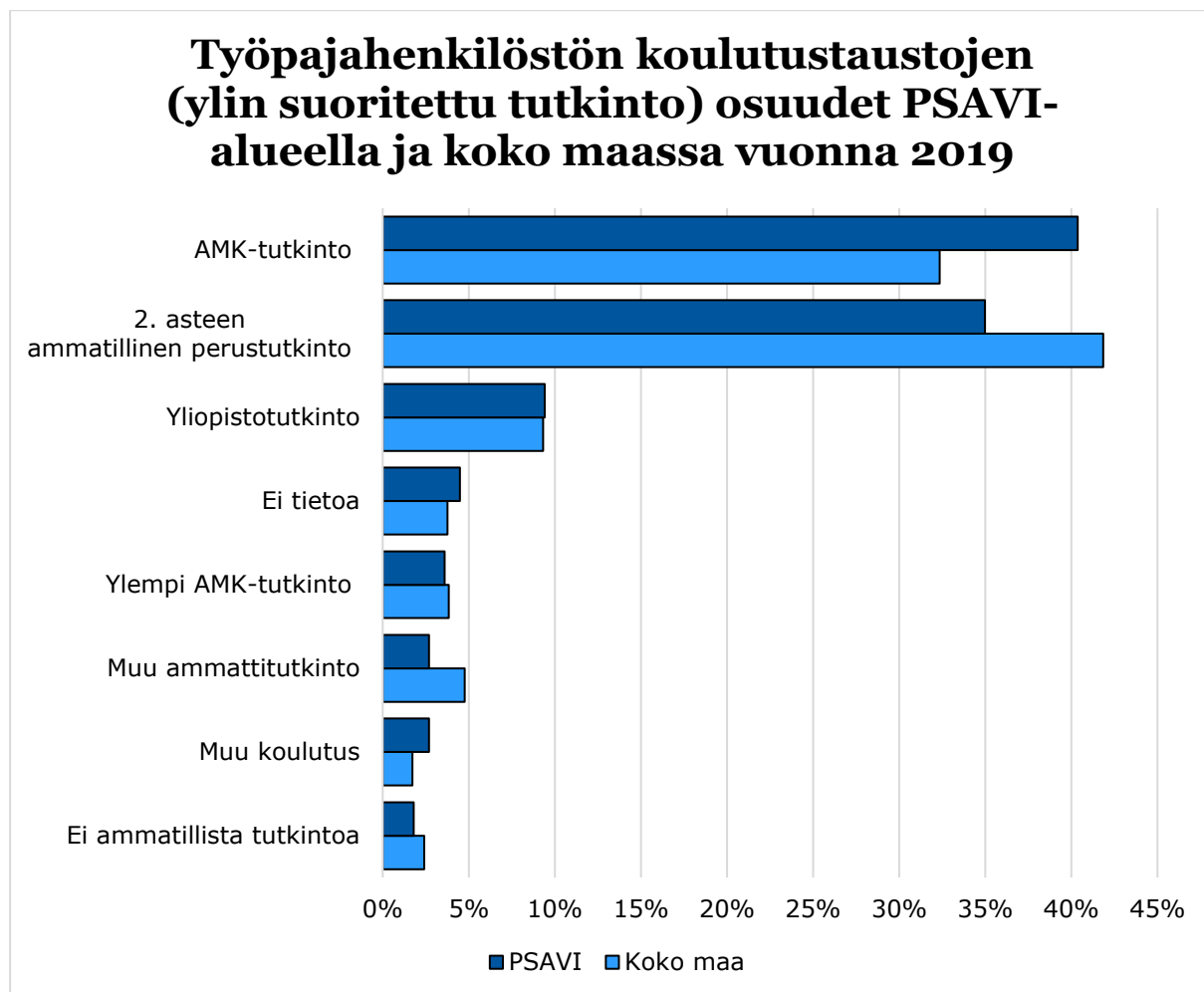
Kuva 8). PSAVI-alueen vastauksissa muiden tehtävien kohdalla oli mainittu esimerkiksi projektityöntekijä ja apuohjaaja.

Kuva 9. Työpajahenkilöstön henkilötyövuosien osuudet erilaisissa työtehtävissä PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

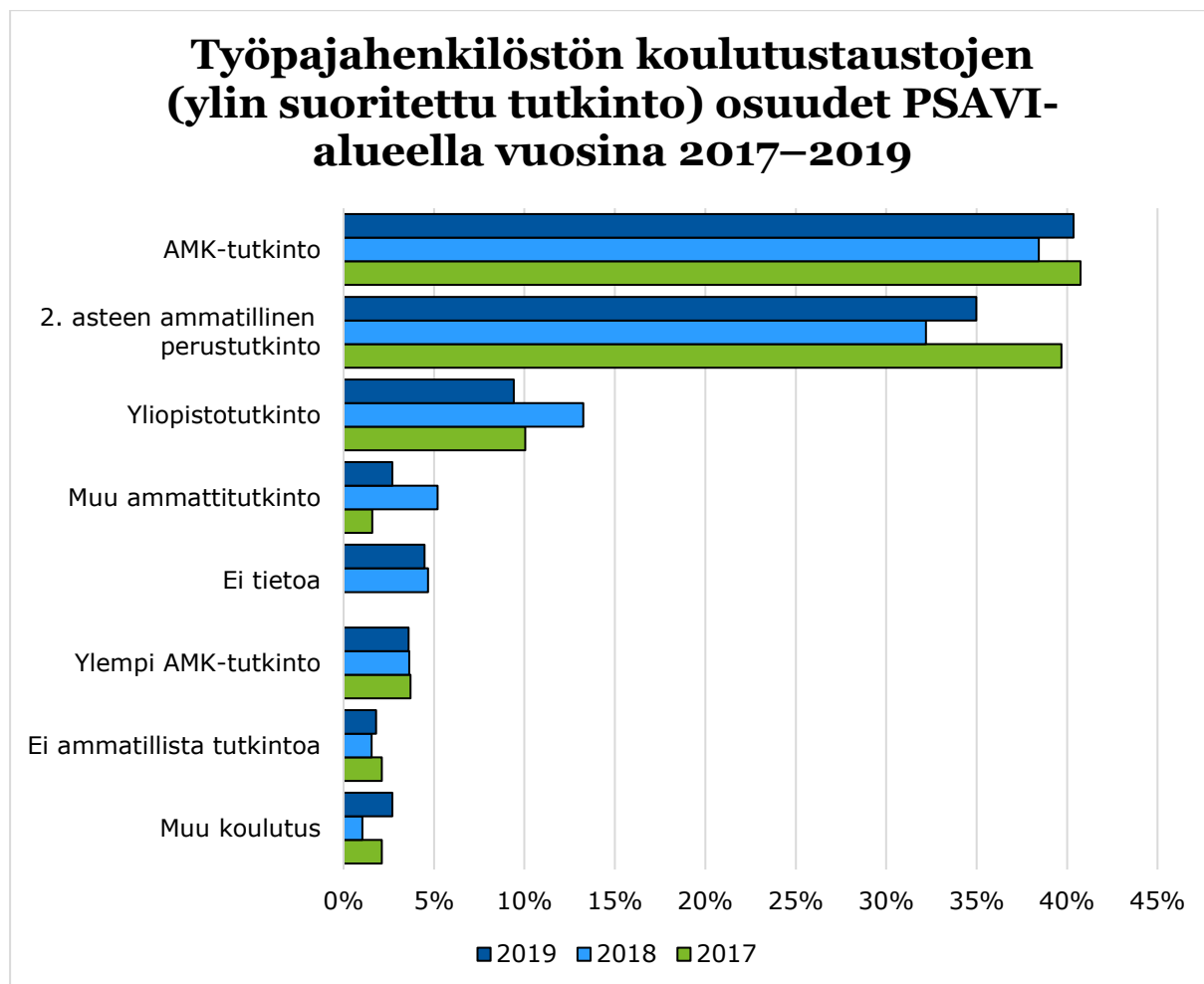
Vuonna 2019 yksilövalmentajien osuus kasvoi kuusi prosenttiyksikköä verrattuna aiempaan vuoteen. (**Kuva 9**). Myös johtotehtävien osuus kasvoi neljä prosenttiyksikköä. Sitä vastoin kehittämis- ja suunnittelutehtävien sekä muissa hallinnon työtehtävien osuudet vähentyivät kuten vuonna 2018. Muiden tehtävien osuus laski edellisvuodesta eniten: lähes kuusi prosenttiyksikköä.

Kuva 10. Työpajahenkilöstön koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.

Työpajahenkilöstön koulutustaustojen osalta PSAVI-alueen työpajoilla oli enemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita kuin koko maassa: eroa PSAVI-alueen ja koko maan välillä oli noin kahdeksan prosenttiyksikköä. Toisen asteen ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden osuus oli taas kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi koko maassa (**Kuva 10**). Muita tutkintomuotoja on suhteessa lähes samat määrät sekä PSAVI:n että koko maan alueella.

Kuva 11. Työpajahenkilöstön koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

Sekä ammattikorkeakoulututkinnon että toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osuudet kasvoivat PSAVI-alueella edellisestä vuodesta (**Kuva 11**). Yliopistotutkintojen ja muiden ammattitutkintojen osuudet kuitenkin laskivat. Muiden koulutusmuotojen suhteelliset osuudet pysyivät lähellä aiempaa tasoa.

Taulukko 1. Työntekijöiden koulutustaustat eri työtehtävissä PSAVI-alueen nuorten työpajoilla vuonna 2019. Prosenttiluku kuvastaa kyseisen tutkinnon suorittaneiden työntekijöiden osuutta tietyn tehtävän kokonaistyöntekijämäärästä.

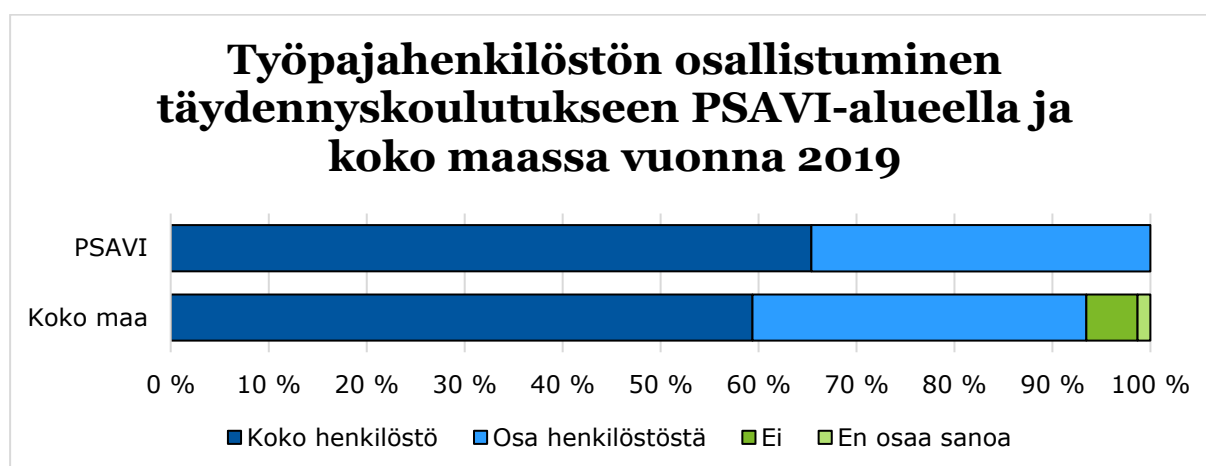
Koulutus	Tehtävä			
	Työ/työhön- valmentajat:	Yksilö- valmentajat:	Johto- /kehittäminen- ja hallintotehtävät:	Muu:
Yliopistotutkinto	1,0 %	18,6 %	32,1 %	0,0 %
Ylempi AMK- tutkinto	1,9 %	3,4 %	10,7 %	4,3 %
AMK-tutkinto	37,9 %	52,5 %	39,3 %	30,4 %
2. asteen ammattillinen perustutkinto	50,5 %	16,9 %	7,1 %	56,5 %
Muu ammattitutkinto	2,9 %	3,4 %	3,6 %	0,0 %
Ei ammatillista tutkintoa	1,9 %	0,0 %	0,0 %	8,7 %
Muu koulutus	2,9 %	1,7 %	7,1 %	0,0 %
Ei tietoa	1,0 %	3,4 %	0,0 %	0,0 %

Vuonna 2019 yli puolella työvalmentajista oli vähintään 2. asteen ammatillinen perustutkinto. AMK-tutkinto oli yleisin tai toiseksi yleisin tutkintotyyppi kaikissa työsuhtedemuodoissa. Yliopistotutkintojen määrä oli vähentynyt verrattuna vuoteen 2018, mutta ne olivat toiseksi yleisin tutkintotyyppi johdon, kehittämisen ja hallinnon työtehtävissä olevilla. (**Taulukko 1.** Työntekijöiden koulutustaustat eri työtehtävissä PSAVI-alueen nuorten työpajoilla vuonna 2019. Prosenttiluku kuvastaa kyseisen tutkinnon suorittaneiden työntekijöiden osuutta tietyn tehtävän kokonaistyöntekijämäärästä..)

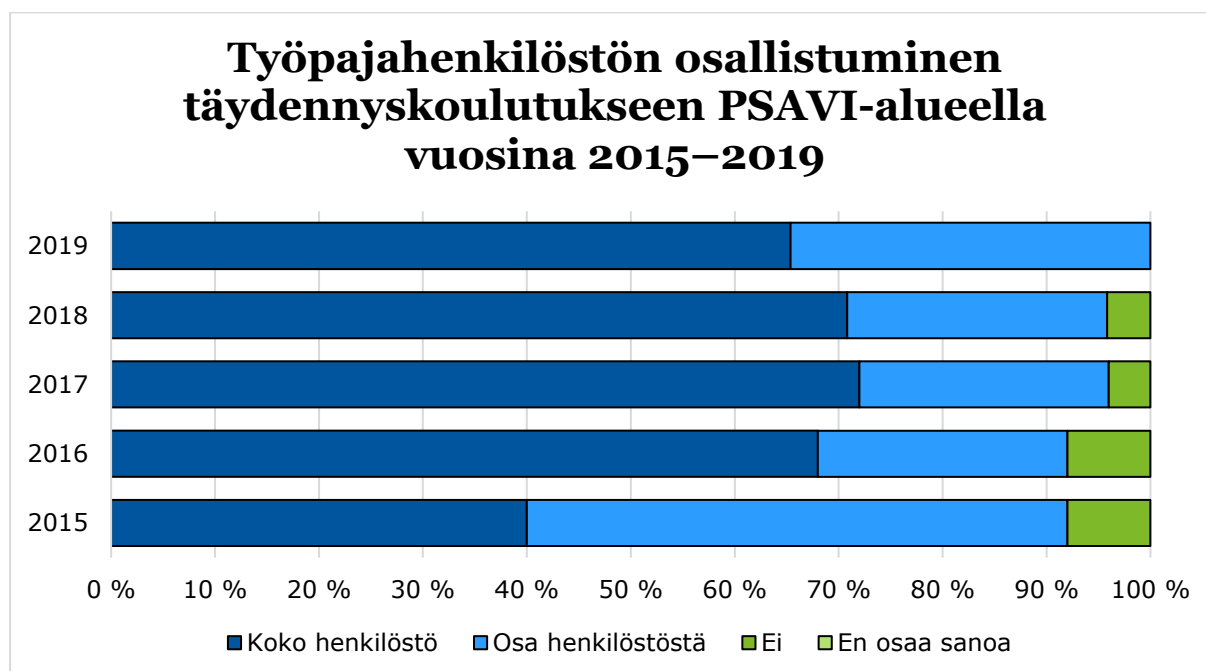
4.2. Henkilöstön täydennyskoulutus ja työnohjaus

Moni toimija järjestää nuorten työpajatoimijoille täydennyskoulusta. PSAVI:n nuorisotoimi järjesti vuoden 2019 aikana 31 koulutusta. Niistä nuorten työpajatoiminnan työntekijöiden työtä tukivat muun muassa Paikko-koulutus, Alueelliset nuorten työpajapäivät, Työ- ja yksilövalmennuksen perusteet sekä ALU-verkoston koulutus.

Kuva 12. Työpajahenkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.

Kuva 13. Työpajahenkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen PSAVI-alueella vuosina 2015–2019.

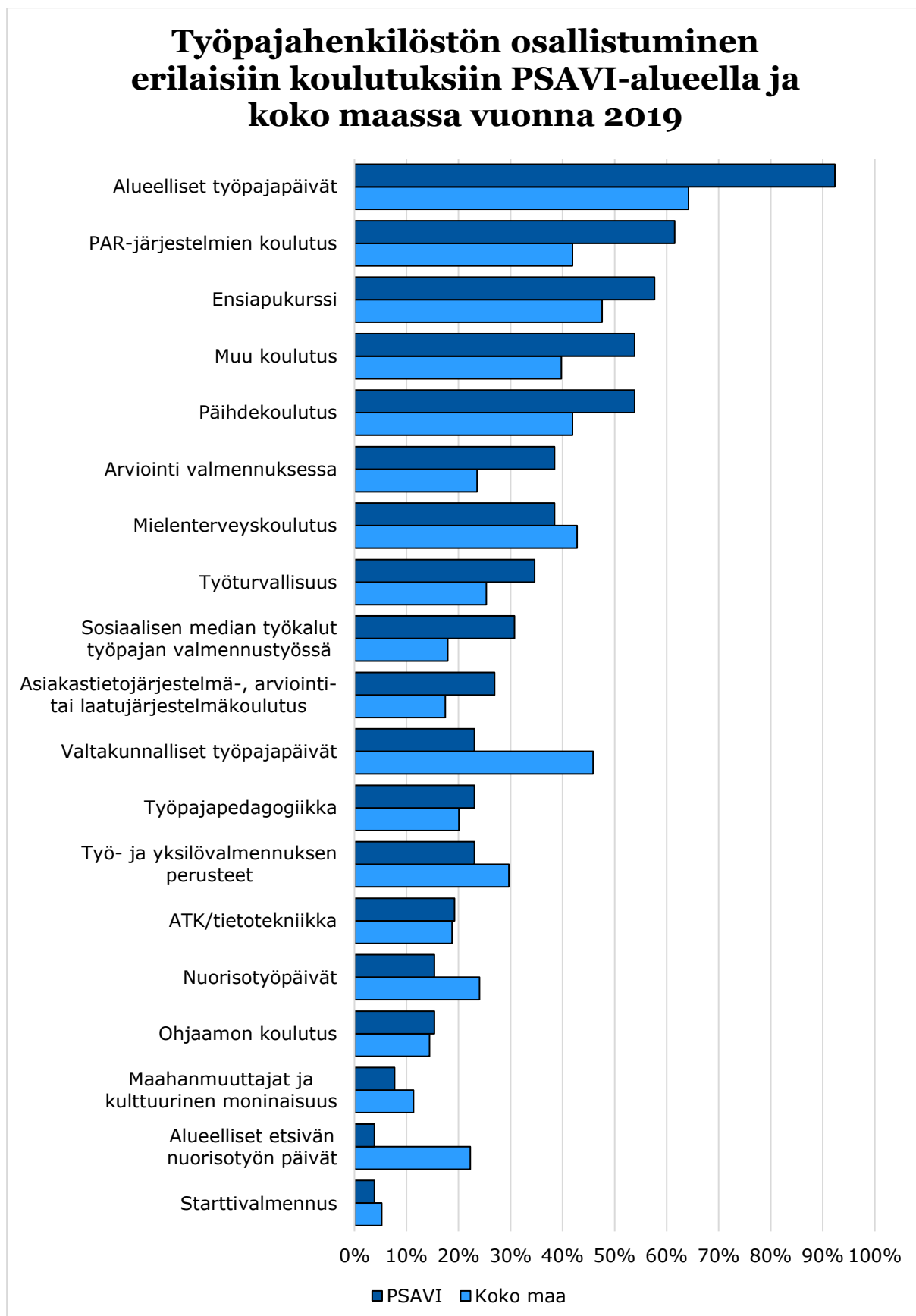

Kaikki PSAVI-alueen nuorten työpajat ilmoittivat osallistuneensa täydennyskoulutukseen vuoden 2019 aikana. Nuorten työpajoista 65 % ilmoitti, että täydennyskoulutukseen osallistui koko pajan henkilöstö. Osuus oli noin viisi prosenttiyksikköä suurempi koko maahan verrattuna (**Kuva 12**). Vuoteen 2018 verrattuna osallistuminen koulutuksiin on ollut yleisesti hieman aktiivisempaa, koska vuoden 2019 kohdalla kaikki kävivät koulutuksissa, mikä on neljä prosenttiyksikköä enemmän. Toisaalta kuitenkin koko henkilöstöä kouluttaneita työpajoja oli vuonna 2019 kuusi prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2018. (

Kuva 13).

PSAVI-alueen 26 nuorten työpajasta 17 järjesti työyhteisölle yhteisiä koulutuksia ja 23 maksoi henkilöstölle koulutuksiin osallistumisen. Alueen kaikki pajat mahdollistivat koulutuksissa käymisen työajalla.

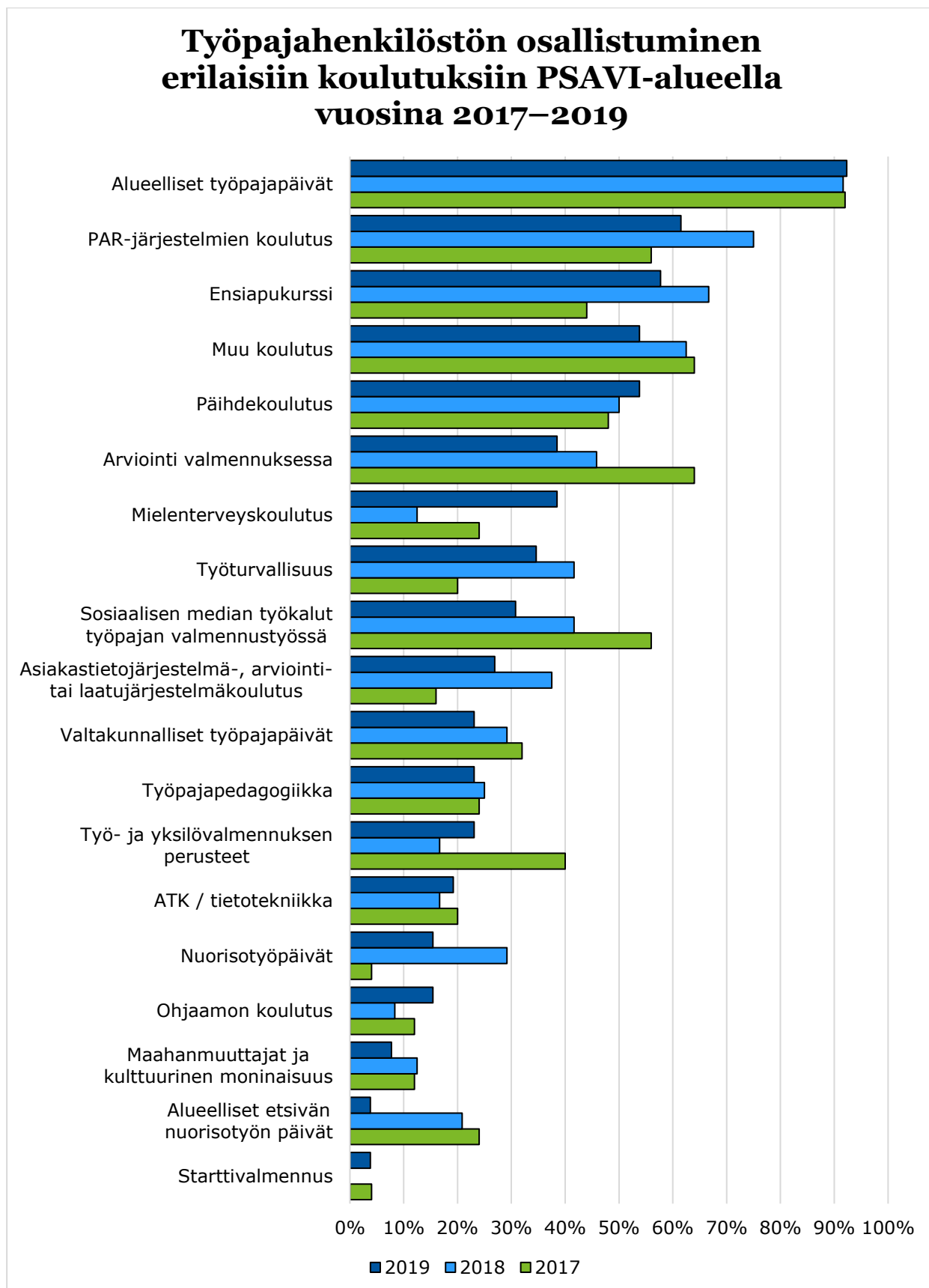
Kuva 14. Työpajahenkilöstön osallistuminen erilaisiin koulutuksiin PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.

Lähes kaikista alueen pajoista osallistuttiin vuonna 2019 alueellisille työpajapäiville. Myös PAR-järjestelmään liittyvään koulutukseen ja ensiapukurssille osallistui henkilöstöä suurimmasta osasta alueen pajoja. Myös muut koulutukset olivat suosittuja: avoimissa vastauksissa mainittiin muiden muassa lukuisia erilaisia ohjauskoulutuksia, NePsy-valmennus, kädentaitojen koulutuksia, ympäristökasvatuksen sekä kädentaitojen kursseja. Muuhun maahan verrattuna koulutuksiin osallistuttiin PSAVI-alueen pajoilla suurimmaksi osaksi kattavammin lukuun ottamatta mielenterveyskoulutuksia, valtakunnallisia työpajapäiviä, työ- ja yksilövalmennuksen perusteita, nuorisotyöpäiviä, maahanmuuttajat ja kulttuurinen moninaisuus -koulutukset sekä alueellisia etsivän nuorisotyön päiviä. Suurin ero (yli 22 prosenttiyksikköä) on valtakunnallisiin työpajapäiviin sekä (yli 18 prosenttiyksikköä) alueellisiin etsivän nuorisotyön päiviin osallistumisessa. Muissa koulutuksissa käynneissä eroa oli neljästä yhdeksään prosenttiyksikköä. (**Kuva 14**).

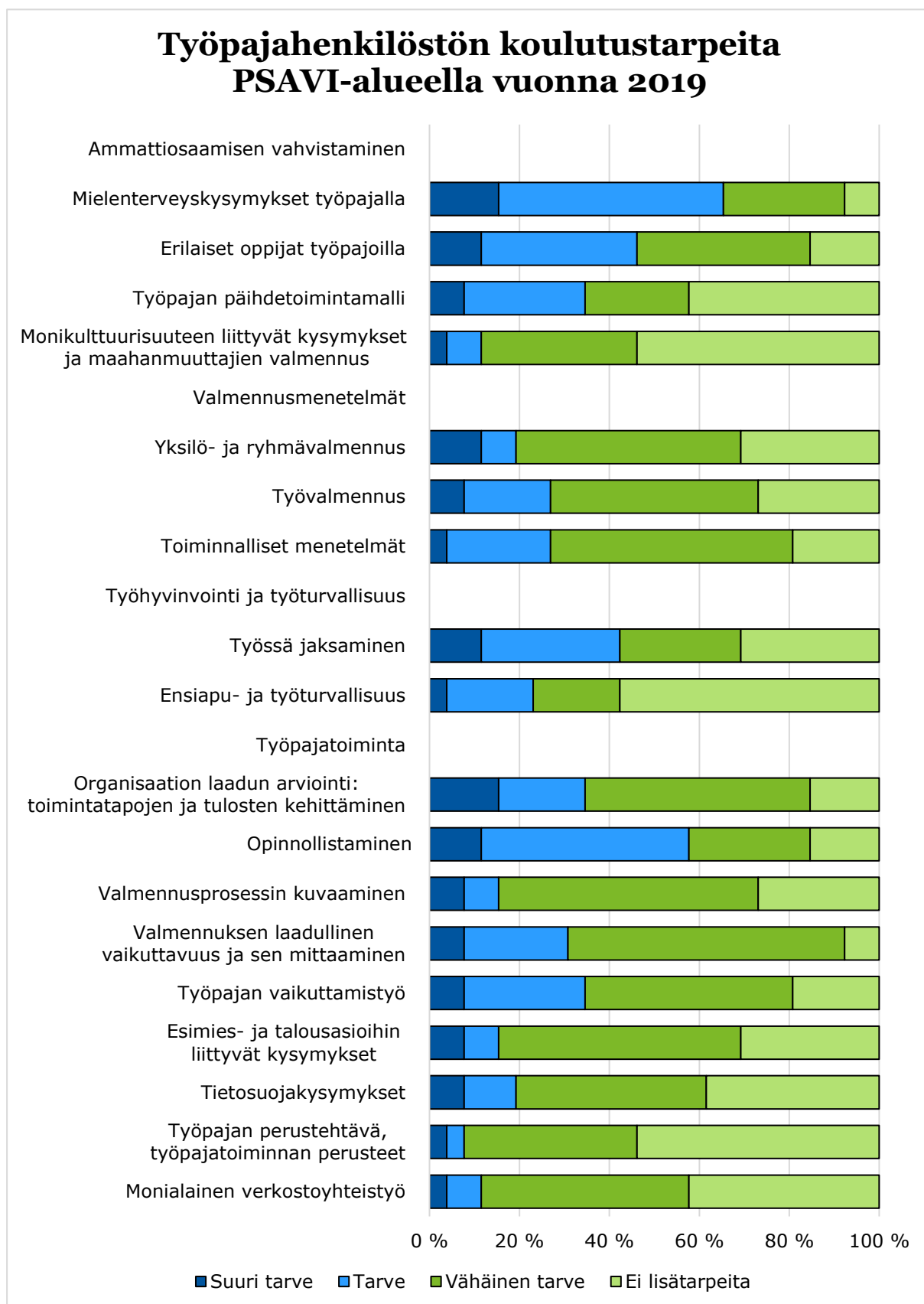
Valtakunnallisiin työpajapäiviin osallistuttiin vähemmän, mutta sitä vastoin alueellisiin työpajapäiviin osallistuttiin yli 28 prosenttiyksikköä useammin. Vuoden 2019 alueelliset työpajapäivät järjestettiin PSAVI-alueella Kajaanissa, kun taas valtakunnalliset tp-päivät olivat Hyvinkäällä. Sijainnilla voi olla osansa selvästi suuremmassa osallistujamäärässä. Myös PAR-järjestelmien koulutuksiin osallistuttiin yli 20 prosenttiyksikköä useammin.

Kuva 15. Työpajahenkilöstön osallistuminen erilaisiin koulutuksiin PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

Kolmen vuoden aikana on jonkin verran eroavaisuuksia eri vuosien osallistumisprosentteissa (**Kuva 15**). Alueellisten työpajapäivien, päihdekoulutuksen, valtakunnallisen työpajapäivien, työpajapedagogiikan sekä ATK/tietotekniikkakoulutuksien käyntiosuudet ovat pysyneet suhteellisen lähellä toisiaan. Sen sijaan lähes kaikkien muiden koulutusten kävijäosuudet laskivat vuonna 2019. Vain mielenterveyskoulutusten osuus kasvoi selkeästi (26 prosenttiyksikköä). Vuoden 2018 kyselyssä PSAVI-alueella oli kerrottu tarpeesta saada mielenterveyskoulutuksia, mikä selittää selvästi lisääntyneen kiinnostuksen. Arviointi valmennuksissa ja Työ- ja yksilövalmennuksessa ovat olleet 2017 uusia koulutuksia, minkä vuoksi niiden osallistujamäärät olivat aluksi suuret.

Kuva 16. Työpajahenkilöstön koulutustarpeita PSAVI-alueella vuonna 2019.

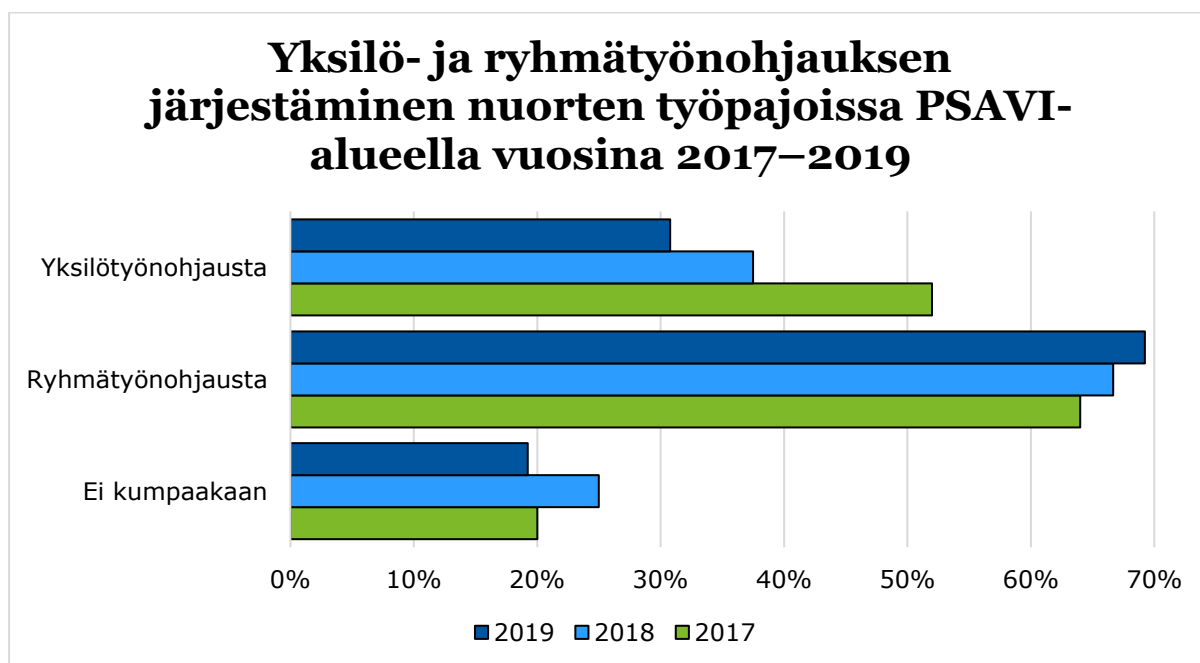

Kyselyssä kartoitettiin myös työpajatoimijoiden koulutustarpeita. **Kuva 16** esittää, millaisia täydennyskoulutustarpeita PSAVI-alueen pajatoimijoilla oli vuonna 2019. Kyselyn asteikkona oli ”Suuri tarve”, ”3” osoittamassa hieman pienempää tarvetta, ”2” osoittamassa vähäistä tarvetta ja ”Ei lisätarpeita”.

Lähes kaikki PSAVI-alueen nuorten työpajojen pajatoimijat kokivat tarvitsevansa lisää mielenterveyskysymyksiä, erilaisia oppijoita sekä valmennuksen laadullista arviointia käsitteleville koulutuksille. Siitä huolimatta, että mielenterveyteen liittyviin koulutuksiin osallistuttiin vuonna 2019 edellistä vuotta huomattavasti enemmän, ei tarve kyseisille koulutuksille ole vähentynyt. Monikulttuurisuuden, ensiavun ja työturvallisuuden sekä työpajatoiminnan perustehtävien koulutuksia tarvittiin vähiten.

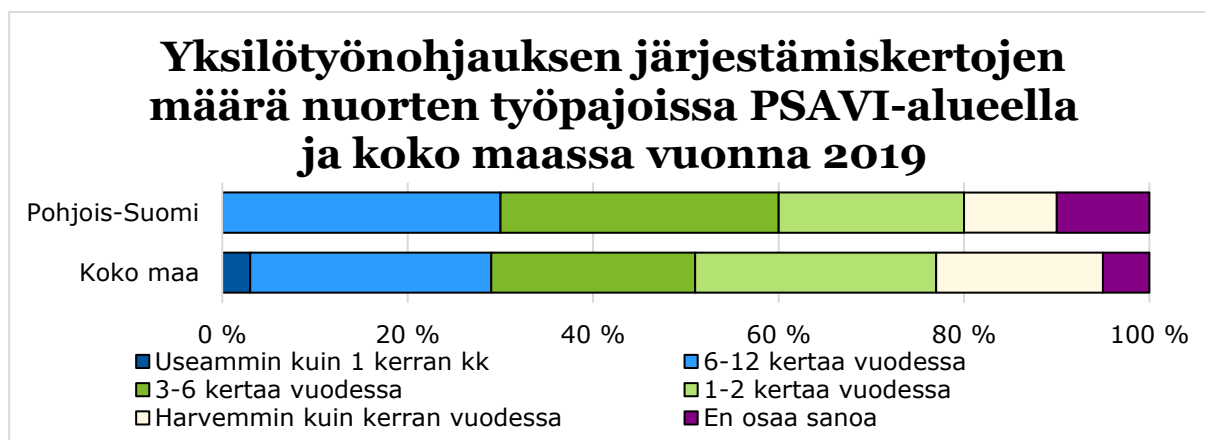
Avoimissa vastauksissa kerrotaan, että henkilöstön lisäkoulutukselle on jatkuva tarve. Useampi vastaaja kertoo, että koulutukset ovat sekä hyvää kertausta aiemmalle tiedolle että tärkeitä uutta tietoa vasta aloittaneille työntekijöille. Nuorten psyykkisen tilan koetaan heikkenevän jatkuvasti, mikä tuo haasteita eri työtehtäviin. Muutamissa vastauksissa kaivataankin koulutusta tilanteen hallintaan. Erityisesti mainittiin työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen koulutuksia, jotta haasteellisten nuorten kanssa on mahdollista jaksaa paremmin. Toiveissa on myös etäkoulutuksia ja vuosittaista peruskoulutusta.

Kuva 17. Työnohjauksen järjestäminen PSAVI-alueen nuorten työpajoissa vuosina 2017–2019.

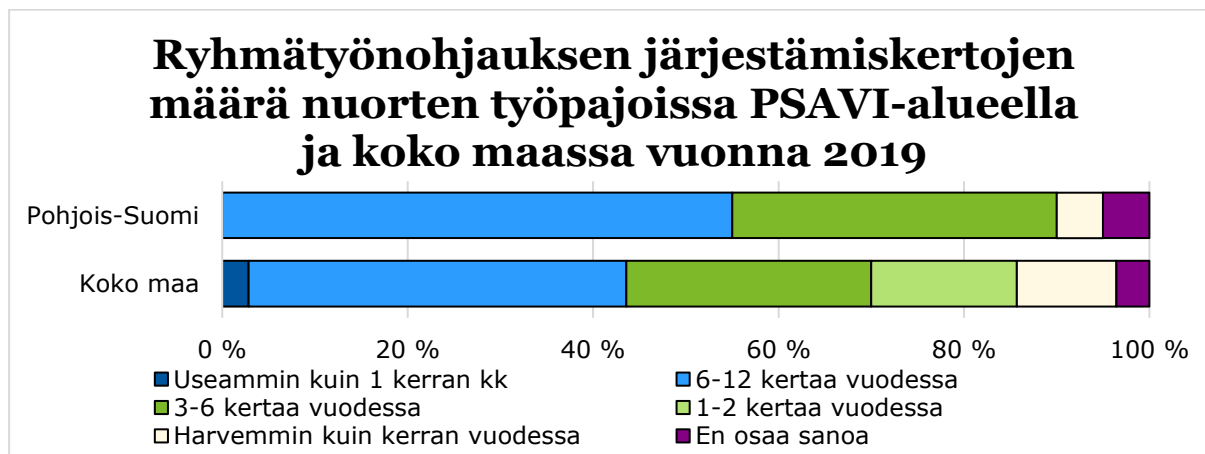
Yksilötyönohjauksen osuus on vähentynyt vuosina 2018 ja 2019 yhteensä 21 prosenttiyksikköä (**Kuva 17**). Tämä kompensoitui kuitenkin tasaisesti kasvaneella ryhmätyönohjauksen määrällä. Vajaa viidesosa pajoista ei järjestänyt lainkaan työnohjausta vuonna 2019.

Kuva 18. Yksilötyönohjauksen järjestäminen PSAVI-alueen ja koko maan nuorten työpajoissa vuonna 2019. Osuudet yksilötyönohjausta järjestäneistä pajoista.

30 % PSAVI-alueen pajoista järjesti yksilötyönohjausta vähintään kuusi kertaa vuodessa. Vastaavasti koko maan pajoista yhteensä 29 % järjesti vähintään kerran kuukaudessa työnohjausta. (**Kuva 18.**)

Kuva 19. Ryhmätyönohjauksen järjestäminen PSAVI-alueen ja koko maan nuorten työpajoissa vuonna 2019. Osuudet ryhmätyönohjausta järjestäneistä pajoista.

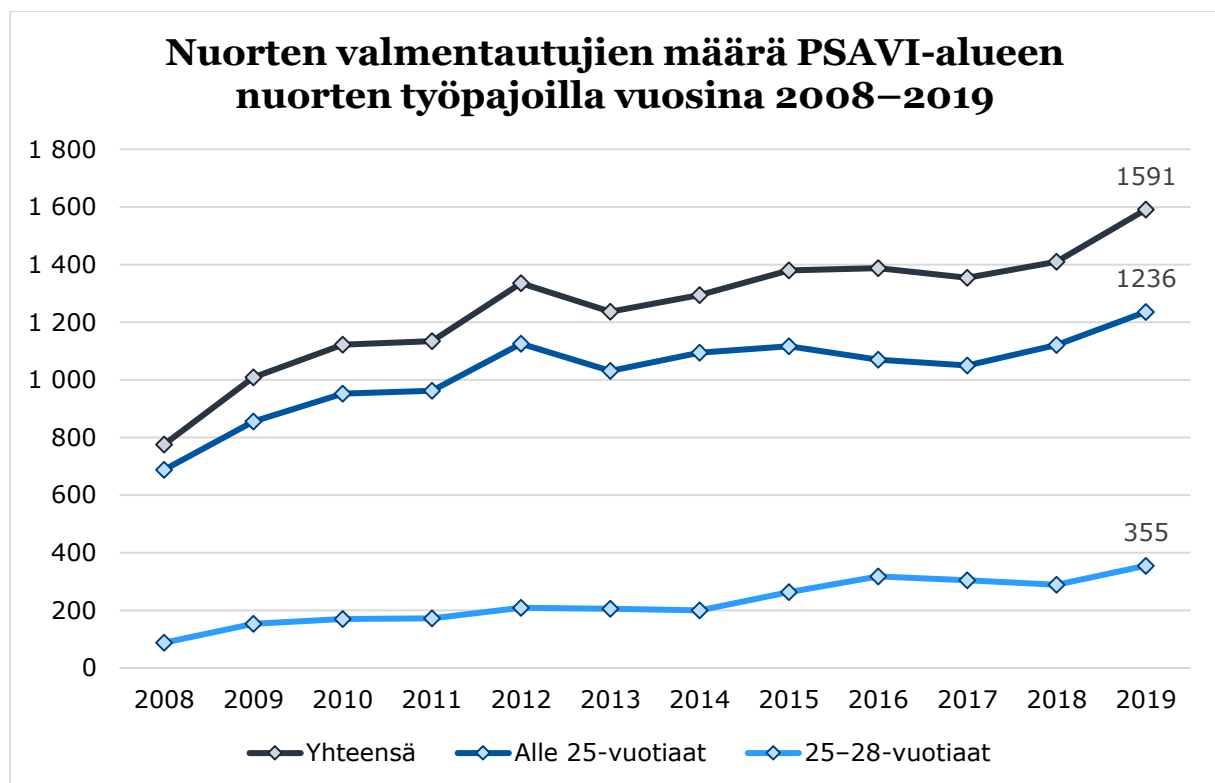

Ryhmätyönohjausta järjestettiin PSAVI-alueella myös useammin koko maahan verrattuna, sillä yli 55 % PSAVI-alueen ryhmätyönohjausta järjestäneistä pajoista järjesti ryhmätyönohjausta vähintään 6–12 kertaa vuodessa. Koko maan osuus oli noin 44 %. (**Kuva 19**). PSAVI-alueen pajoista yksikään ei järjestä työnohjausta vähintään kerran kuukaudessa, kun valtakunnallisesti niin tekee noin 3 %. Kokonaisuutena PSAVI-alueella järjestetään ohjausta useammin kuin kerran vuodessa 90 prosentissa pajoista, kun koko maan arvon on noin 86 %.

5. Nuoret valmentautujat

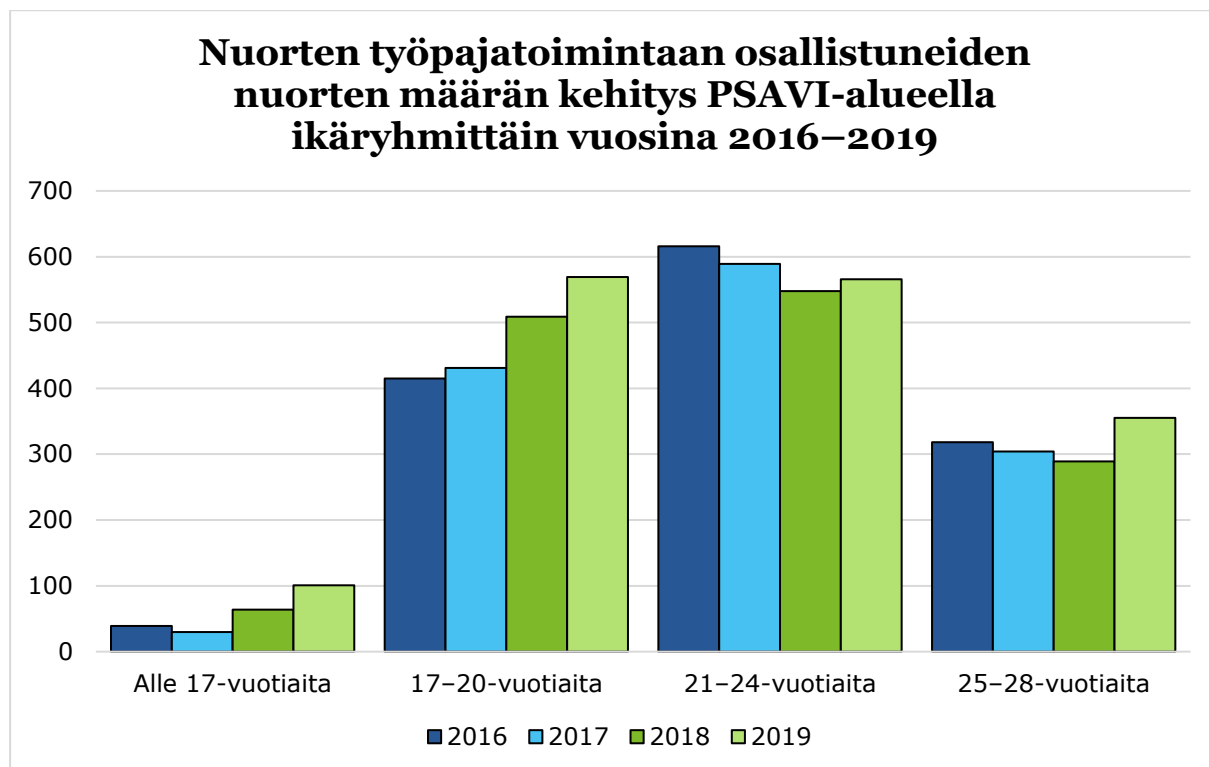
Vuonna 2019 PSAVI:n alueella oli 172 150 nuorta 0–28-vuotiaiden ikäluokassa. Kainuussa nuorten lukumäärä oli lähes 20 000 ja Pohjois-Pohjanmaalla reilut 152 000. Vuosien 2016–2019 välisenä aikana ikäluokan koko aleni lähes 5 200 henkilöllä. Vuonna 2018 ulkopuolelle jäävien eli ns. NEET-nuorten arvioitu määrä oli n. 5 212–5619 (nuorisotilastot.fi).

Kuva 20. Nuorten valmentautujien määrä PSAVI-alueen nuorten työpajoilla vuosina 2008–2019.

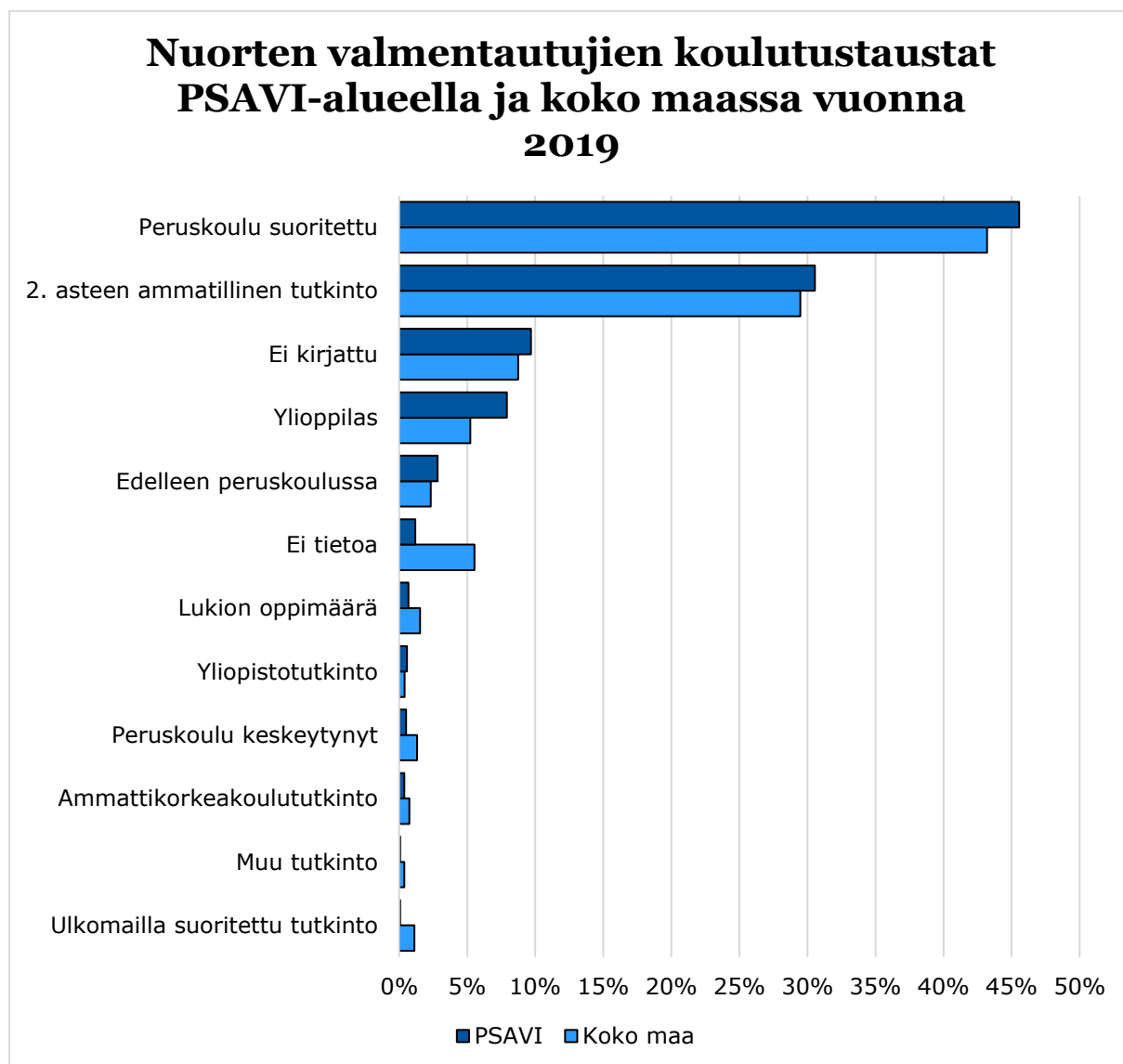
PSAVI-alueen nuorten työpajoissa oli vuonna 2019 yhteensä 1 591 nuorta valmentautujaa. Tämä tarkoittaa PSAVI-alueen yksilö- ja työvalmentajien henkilötyövuosiin (131,34) suhteutettuna 12 nuorta yhtä valmennushenkilöstön henkilötyövuotta kohti. Koko PSAVI-alueella nuorten valmentautujien määrä on noussut tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. (**Kuva 20**).

Kuva 21. Nuorten työpajatoimintaan osallistuneiden nuorten määrän kehitys PSAVI-alueella ikäryhmittäin vuosina 2016–2019.

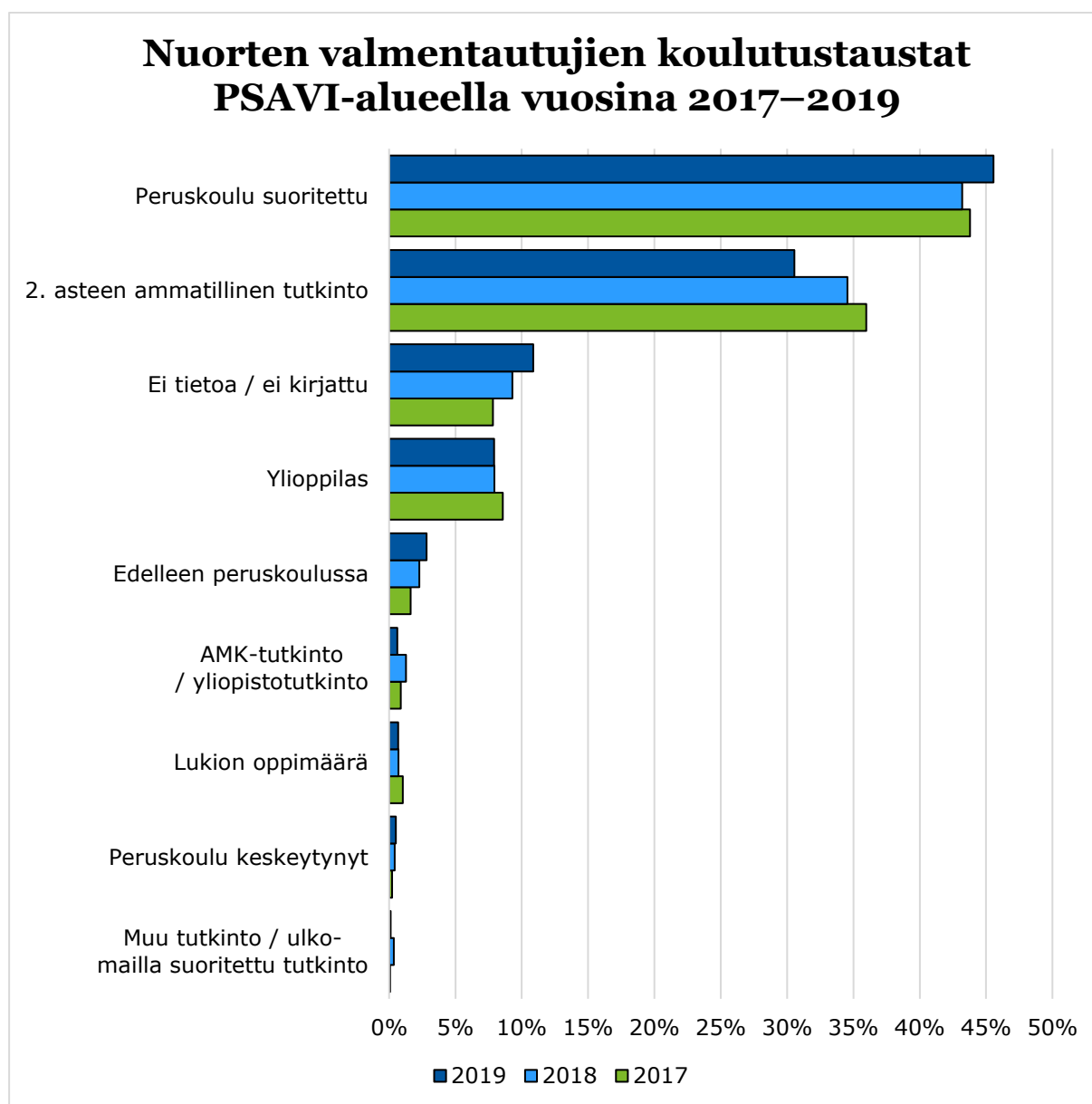
Myös eri ikäisten nuorten määrät ovat nousseet viimeisen neljän vuoden aikana (**Kuva 21**). Alle 17-vuotiaiden määrä nousi ensi kerran yli sadan, ja myös 17–20-vuotiaiden määrä on kasvanut selvästi vuosittain. 21–24-vuotiaiden määrä sen sijaan on laskenut joitain kymmeniä ja 25–28-vuotiaiden määrä hieman kasvanut. Äidinkielenään jotain muuta kuin suomen tai ruotsin kieltä puhuvia oli 40 nuorta.

Kuva 22. Nuorten valmentautujien koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet alueen kaikista nuorista valmentautujista.

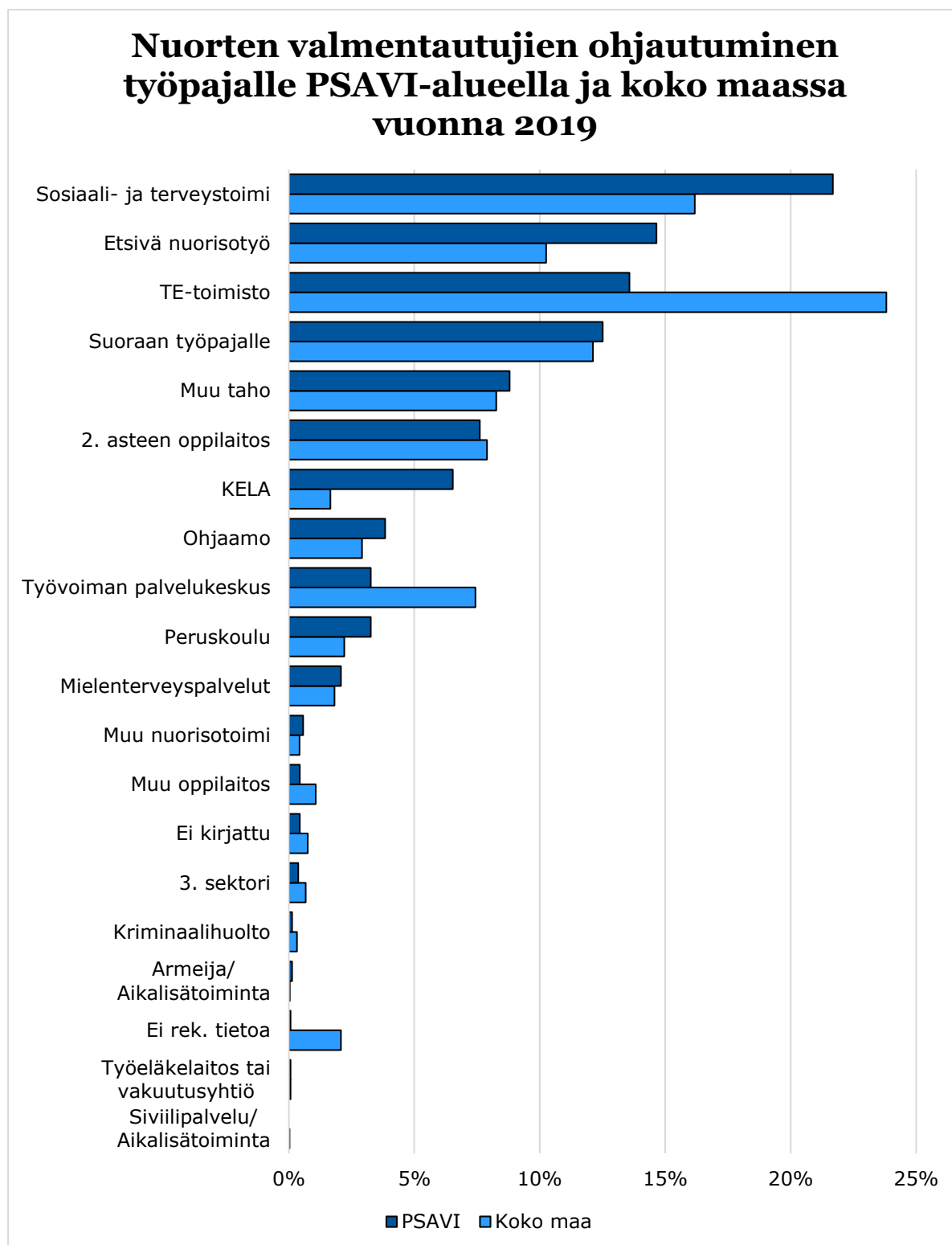
Vuonna 2019 PSAVI-alueen nuorten työpajojen nuorista valmentautujista yli 45 prosentilla ylin suoritettu tutkinto oli peruskoulu (**Kuva 22**). Valmentautujien koulutustaustat eivät poikenneet merkittävästi koko maan osuuksista. Suurimmat erot olivat toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden valmentautujien ja ylioppilastutkinnon suorittaneiden valmentautujien osuuksissa, jotka olivat PSAVI-alueella muutaman prosenttiyksikön korkeammalla kuin koko maassa. Tulos jatkoi samaa trendiä kuin vuonna 2018.

Kuva 23. Nuorten valmentautujien koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet alueen kaikista nuorista valmentautujista.

Valmentautujien koulutustaustoissa on tapahtunut jonkin verran muutoksia vuosien. Yleisesti muutokset ovat kuitenkin vain muutamien prosenttiyksikköjen luokkaa ja luonnollista vuosittaista vaihtelua. Ei tietoa / ei kirjattu -vastausten määrä on kuitenkin kasvanut hieman. Myös muunlaisissa koulutustaustoissa näkyy muutoksia. Tieto valmentautujan koulutustaustasta puuttui 2019 useammin kuin aiemmin. Ylioppilastutkintojen osuus on laskenut vajaa kaksi prosenttiyksikköä vuodesta 2015. Muiden koulutustyyppien osuudet ovat vaihdelleet hieman vuosien varrella. (**Kuva 23.**)

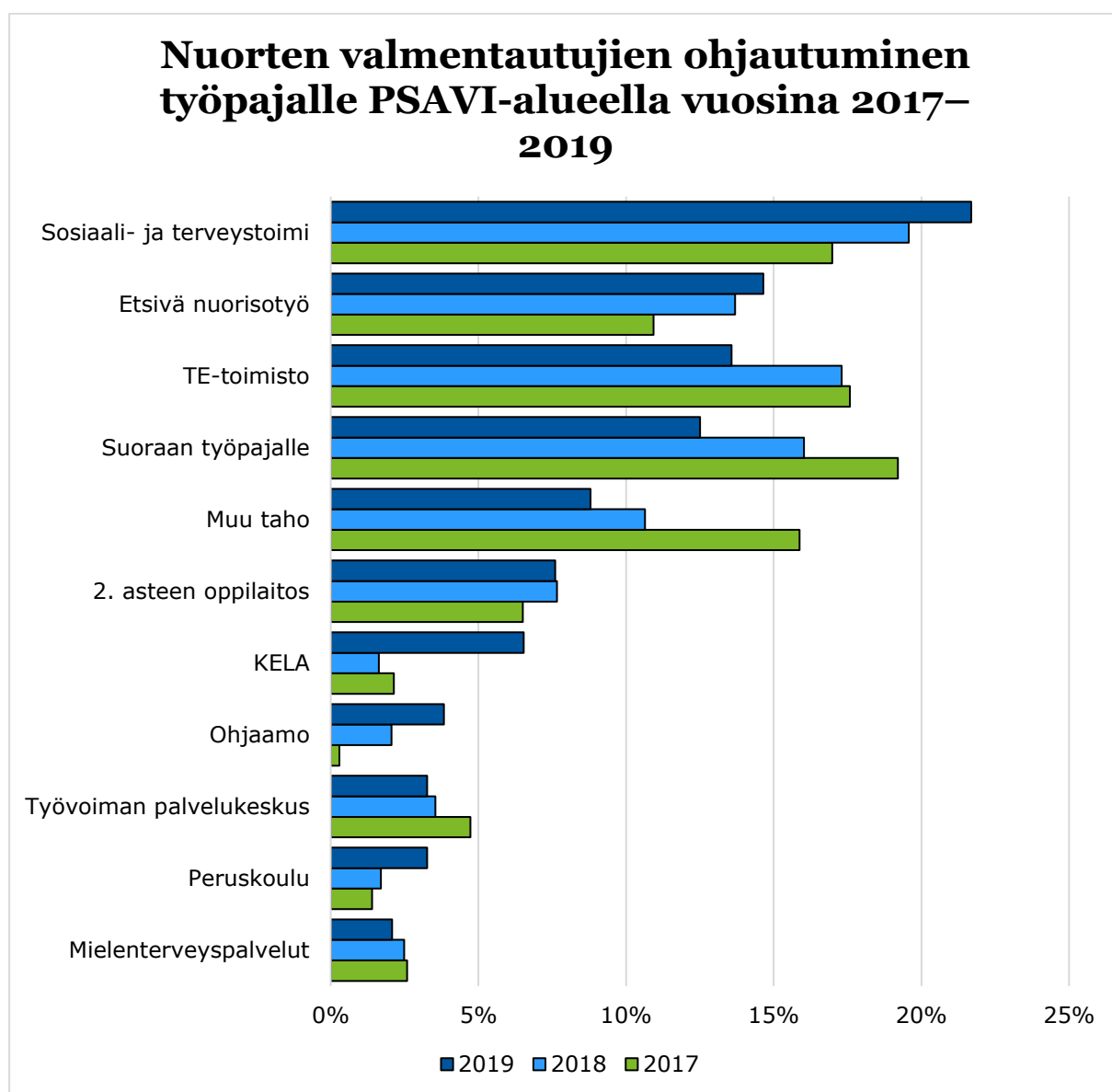
Kuva 24. Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajalle PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet alueen kaikista nuorista valmentautujista.

Yleisimmin nuoret ohjautuivat PSAVI-alueella työpajalle sosiaali- ja terveys-
toimen kautta. Sen kautta ohjautui noin 22 % nuorista valmentautujista.

Sosiaali- ja terveystoimen, etsivän nuorisotyön ja KELAn sekä pajalle tuleminen omatoimisesti tai läheisen yhteydenoton kautta olivat yleisempiä PSAVI-alueen pajoilla kuin koko maassa. Sen sijaan TE-toimiston sekä työvoiman palvelukeskuksen kautta tuli PSAVI:n alueella huomattavasti vähemmän valmentautujia kuin muualla maassa. ”Muu taho” -luokka sisältää pääasiassa erilaisten hankkeiden ja kunnan työllisyyspalvelujen kautta ohjautumista. (Kuva 24.)

Kuva 25. Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajalle PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet alueen kaikista nuorista valmentautujista.

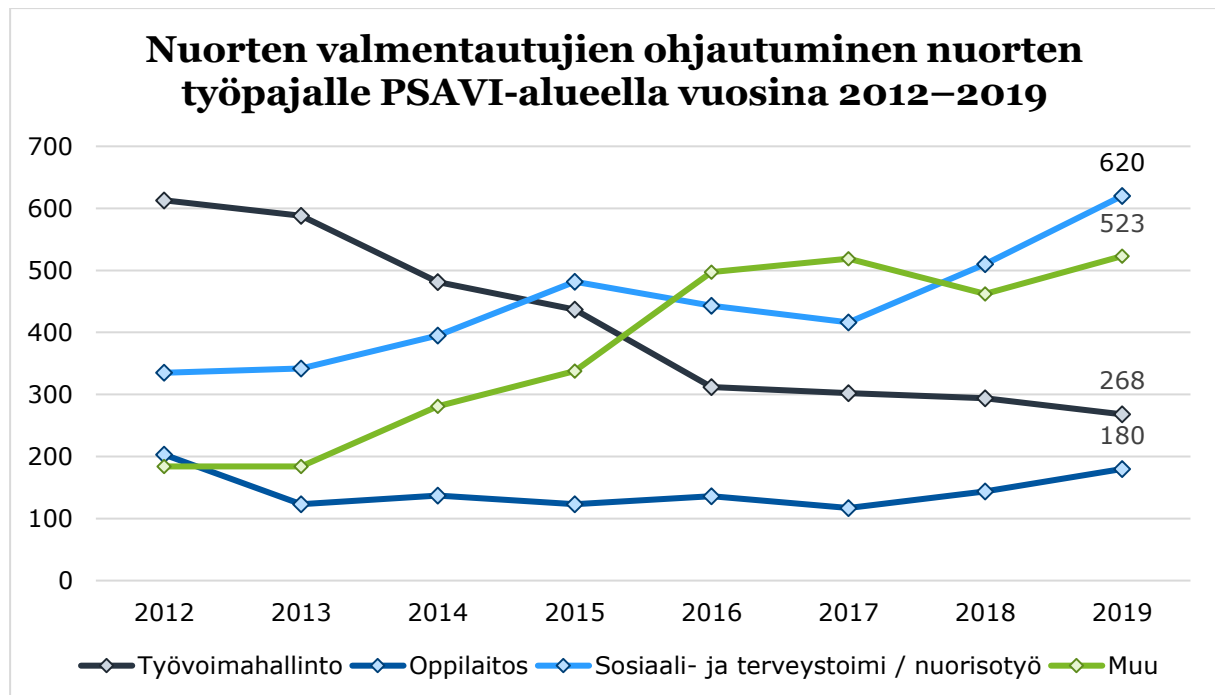

PSAVI-alueella nuorten valmentautujien ohjautumisessa työpajalle on ollut runsaasti vuosittaista vaihtelua (Kuva 25). Sosiaali- ja terveystoimen, etsivän nuorisotoimen, KELAn sekä 2. asteen oppilaitoksen kautta ohjautuneiden nuorten määrä on kasvanut eniten viimeisen kolmen vuoden aikana. Selkein lasku on TE-

toimiston kohdalla, ja itsenäinen ohjautuminen, muiden tahojen kautta tai työvoiman palvelukeskuksen kautta ovat myös laskussa. Näihin voivat vaikuttaa esimerkiksi palvelurakenteiden muutokset. Suurin positiivinen muutos vuosien 2018 ja 2019 välillä on tapahtunut KELAn kohdalla (lähes viisi prosenttiyksikköä) ja suurin negatiivinen muutos TE-toimiston kohdalla (vajaa neljä prosenttiyksikköä).

Kuvasta 24. on jätetty pois kaikki sellaiset palvelut, joiden kautta työpajalle on ohjautunut alle yksi prosenttiyksikkö nuorista. Näitä vaihtoehtoja olivat: siviili-palvelu, työeläkelaitos tai vakuutusyhtiö, ei tietoa, kriminaalihuolto, armeija/aikalisä, 3. sektori, muu oppilaitos, ei kirjattu ja muu nuorisotoimi. Yhteensä nämä vaihtoehdot kattoivat 2,2 % kaikista nuorista vuonna 2019. Korkeimmillaan osuus oli vuonna 2018 (3,7 %).

Kuva 26. Nuorten valmentautujien ohjautuminen PSAVI-alueen nuorten työpajoille vuosina 2012–2019.

Pidemmällä aikavälillä on nähtävissä kaksi selkeää kehityslinjaa nuorten valmentautujien ohjautumista työpajalle, kun tarkastellaan kyselyyn laadittuja yläluokkia. (**Kuva 26**). Kaaviossa ei tarkastella prosenttiosuuksia kaikista nuorista valmentautujista, vaan nuorten määriä. Nuorten kokonaismäärä on kasvanut vuodesta 2013 lähtien tasaisesti, ja esimerkiksi vuonna 2019 ohjautui palveluihin jo yli 350 nuorta enemmän kuin 2013.

Työvoimahallinnon kautta ohjautuvien nuorten määrä tippui vuosien 2012–2016 aikana 600 nuoresta 300 nuoreen. Sen jälkeen ohjautuminen työvoimahallinnon kautta on säilynyt tasaisena. ”Muu” -luokkaan sisältyvien ohjautumisten kautta pajalle ohjautuneiden nuorten määrä on lisääntynyt

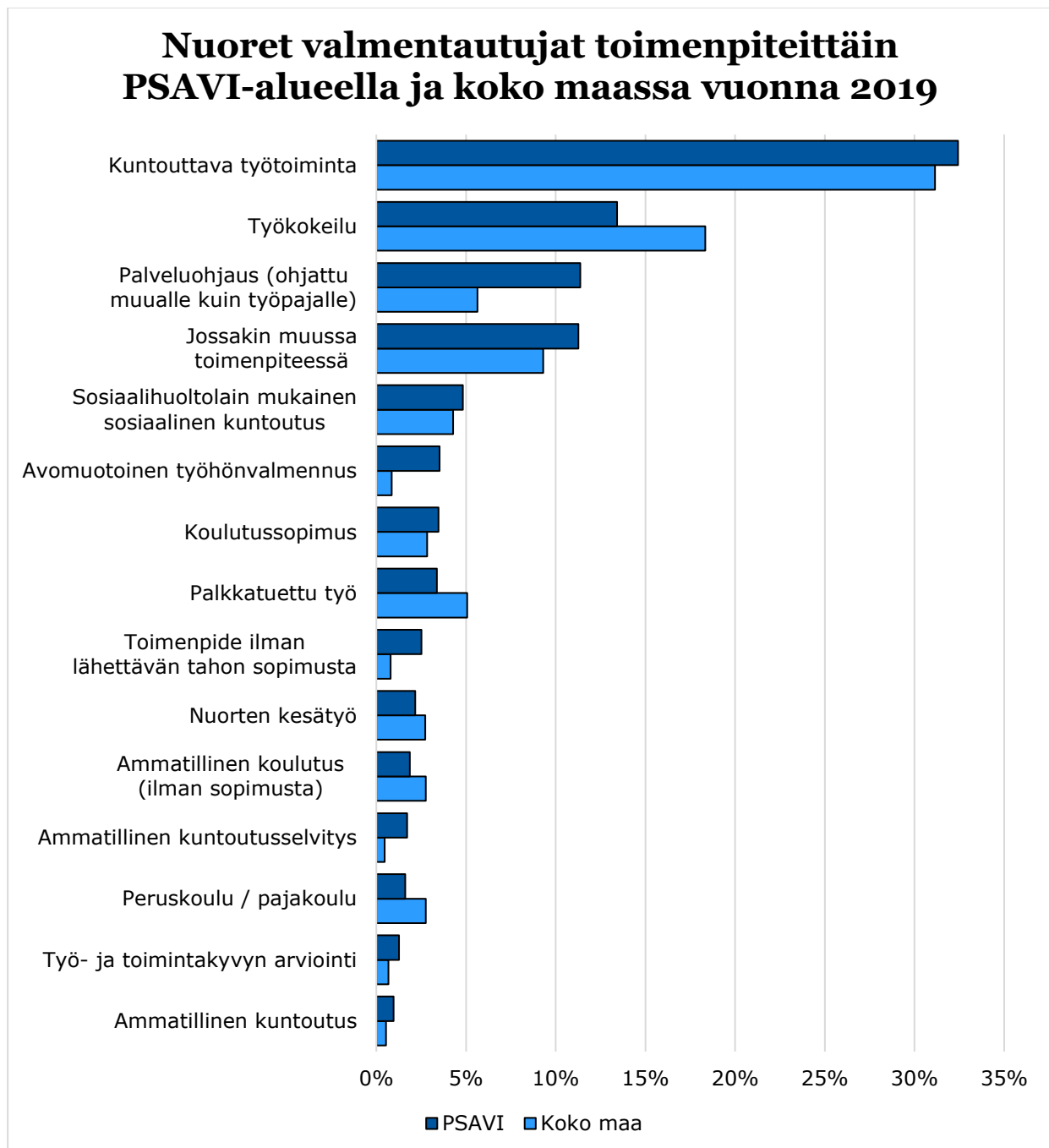
huomattavasti vuodesta 2012 lähtien. Luokkaan liittyvistä ohjautumisista merkittävimmät määrällisesti ovat suoraan pajalla omatoiminen tai läheisen yhteydenoton kautta tuleminen, jokin muu taho tai KELA. Myös ”sosiaali- ja terveystoimi/nuorisotyö” -luokkaan liittyvä ohjautuminen on lisääntynyt pitkällä aikavälillä, vaikka luokan vuosittaiset ohjautumismäärät ovatkin heilahdelleet: 2012–2014 nuoria ohjautui yli 300 vuodessa, 2015–2017 yli 400 vuodessa ja 2019 yli 600. Oppilaitoksen osuus säilyi pitkään 100–150 nuoren tasolla, mutta vuodesta 2017 alkaen on tapahtunut tasaista kasvua. Vuonna 2019 oppilaitosten kautta ohjautui jälleen lähes 200 nuorta.

Yksi syy siihen, että nuoria on viime vuosina ohjautunut nuorten työpaja-toimintaan vähemmän työvoimahallinnon palvelujen kautta voi olla siinä, että muihin nuorisotyöllisyyttä edistäviin palvelumuotoihin on panostettu. Vuonna 2019 nuorisotyöttömyyden ehkäisy oli yksi TE-toimiston keskeisistä työllisyyden hoitoon liittyvistä tulostavoitteista. Nuorisotakuuseen lisättiin varoja vuoden 2020 talousarviossa. TE-toimiston palveluista erityisesti työkokeiluissa on runsaasti alle 25-vuotiaita nuoria. Vuonna 2016 nuorten osuus kaikista työkokeiluun osallistuneista oli yli kolmannes ja kuntasektorilla yli puolet. (Työvoimapalvelujen tarjonta ja uudistukset 2015–2019). Kehitys näkyy myös nuorisotyöttömien määrässä: vuonna 2019 työttömiä työnhakijoita oli 17,7 % kaikista koko maan työttömistä. Vuonna 2018 määrä oli 18,8 % ja vuonna 2017 määrä oli 18,6 %. (TEM: Vuositilastot.)

5.1. Nuoret valmentautujat työpajalla

Pajakakson aikana valmentautujat voivat olla toiminnassa mukana monessa eri toimenpiteessä. Eri pajoilla on tarjolla erilaisia kokonaisuuksia toimenpiteistä.

Kuva 27. Nuorten valmentautujien osuudet erilaisissa toimenpiteissä PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista alueen nuorille valmentautujille suunnatuista toimenpiteistä.

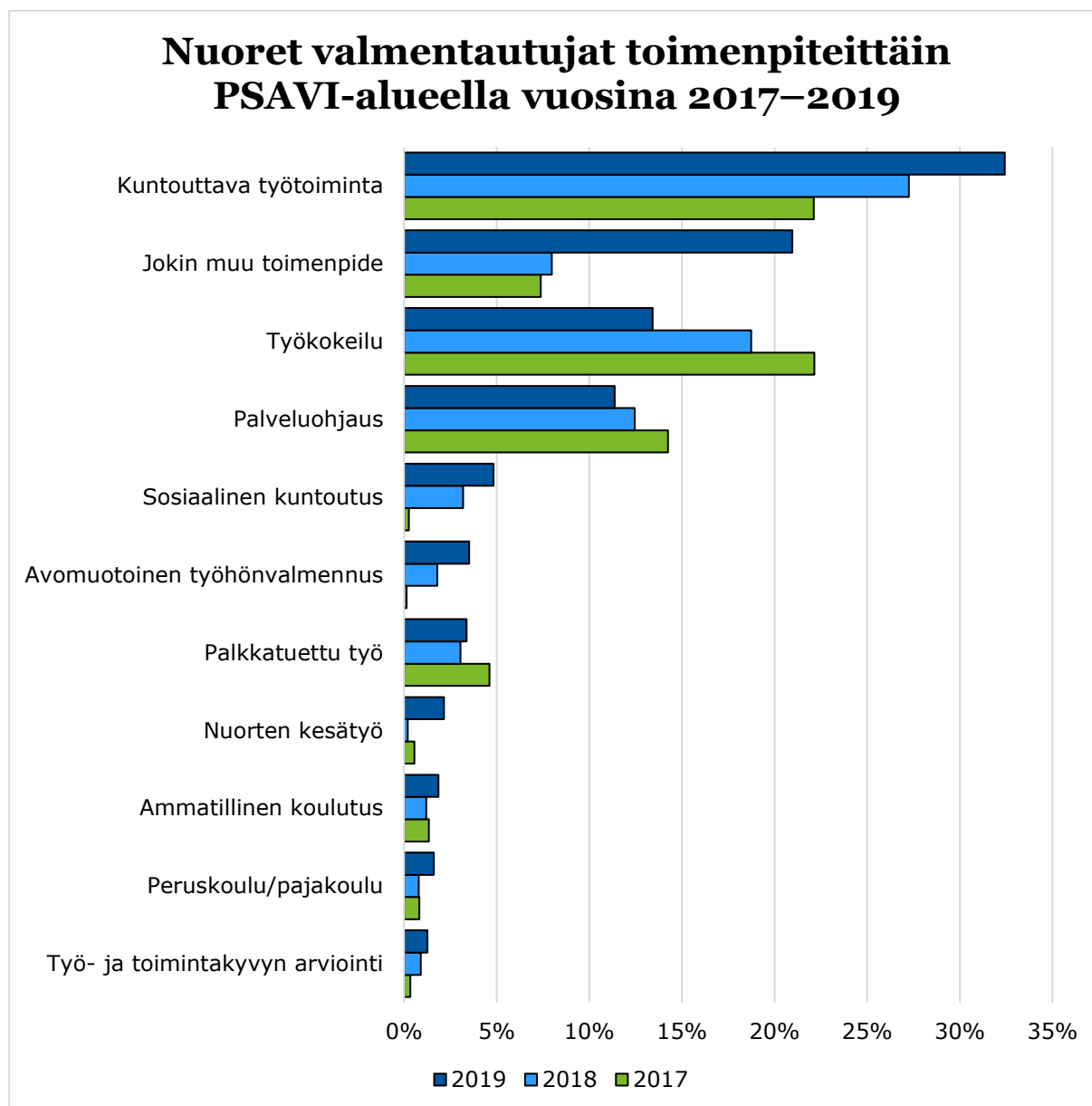

PSAVI-alueella vuonna 2019 yleisimmät toimenpiteet olivat kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu (**Kuva 27**). Myös palveluohjauksen ja jonkin muun

toimenpiteen osuudet olivat korkeat. Valtakunnallisiin arvoihin verrattuna PSAVI-alueella käytetään vähemmän työkokeilun, palkkatuetun työn sekä työhönvalmennuksen palveluja. Sitä vastoin taas palveluohjausta muihin palveluihin käytetään selkeästi enemmän kuin valtakunnallisesti.

Kuvasta 26 on jätetty pois kaikki toimenpiteet, joiden määrä on alle yhden prosenttiyksikön verran koko tarjonnasta. Näitä palveluja ovat kehitysvammaisten päivätoiminta, vajaakuntoisten ammatillinen koulutus, mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennus, maahanmuuttajan kotoutumistoimenpide, lukio, siviilipalvelus, työvoimakoulutus, tuotantokoulu, vajaakuntoisten työhönvalmennus, oppisopimus / tuettu oppisopimus, työhönvalmennus, muu sosiaalitoimen ennaltaehkäisevä tukitoimi, ammatillinen erityisopetus, ammatillinen kuntoutuskurssi, jokin muu toimenpide sekä kyselyn vaihtoehto ei tietoa. Näistä palveluista suurimmat erot valtakunnallisiin tuloksiin ovat vaihtoehtoilla "ei tietoa", jonka tulos on 4,1 % valtakunnallisesti ja 0,9 % PSAVI-alueella, ja "työhönvalmennus", jonka tulos on 2,9 % valtakunnallisesti ja 0,4 % PSAVI-alueella.

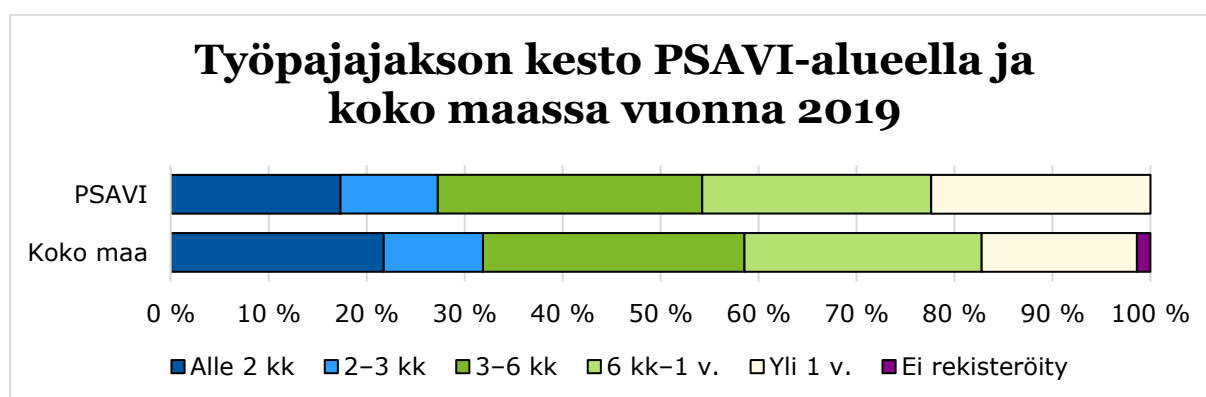
Kuva 28. Nuorten valmentautujien osuudet erilaisissa toimenpiteissä PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet kaikista alueen nuorille valmentautujille suunnatuista toimenpiteistä.

Toimenpiteiden osuuksia on verrattu vuodesta 2017 vuoteen 2019 (**Kuva 28**). Seinättömän valmennuksen sekä työssäoppimisjakson osuudet olivat aiemmin suuret, mutta vuoden 2019 työpajakyselyssä niitä ei kysytty. Tämän vuoksi vuoden 2019 tulos on 0 %. Lisäksi ”jokin muu toimenpide” -vaihtoehto toimii kaatoluokkana, jossa on yhdistetty uudet vaihtoehdot ammatillinen kuntoutus, ammatillinen kuntoutuskurssi, ammatillinen kuntoutusselvitys, jokin muu toimenpide, koulutussopimus sekä toimenpide ilman lähettävän tahon sopimusta. Työkokeilun sekä palveluohjauksen osuudet ovat vähentyneet kolmen vuoden aikana. Sosiaalisen kuntoutuksen sekä avomuotoisen työhönvalmennuksen osuudet ovat kasvaneet eniten. Muuten arvot ovat pysyneet tarkastelujaksolla hyvin samalla tasolla.

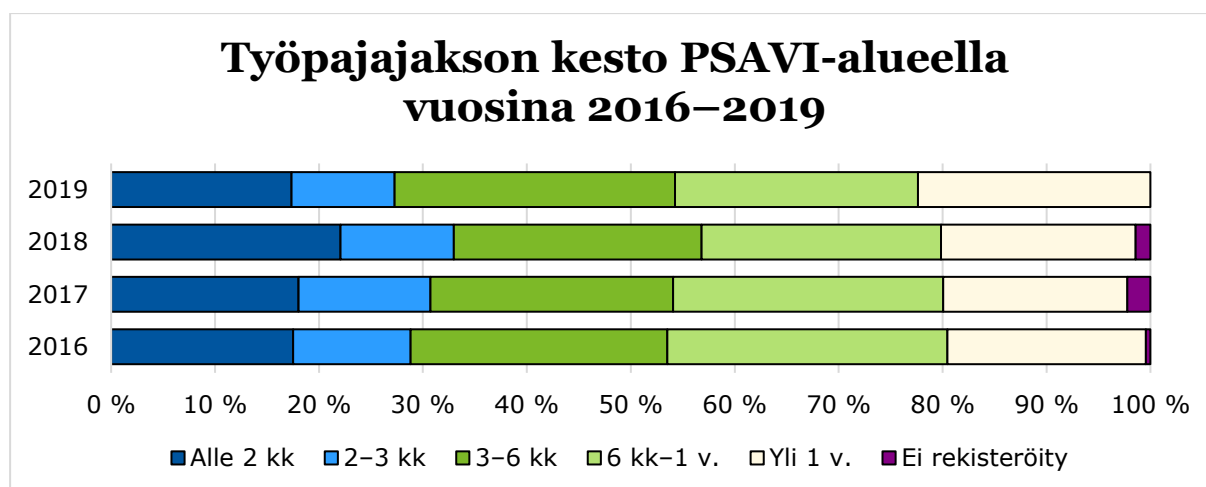
Myös kuvasta 28. on poistettu ne toimenpiteet, joiden osuus on alle yhden prosenttiyksikön verran koko tarjonnasta. Suurimmat erot kolmen vuoden säteellä olivat vaihtoehtojen ”ei tietoa” (tulos 7,9 % vuonna 2017), ”seinätön valmennus” (tulos 16 % vuonna 2018) ja ”työssäoppiminen” (tulos 3,8 % vuonna 2017) kohdalla. Tuloksiin vaikuttaa kuitenkin kyselyn muuttuneet vaihtoehdot.

Kuva 29. Nuorten valmentautujien työpajajakson kestot PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista alueen nuorten valmentautujien pajajaksoista.

Työpajajakson kesto riippuu valmentautujan yksilöllisistä tarpeista. Jakson pituus vaihteli kolmen kuukauden ja vuoden pituisten jaksojen välillä. Nuorten valmentautujien vuoden 2019 pajajaksojen kestot eivät eroa suuresti koko maan tuloksista (**Kuva 29**). Alle kahden kuukauden valmennusjaksoja oli PSAVI-alueella kuitenkin neljä prosenttiyksikköä vähemmän, kun taas yli vuoden mittaisia jaksoja oli yli kuusi prosenttiyksikköä enemmän.

Kuva 30. Nuorten valmentautujien työpajajakson kestot PSAVI-alueella vuosina 2016–2019. Osuudet kaikista alueen nuorten valmentautujien pajajaksoista.

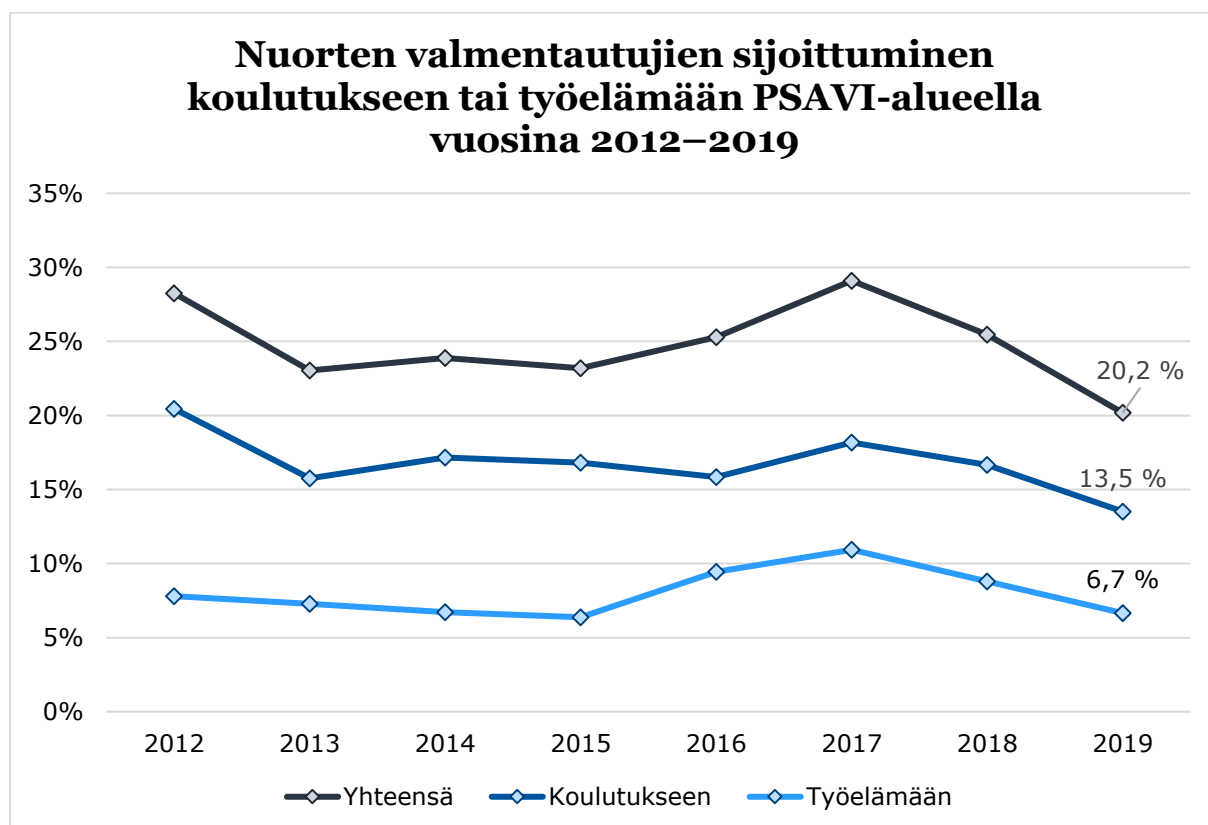

Vuonna 2018 alle kahden kuukauden pajajaksojen osuus oli kasvanut aiemmasta noin neljä prosenttiyksikköä. Vuonna 2019 osuus kuitenkin laski jälleen aiemmalle tasolle. Muissa kestoluokissa vaihtelu on muutamien prosenttiyksiköiden luokkaa. Eniten kasvoivat 3–6 kuukauden sekä yli vuoden kestäneiden jaksojen osuudet (molemmat noin kolme prosenttiyksikköä). (**Kuva 30**).

5.2. Nuorten valmentautujien sijoittuminen työpajakakson jälkeen

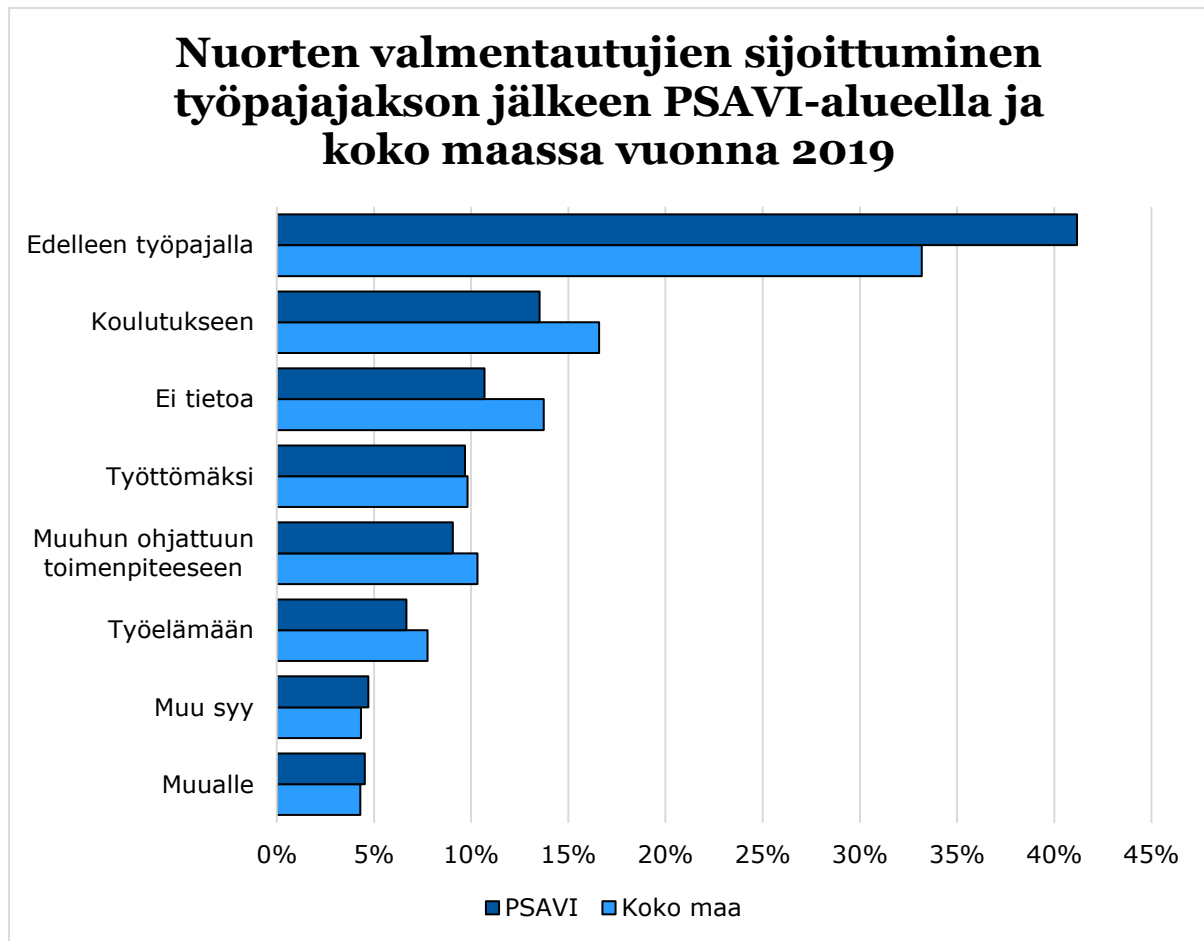
Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun (Nuorisolaki 1285/2016: 4 luku 13 §)

Kuva 31. Koulutukseen ja työelämään sijoittuneiden osuus kaikista alle 29-vuotiaista valmentautujista PSAVI-alueella vuosina 2012–2019.

Sekä koulutukseen että työelämään sijoittuneiden nuorten työpaja-valmentautujien määrä laski vuonna 2019. Koulutukseen sijoittuneiden määrä laski yli kolme prosenttiyksikköä ja työelämään sijoittuneiden noin kaksi prosenttiyksikköä. Kaikkiaan koulutukseen tai työelämään sijoittuvien nuorten määrä laski viidesosaan, kun vuonna 2018 niihin sijoittui noin neljäsosa valmentautujista. (**Kuva 31**).

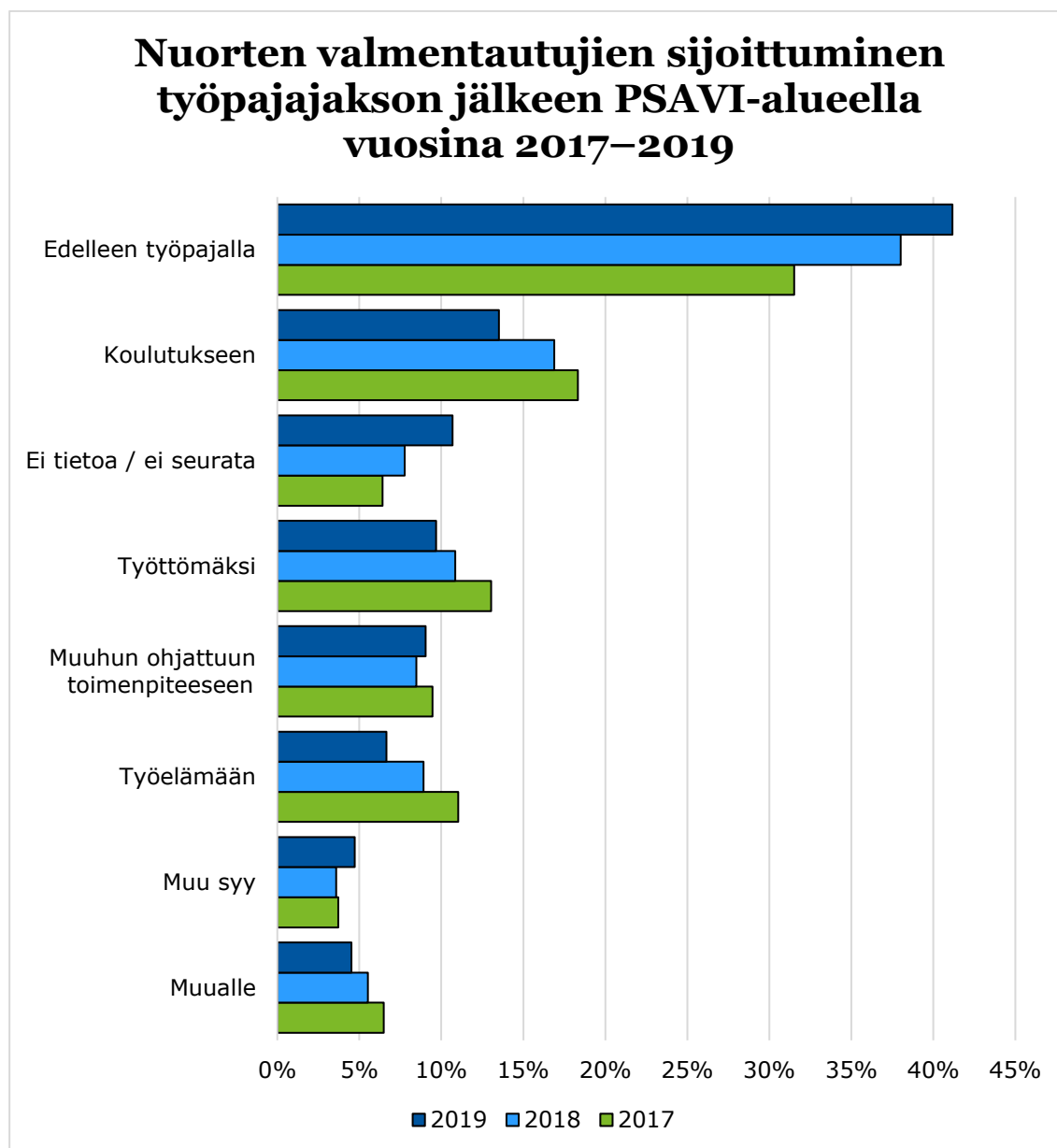
Kuva 32. Nuorten valmentautujien sijoittuminen pajajakson jälkeen PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet alueen kaikista pajajakson aloittaneista nuorista valmentautujista.

Vuoden 2019 työpajatoimintaa koskevaan kyselyyn oli jonkin verran muutettu sitä, miten nuorten sijoittumista työpajajakson jälkeen kysyttiin. Aiemmin kyselyssä olivat vaihtoehtona lisäksi ”Erotettu työpajalta tai keskeyttänyt pajajakson” sekä ”Muutto toiselle paikkakunnalle”. Nyt muutto toiselle paikkakunnalle oli yhtenä vaihtoehtona ”Muu syy” -kategorian alla keskeyttämisen sekä ei aloittaneiden kanssa. Erotetuksi tuleminen ei enää ollut vaihtoehtona. Muualle sijoittuneiden mahdollisuuksia olivat perhevapaa, sairausloma, eläke, armeija, siviilipalvelus tai jokin muu paikka. Muuhun ohjattuun toimenpiteeseen sisälsi vaihtoehtot työkokeilu, kuntouttava työtoiminta kuntoutuspalvelut, mielenterveyspalvelut, päihdekuntoutus tai muuhun ohjattuun toimenpiteeseen. (**Kuva 32**)

Koko maahan verrattuna PSAVI-alueella työpajoissa jatkoi selvästi enemmän nuoria: erotus on kahdeksan prosenttiyksikköä. Koulutukseen siirtyneiden sekä ei tiedettyjen osuus oli noin kolme prosenttiyksikköä vähemmän, mutta muutoin tulokset olivat hyvin samankaltaiset koko maan tuloksiin verrattuna.

Kuva 33. Nuorten valmentautujien sijoittuminen työpajajakson jälkeen PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet alueen kaikista pajajakson aloittaneista nuorista valmentautujista.

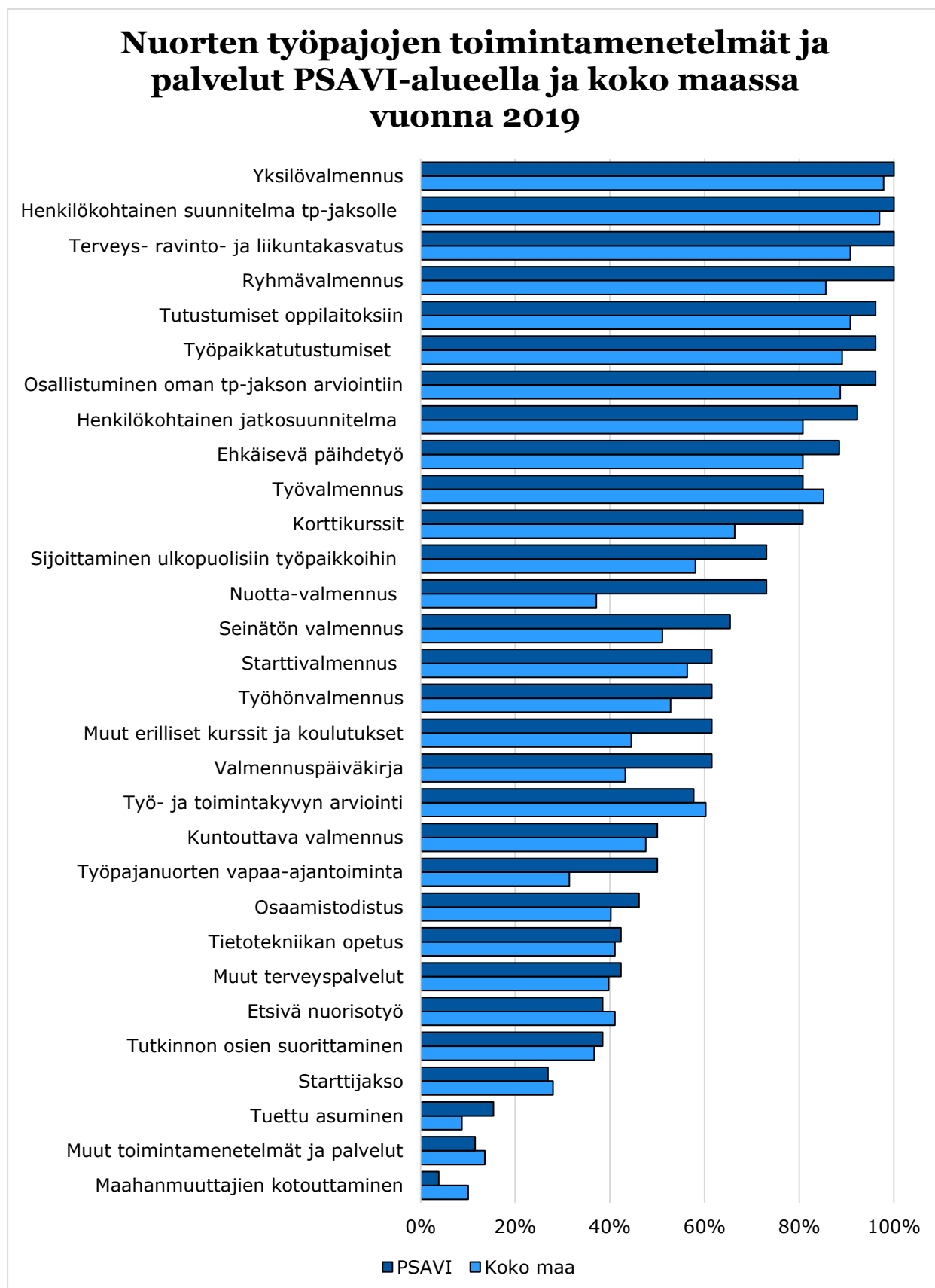
Aiempina vuosina nuorten valmentautujien sijoittumisen vertailussa olleet ”Muutto toiselle paikkakunnalle” ja ”Erotettu työpajalta tai keskeyttänyt työpajajakson” on laskettu mukaan kohdan ”Muu syy” alle (**Kuva 33**). Näin tuloksista saadaan vertailukelpoiset keskenään.

Vertailussa näkyy, että nuoret valmentautujat jäivät selkeästi useammin työpajalle pidemmäksi aikaa vuonna 2019 kuin vuonna 2017. Ero on yhteensä lähes kymmenen prosenttiyksikköä. Sekä koulutukseen että työttömäksi siirtyneiden määrä on tasaisesti laskenut viiden vuoden aikana. Myös työelämään siirtyneiden määrä on vähentynyt.

6. Toiminta nuorten työpajoilla

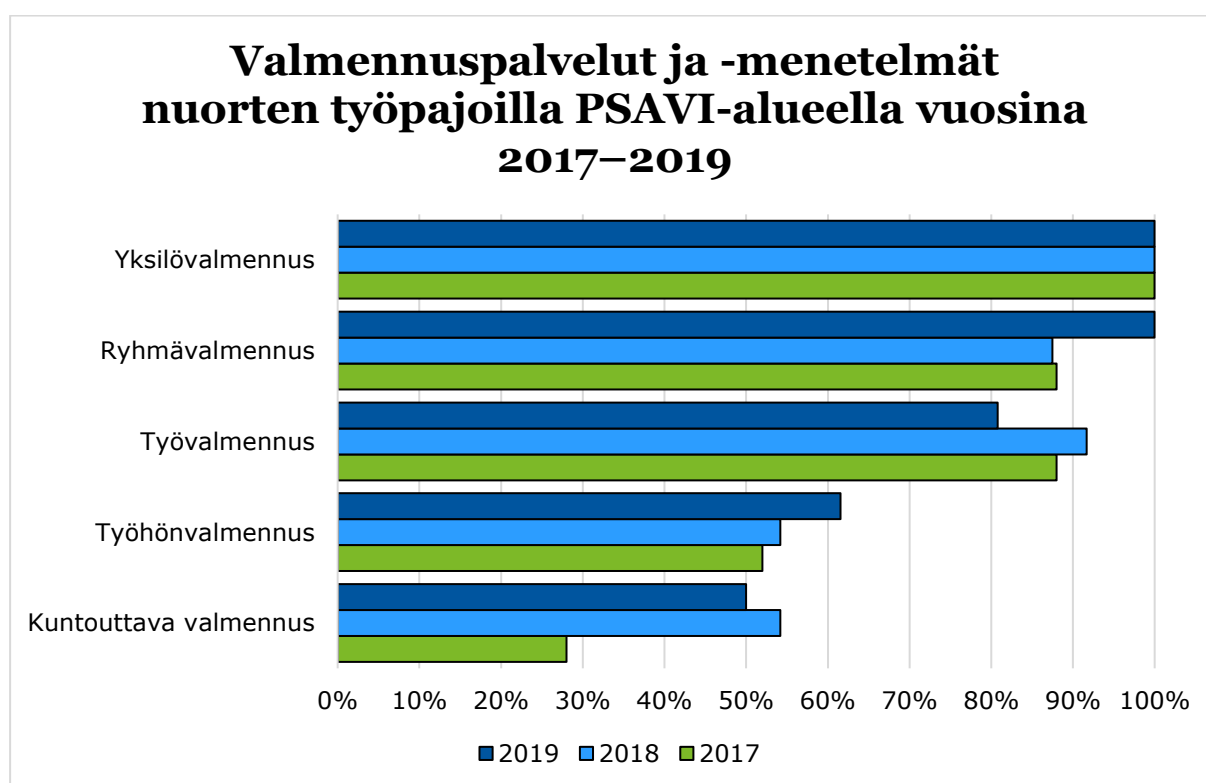
Nuorten työpajalla nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan henkilökohtaiseen valmennussuunnitelmaan pohjautuen. Valmennuksen kautta edistetään nuoren elämähallintataitoja, edistetään kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta sekä parannetaan nuoren valmiuksia koulutusta, työmarkkinoita tai muuta nuoren tarvitsemaa palvelua varten (Nuorisolaki 1285/2016: 4 luku 13 §).

Kuva 34. Nuorten työpajatoiminnassa käytössä olevat toimintamenetelmät ja palvelut PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

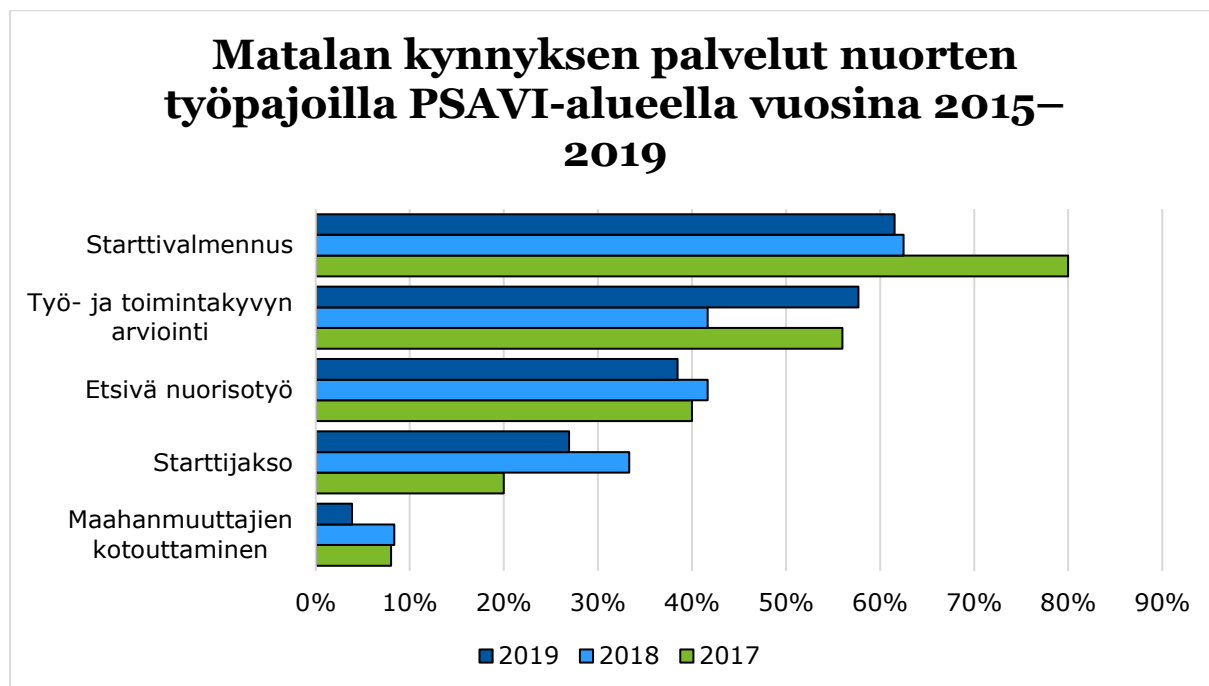
Vuonna 2019 kaikissa PSAVI-alueen nuorten työpajoissa laadittiin nuorelle henkilökohtainen suunnitelma työpajajaksolle, järjestettiin yksilö- että ryhmävalmennusta ja tarjottiin terveys-, ravinto- ja liikuntakasvatusta. PSAVI-alueen nuorten työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut olivat kokonaisuutena kattavammat kuin koko maassa, koska useita palveluja oli selvästi enemmän tarjolla. Kuten vuonna 2017 ja 2018, myös vuonna 2019 Nuotta-valmennuksen osuus oli PSAVI-alueella selvästi korkeampi koko maan osuuteen verrattuna: ero oli 36 prosenttiyksikköä. Myös sijoittuminen työpajan ulkopuolisiin työpaikkoihin työpajajakson aikana sekä työpajanuorten vapaa-ajantoiminnan järjestäminen olivat huomattavasti yleisempiä kuin koko maassa. Lisäksi esimerkiksi seinättömän valmennuksen ja valmennuspäiväkirjan pitämisen osuudet olivat korkeammat koko maahan verrattuna. Koko maassa kattavampi tarjonta oli työvalmennuksesta, työ- ja toimintakyvyn arvioinnista, työpajalla tehdystä etsivästä nuorisotyöstä, starttijaksoista, maahanmuuttajien kotouttamisesta sekä muista toimintamenetelmistä ja palveluista. (**Kuva 34**)

Kuva 35. Nuorten työpajoilla käytetyt valmennuspalvelut ja -menetelmät PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

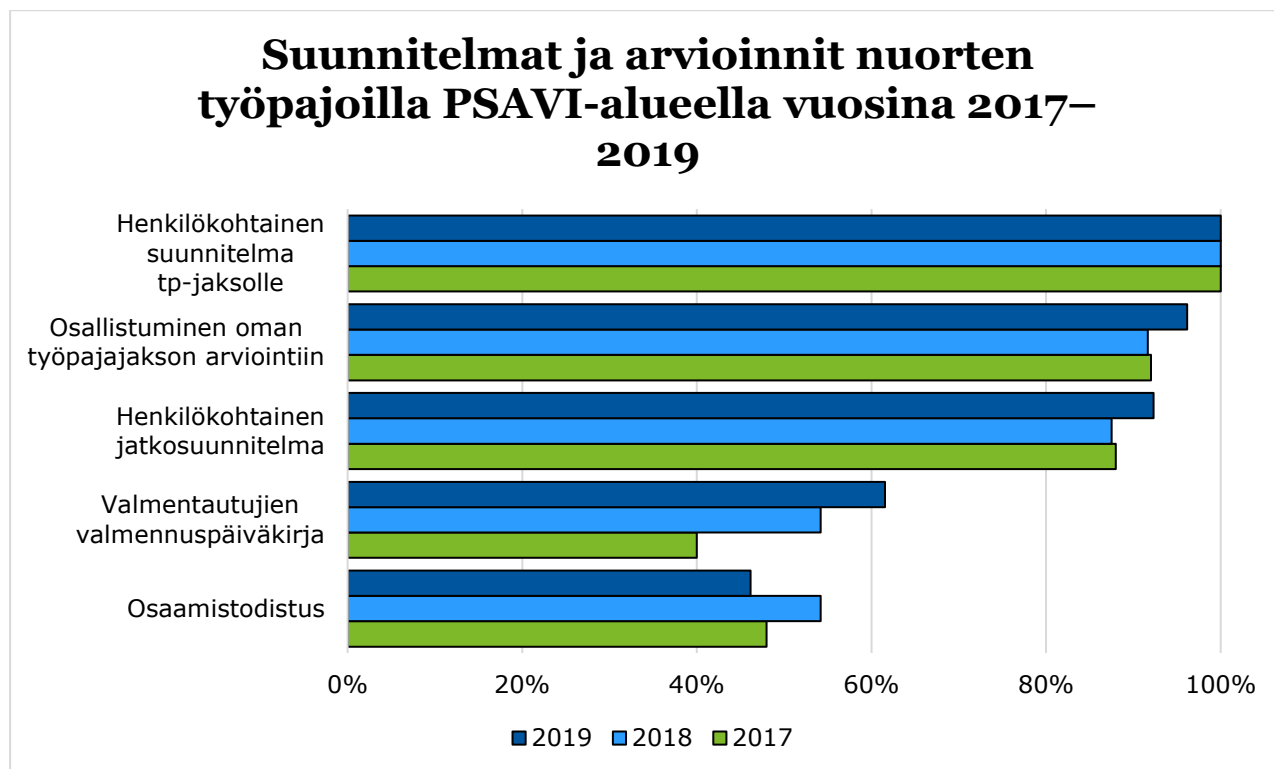
PSAVI-alueella nuorten työpajojen käytössä olevat toimintamenetelmät ovat pysyneet hyvin samalla tasolla vuosina 2017–2019. Pääosin vaihtelu on ollut muutamien prosenttiyksiköiden luokkaa, mutta yksittäisissä palveluissa on tapahtunut hieman suurempaa vaihtelua. Ryhmävalmennuksen osuus on ollut aiemmin tasaisesti 90 % luokkaa, kun vuonna 2019 se nousi 100 prosenttiin. Työ- ja työhönvalmennuksen määrä taas vähentynyt kolmen vuoden aikana. Kuntouttavan valmennuksen osuus on kasvanut eniten, yli 20 %. (**Kuva 35.**)

Kuva 36. Nuorten työpajoilla käytetyt matalan kynnyksen palvelut PSAVI-alueella vuosina 2015–2019.

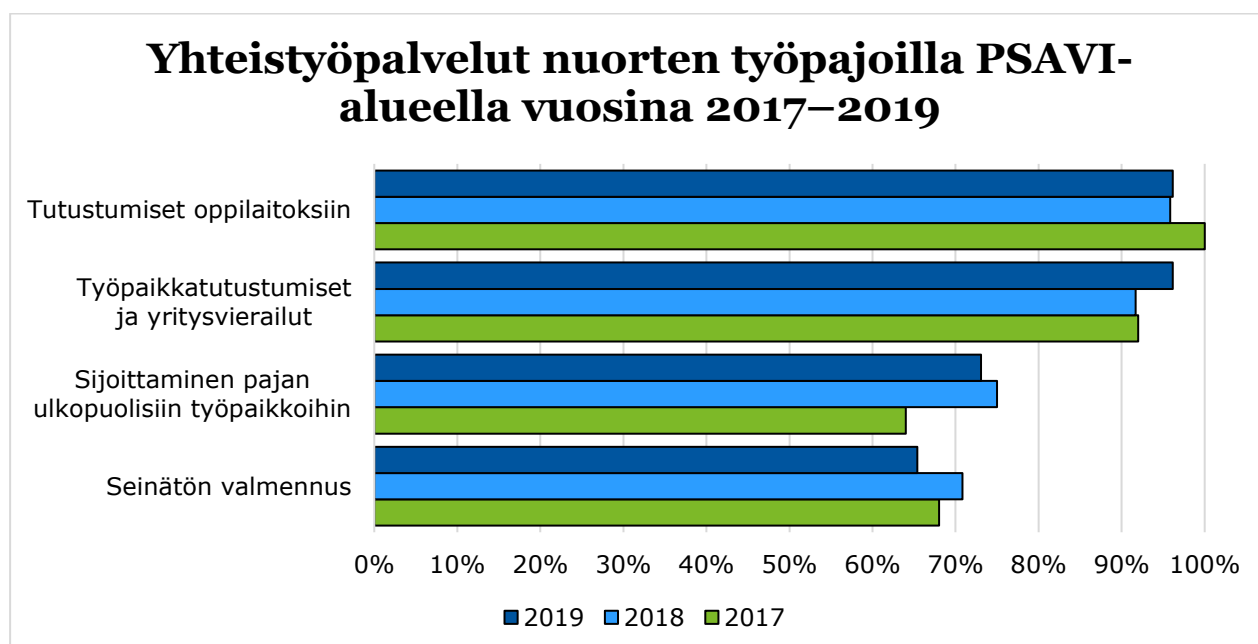
Myös starttivalmennuksen määrä on vähentynyt, kun 2017 sitä tarjosi 80 % työpajoista, mutta 2019 vain n. 60 % pajoista. Starttijaksoja järjestetään edelleen kuitenkin n. 30 prosentissa pajoista. Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin määrä on kasvanut matalan kynnyksen palveluista eniten: ero vuoteen 2018 on 16 prosenttiyksikköä. (**Kuva 36.**)

Kuva 37. Nuorten työpajoilla käytetyt suunnitelmat ja arvioinnit PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

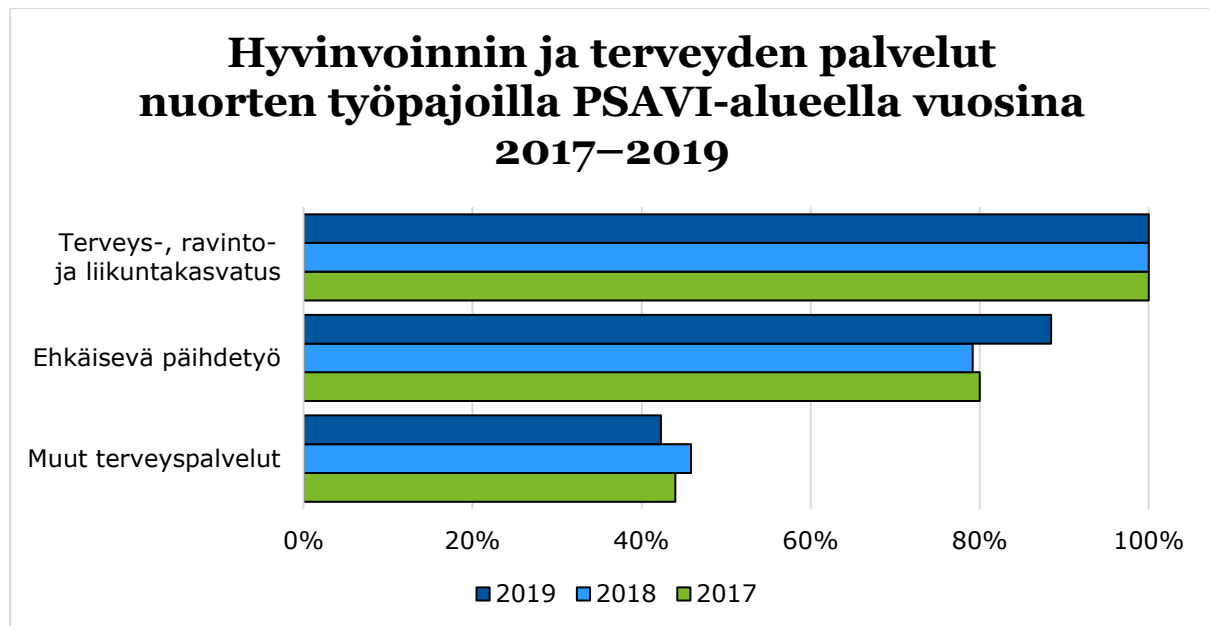
Henkilökohtaista pajajakssuunnitelmaa on käytetty kolmena vuonna kaikissa pajoissa. Myös valmennuspäiväkirjan käyttö on kasvanut 40 prosentista yli 60 prosenttiin. Osaamistodistusten määrä sen sijaan laskenut hieman. (**Kuva 37.**)

Kuva 38. Nuorten työpajoilla käytetyt yhteistyöpalvelut PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

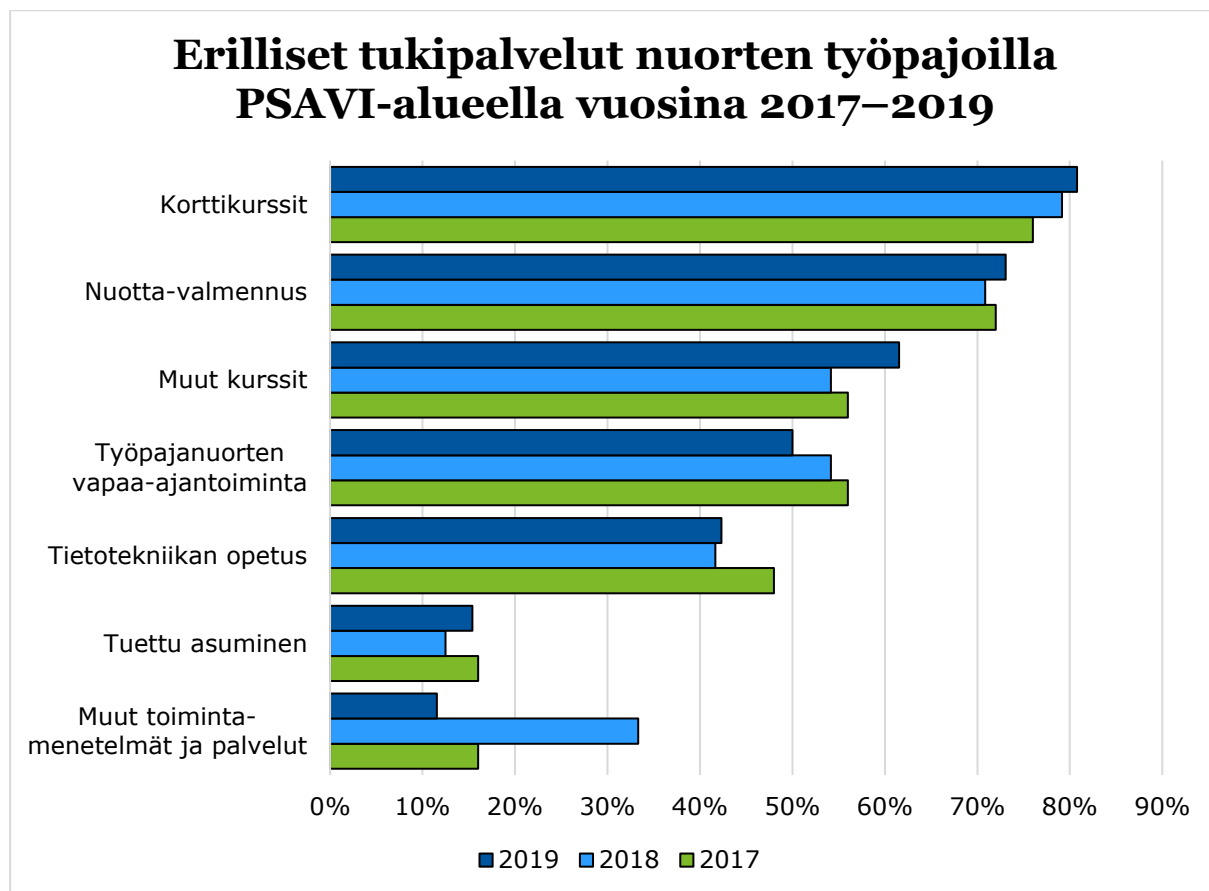
Yhteistyöpalvelujen tarjonta on pysynyt tasaisena tarkastelujaksolla. Tutustumisia oppilaitoksiin, työpaikkoihin ja yrityksiin tehdään lähes kaikissa pajoissa. Myös sijoittuminen pajan ulkopuolisiin paikkoihin on onnistunut koko ajan hieman paremmin: eroa vuoteen 2017 verrattuna on 9 prosenttiyksikköä. Seinättömän valmennuksen määrä on pysynyt kohtuullisen tasaisena. **(Kuva 38.)**

Kuva 39. Nuorten työpajoilla käytetyt hyvinvoinnin ja terveyden palvelut PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

Terveyshpalvelujen tarjonta nuorten työpajoilla on pysynyt pääosin samalla tasolla viiden tarkasteluvuoden aikana. Suurin kehitys on tapahtunut ehkäisevän päihdetyön kohdalla: vuoteen 2017 verrattuna 9 prosenttiyksikköä useampi pajoista tarjosi sitä vuonna 2019. **(Kuva 39.)**

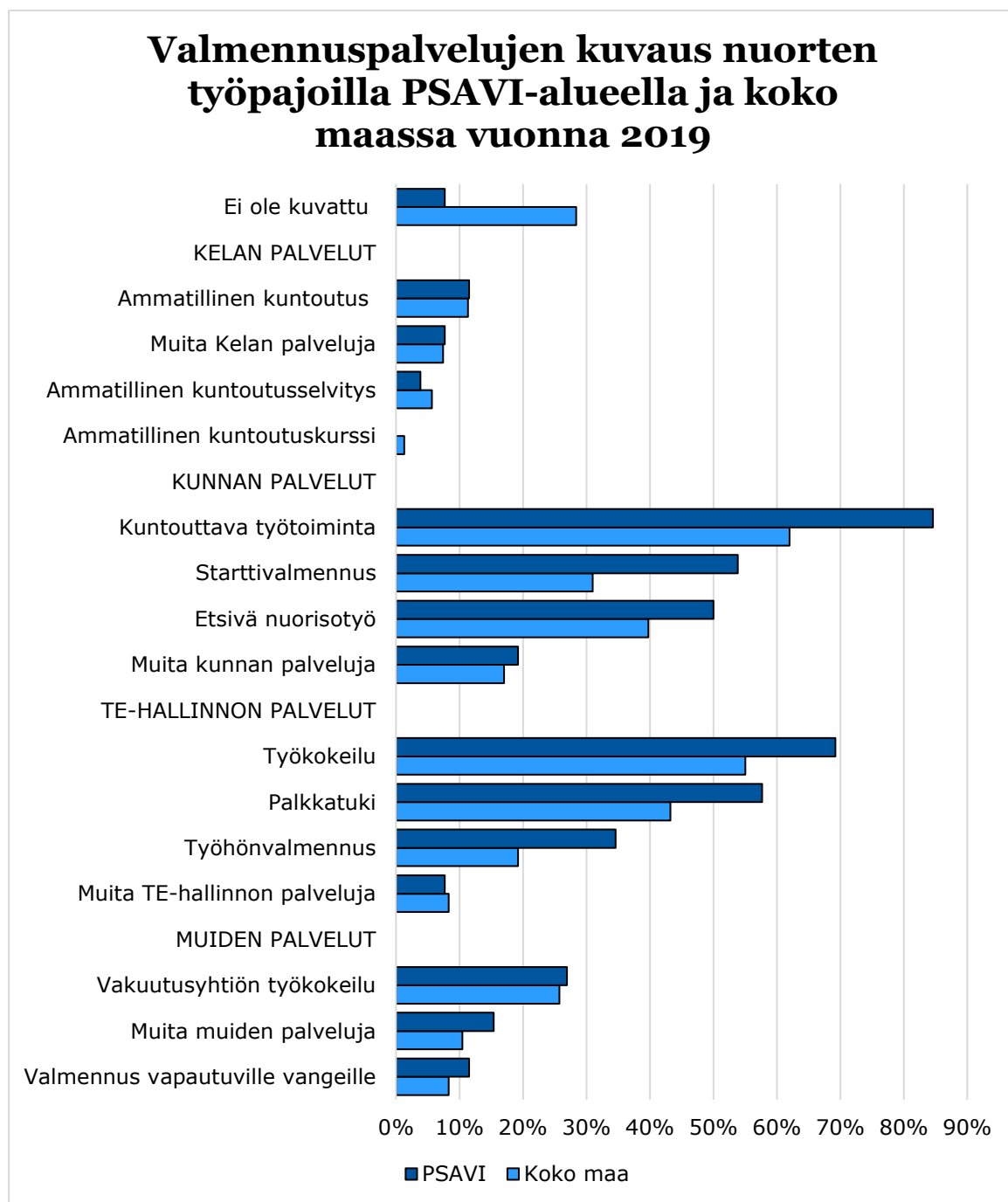
Kuva 40. Nuorten työpajoilla käytetyt erilliset tukipalvelut PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

Erilaisten tukipalvelujen määrä on pysynyt tasaisena tai hieman kasvanut PSAVI-alueen työpajoilla. Suurin ero kolmen vuoden aikana on ollut muissa toimintamenetelmissä ja palveluissa, joiden määrä on vaihdellut vuosittain. Kyseisessä erossa voi olla kyse esimerkiksi siitä, että jokin palvelu on tulkittu eri kategoriaan eri vuosina. (**Kuva 40.**)

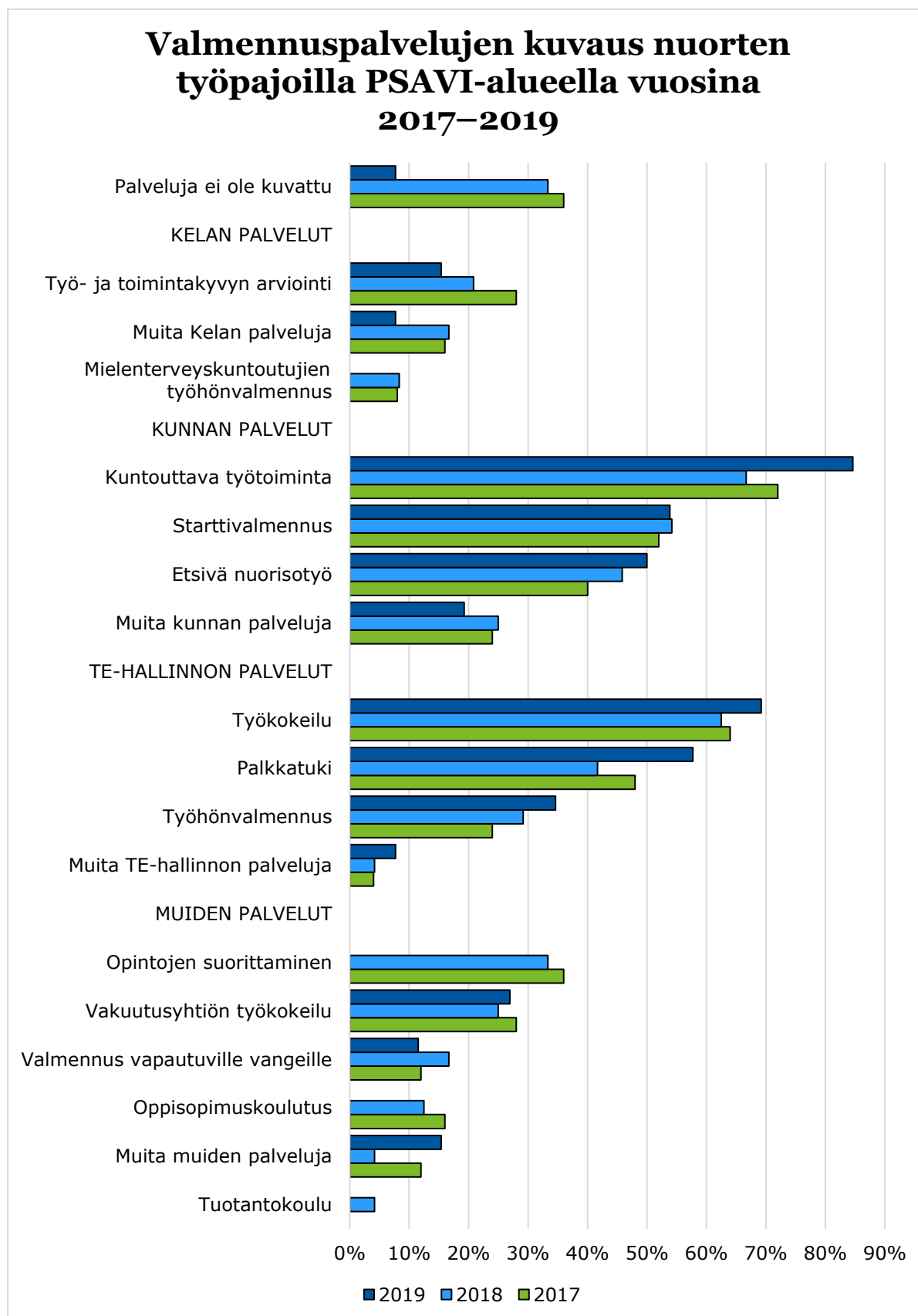
Avoimissa vastauksissa pajat kuvasivat tarjottuja erilaisia muita terveyspalveluja sekä muita palveluja. Terveyspalveluista oli tarjolla esimerkiksi ohjaamista työttömien terveystarkastukseen, teemapäiviä, jolloin parturi, työkykykoordinaattori, terveydenhoitaja, hammashoitaja tai päihdetyöntekijä kävi pajalla ja tarjolla oli myös kuvataideterapiaa, aikuissosiaalityön apua sekä mahdollisuus käydä terveystarkastuksessa pajalla. Muita palveluja oli tarjolla esimerkiksi erilaisia ryhmävalmennuksia, Hyvä päivä -toimintaa sekä vaikkapa pajaliikuntakursseja.

Kuva 41. Valmennuspalvelujen kuvaus nuorten työpajoilla PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

PSAVI-alueella vain 8 % pajoista ei kuvannut valmennuspalveluja, kun valtakunnallisesti lukema oli 28 % (**Kuva 41**). Kuntouttavan työtoiminnan palvelukuvaus tehtiin 85 % työpajoista, mikä on 23 prosenttiyksikköä useammin kuin valtakunnallisesti. Myös starttivalmennuksen, työkokeilun ja palkkatuen palvelukuvaukset toteutettiin yli puolessa työpajoista. Muiden palvelujen osalta kuvaus tehtiin harvemmin, mutta pääosin useammin kuin valtakunnallisella tasolla.

Kuva 42. Valmennuspalvelujen kuvaus nuorten työpajoilla PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

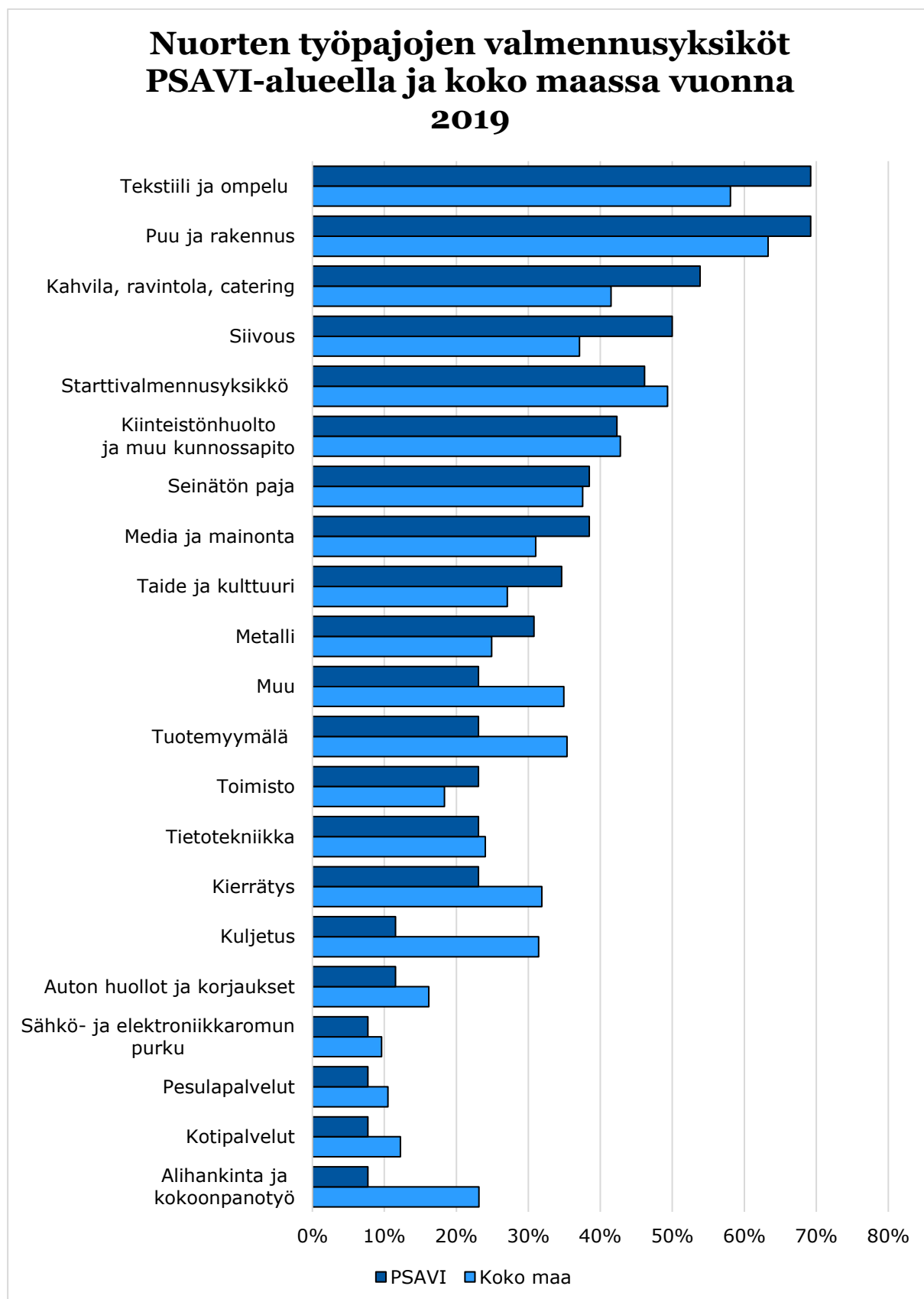

PSAVI-alueella palvelukuvausten määrä on noussut selvästi vuosien 2017 ja 2019 välillä (**Kuva 42**). Aiemmin jopa kolmasosa työpajoista ei tehnyt palvelukuvausta, kun 2019 vain 8 % ei tehnyt niitä. Kuntouttavaa työtoimintaa kuvasi 22/26 työpajaa 2019, mikä on lähes 18 prosenttiyksikön kasvu vuodesta 2018.

Työpajakyselyssä ei ole kysytty täsmälleen samoja valmennuspalvelujen kuvauksia joka vuosi. Vuoden 2019 tilastoja varten kysyttiin ammatillisesta kuntoutuksesta, kuntoutusselvityksestä sekä kuntoutuskurssista. Nämä tulokset on yhdistetty vuosivertailuun kohtaan työ- ja toimintakyvyn arviointi. Muiden palvelujen kohdalta puuttuvat tulokset kohdista opintojen suorittaminen, oppisopimuskoulutus ja tuotantokoulu.

Avoimissa vastauksissa muita kuvattuja KELAn palveluja olivat esimerkiksi Nuotti- eli NEET-valmennus sekä Taito-kurssit. Muita kuntien palveluja olivat esimerkiksi sosiaalinen kuntoutus, muut terapeuttiset kuntoutukset, työttömyyden hoitoon liittyvät palvelut sekä yksilövalmennukset. TE-toimiston palveluista oli kuvattu muun muassa uravalmennuksia, Nuoret töihin! -palvelua, koulutuskokeiluja sekä kuntouttavaa työtoimintaa. Muita muiden palveluja taas olivat esimerkiksi opintojen suorittaminen, oppisopimus, yhdyskuntapalvelu sekä tuettu työ.

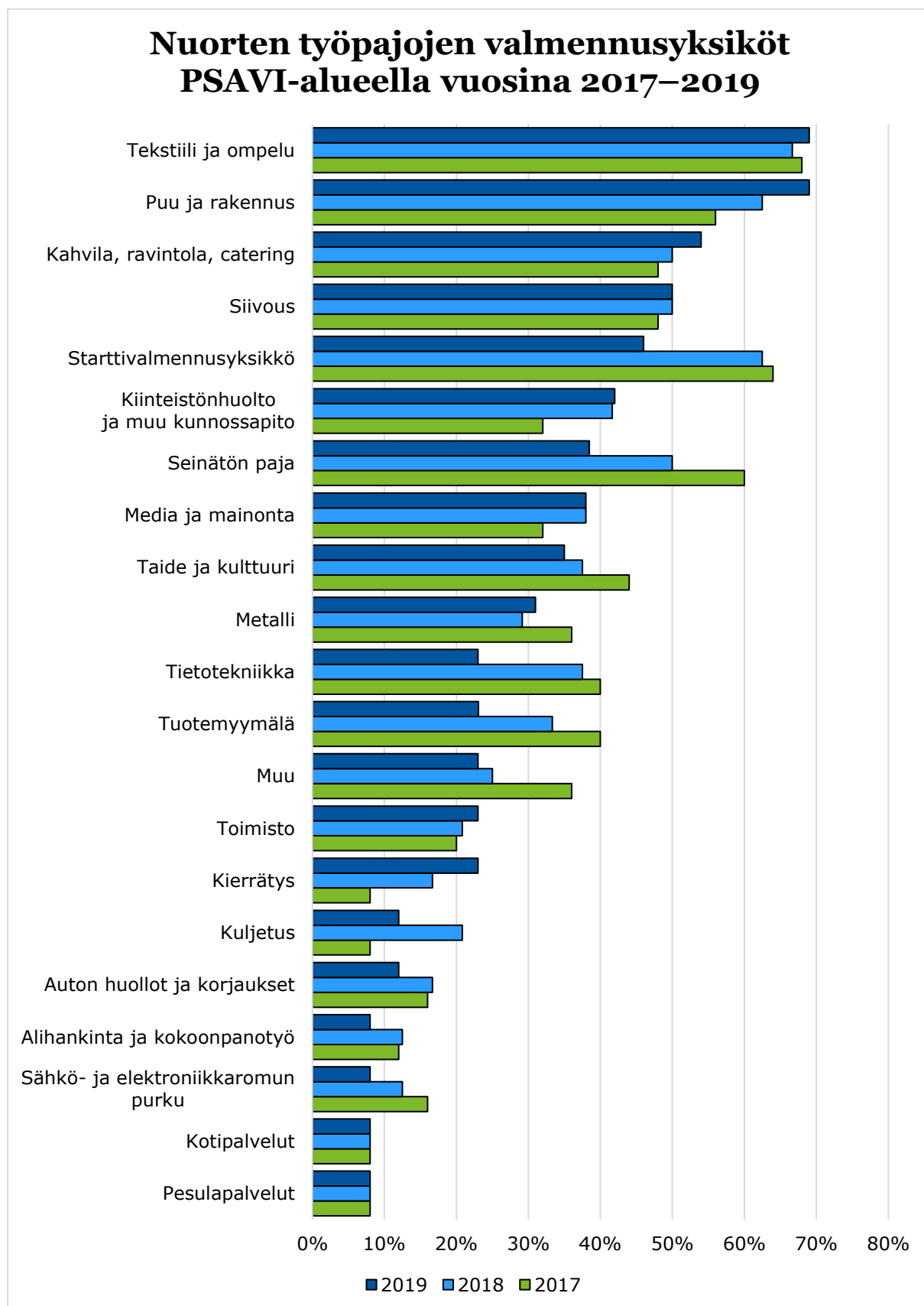
Kuva 43. Nuorten työpajatoiminnan valmennusyksiköt PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

Vuonna 2019 PSAVI-alueella nuorten työpajoilla oli yhteensä 137 valmennusyksikköä. Se on kahdeksan yksikköä enemmän kuin 2018. Keskimäärin yksiköitä oli siis noin viisi jokaisella työpajalla. Suurin yksiköiden määrä yhdellä työpajalla oli 16 ja pienin yksi.

Vuonna 2019 yleisimmät valmennusyksikkömuodot PSAVI-alueella olivat tekstiili ja ompelu, puu ja rakennus sekä kahvila, ravintola ja catering (**Kuva 43**). Niitä oli myös alueella suhteessa enemmän kuin koko maassa. Myös median ja mainonnan, taiteen ja kulttuurin sekä metallin valmennusyksiköitä oli suhteessa enemmän kuin koko maassa. Sen sijaan erityisesti muita valmennusyksiköitä, tuotemyymälöitä, kuljetuksen sekä alihankinnan ja kokoonpanotyön yksiköitä oli suhteessa vähemmän. PSAVI-alueen muissa vastauksissa mainittiin muun muassa luontopaja, polkupyöräpaja, ruokapankki ja pienkonekorjauspaja.

Kuva 44. Nuorten työpajatoiminnan valmennusyksiköt PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

Viiden vuoden vertailussa on nähtävissä joitain selkeitä muutoksia valmennusyksiköiden tyypeissä (Kuva 44). Starttivalmennusyksiköiden määrä tippui vuosien 2018 ja 2019 välillä 17 prosenttiyksikköä. Myös seinättömien pajojen, metallipajojen, tietotekniikkapajojen ja tuotemyymälöiden määrä on tippunut yli kymmenen prosenttiyksikköä korkeimmasta suhteellisesta määrästä. Kasvua on ollut kahvila-, ravintola- ja cateringpajojen, siivouspajojen sekä mainonnan ja median suhteellisessa määrässä.

6.1. Haasteet nuorten työpajatoiminnassa

Työpajat raportoivat haasteista työpajatoiminnassa. Pääosa haasteista jakautui selvästi neljään eri kategoriaan: nuorten kunto, tilojen ongelmat, yhteistyökumppaneiden kanssa koetut ongelmat sekä henkilöstöön liittyvät ongelmat. Lisäksi oli myös muita haasteita. Samat teemat näkyivät haasteissa myös vuonna 2018, joskin erityisesti nuorten huonontuva vointi tuntuu korostuvan jopa enemmän vuoden 2019 vastauksissa.

Nuorten kuntoon liittyvät haasteet kuvasivat tilannetta, jossa nuorten kunto on työpajojen kokemusten mukaan heikentynyt vuosi vuodelta. Lisäksi nuoret kokevat yksinäisyyttä ja ovat usein niin huonossa kunnossa, että jatko-siirtyminen muihin palveluihin tai työelämään on vaikeaa. Oman haasteensa loivat myös erityistarpeiset nuoret ja esimerkiksi nepsy-nuoret, jotka tarvitsevat eriytettyä apua.

”Starttipajan nuorten haasteelliset lähtötilanteet pitkittävät starttipajajakson kestoja, sopivan jatkopolun löytyminen on haasteellista.”

”Nuorten oman motivaation herättäminen toisinaan.”

”Nuorten sitoutuminen pajajaksoon koetaan haastavaksi. Osa ei sitoudu ja osa takertuu pajalle liikaa.”

”Valmentautujilla on erilaiset sosiaaliset sekä terveydelliset lähtökohdat, ja valmentautujien toimintakyky on vaihtelevaa. Nuorten moninaiset lähtökohdat, toimintakyky ja voimavarat asettavat valmennuksen suunnittelulle ja kehittämiselle omat haasteensa.”

”Neuropsykiatristen ja nuorisopsykiatristen valmentautujien määrän lisääntyminen näyttäytyy edelleen selkeänä trendinä. Starttivalmennukseen osallistuu vuosittain yhä enemmän nuoria, joiden toiminnanohjauksen taidot haastavat heidän itsenäistymisprosessiaan, ja kouluttautumisen tai työllistymisen polkua. – Työpajatoiminnassa näyttäytyy valitettavan voimakkaasti myös yksinäisyyden kokemus, erityisesti nepsy-nuorten elämässä.”

”Pitkäaikaistyöttömien jatkotyöllistyminen avoimille työmarkkinoille.”

”Oikeanlaisten, mielekkäiden tehtävien löytyminen valmentautujille.”

”Nuorten palvelutarpeen lisääntyminen sekä eriytyminen sekä keinot motivoida vahvasti näköalattomia nuoria. Yhteisen kielen puuttuminen maahanmuuttajanuorten valmennuksessa.”

Työpajatiloihin kerrottiin kahdenlaisista ongelmista: fyysiset tilat ovat liian pieniä käyttäjämääriin ja tarkoituksiin nähden, tai alueella ei ole vielä työpajaa, jota tarvittaisiin.

”Kunnan työpajatoimintaan vuokraamat työväentalon tilat soveltuvat ympärivuotiseen käyttöön, ja ovat paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat. Haasteena on koettu puuntyöstötilojen puute, nykyinen tila toimii vain pienimuotoisten puutöiden tilana.”

”Kaupungin starttipajalta puuttuu oma pysyvä toimitila toistaiseksi. Kaupungista puuttuu vain nuorille suunnattu nuorten työpajakeskus, joka ei ole ammatillisen kuntoutuksen palvelua.”

”Pienet tilat haastavat erityisesti toimintaamme: esimerkiksi omaa rauhaa lähes mahdoton järjestää työpajalla ja tiloissa haastava toteuttaa erilaisia projekteja. Toimintaa rajoittaa myös mm. pöytätilojen vähyys ja tilojen ahtaus. Myös valmentautujat antaneet paljon palautetta asiasta ja toivoneet isompia tiloja. Tilanteella selkeä vaikutus niin työntekijöiden kuin valmentautujien hyvinvointiin.”

Yhteistyökumppaneihin liittyviä haasteita olivat sopivien yhteyksien puuttuminen, julkiseen hallintoon liittyvät ongelmat sekä nuorten ohjautumiseen liittyvät ongelmat. Tähän ryhmään laskettiin myös järjestelmien kanssa koetut ongelmat.

”Kelan ja TE-toimiston nuorille tarjoamien palveluiden hyödyntämistä tulisi lisätä. Muiden työpajojen kanssa tehtävää yhteistyötä ja sen eri muotoja tulisi kehittää edelleen, erityisesti lähikuntien kanssa. Lisäksi yritys yhteistyötä tulisi lisätä.”

”Valtakunnalliset linjamuutokset nopeita ja erilaiset säädökset vaikuttavat työpajalle ohjautuvien nuorten määriin mm. työvoimahallinnon kautta sekä aiheuttavat nopeita muutoksia toiminnassa. Pajatoiminta muuttuu koko ajan ja ohjaajien muutoksiin sopeutuminen, toiminnan joustavuus ja ohjaajien jaksaminen kovilla.

”Ohjaamo toiminnan saaminen alueelle. – – PArty järjestelmä, useasti muuttunut ja tulee eri versioita.”

”Matalan kynnyksen toimintaa tulisi edelleen lisätä ja kehittää. Myös yhteistyökumppanit toivovat sitä työpajatoiminnalta.”

”Välillä viranomaisten kanssa tehtävä yhteistyö on haastavaa.”

”Asiakasohjautuvuus pajoille eli useat nuoret eivät ole työkykyisiä ollenkaan.”

Henkilöstöön liittyviä haasteita olivat pätevän henkilöstön löytämisen vaikeus sekä riittämättömäksi koettu osaaminen ja lisäkoulutusmahdollisuudet. Myös sopivien aputahojen löytäminen koettiin vaikeaksi.

”Henkilöstön osaamisen saaminen vaadittavalle tasolle. Osaamisen taso vaihtelee, mm. sosiaalinen kuntoutus, digitaalisuus, teknologia sekä muuttuva lainsäädäntö. Pätevän henkilöstön rekrytoiminen; työtehtävät vaativat monipuolista osaamista ja sitoutumista, palkkaus ja arvostus alhainen. Työpajojen tehtävien päivittäminen vastaamaan nuorten tarpeita vrt. kiristynvä kuntatalous. Psykiatrisen sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan palveluihin edelleen liian pitkät odotusajat, nuorten tilanteet ehtivät kriisiytyä.”

”Uusien toimitilojen myötä nuorten määrät ovat lisääntyneet. Ohjaajaresurssia toivottaisiin lisää. Nuorten päihdeongelmaisten määrä on lisääntynyt sekä 2. asteen oppilaitoksista keskeyttäneet. Toivoisimme joskus voivamme kehittää päihdeongelmallisille omaa ryhmätoimintaa sekä kehittämään myös opinnollistamista.”

”Henkilöstön vaihtuvuus on tuottanut vaikeuksia pitkäjänteisessä kehittämisessä. Muun muassa kehittämissuunnitelman teko/päivittäminen on odottanut pysyvän henkilöstön rekrytointia, joka tapahtui alkuvuodesta 2020.”

Muissa haasteissa näkyivät rahoitus, asiakashankinta, strategia sekä muut työpajojen käytännön toimintaan liittyvät ongelmat.

”Tiedottaminen ja markkinointi vaatisivat enemmän resurssia. Suunnitteluun ja kehittämiseen jää liian vähän aikaa.”

”Löytää sopivia matalankynnyksen työkokeilupaiikkoja.”

”Ajoittain asiakashankinta.”

”Rahoitus. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen puuttuminen paikkakunnalta.”

6.2. Onnistumiset nuorten työpajatoiminnassa

Kyselyssä työpajat kertoivat myös onnistumisista. Pääosa onnistumisista käsitteli joko nuorten kanssa onnistunutta työskentelyä tai työpajan kehittymisen onnistumista. Myös onnistuneista opinnollistamisprosesseista oli mainintoja.

”Ammattitaitoinen henkilökunta on saanut rakennettua ehyen kokonaisuuden, joka tarjoaa erilaisissa tilanteissa oleville ihmisille

mahdollisuuden tarkastella omaa tilannetta, osaamista ja tulevaisuuden suunnitelmia. Työmme on vaikuttavaa ja yksilön kannalta merkityksellistä.”

”Henkilöstön vahva osaaminen ja halu auttaa valmentautujia, sitoutuminen ja motivaatio työhön. Olemme saaneet koottua monipuolisen valmennusten palveluvalikoiman sekä monipuolisen mahdollisuuden kokeilla erilaisia töitä pajalla. Hyvä ilmapiiri pajalla on parasta mainosta.”

”Starttipajan nuorten toimintaan osallistumisprosentti on toiminnan seurantatilaston mukaan korkealla tasolla, mikä kertoo starttipajan nuorten motivaatiosta toimintaan osallistumista kohtaan haasteellisista lähtötilanteista huolimatta ja halusta saada muutosta aikaan omassa elämäntilanteessaan.”

”Seinätön työpajatoiminta käynnistyminen, ja jalostuminen toimivaksi sekä luontevaksi toimintamalliksi, on ollut erinomaisen onnistunut. Seinättömän työpajan tavoitteena on tarjota valmennusta nuorille työnhakijoille, sekä auttaa heitä työllistymään saattamalla työnantajia ja työnhakijoita yhteen. Seinättömän työpajatoiminnan myötä työkokeilut ja nuorten työllistyminen yrityksiin sekä kunnan hallintokuntiin ovat moninkertaistuneet. Seinättömän työpajatoiminnan myötä myös kuntouttavan työtoiminnan määrä nuorten aktivoinnissa on laskenut, ja työkokeilujen määrä on noussut.”

”Nuorilta saatu palaute on hyvää. Samoin yhteistyökumppaneilta saatu palaute on kannustavaa. Kehittäminen mahdollistetaan ja sillä on esimiesten tuki, uusia yhteistyökumppaneita löytynyt, uusia avauksia toiminnan kehittämiseksi tapahtunut, uusia työkaluja on otettu käyttöön, yhteisöllisyys on kasvanut, työpajatoiminnan arvostus on lisääntynyt, valtakunnallinen työskentely piirun verran lisääntynyt.”

”Nuorten tavoitettavuudessa ja heidän toimintaan sitouttamisessa on onnistuttu. Moniammatillinen yhteistyö on ollut toimivaa.”

”Työpajalle on onnistuttu rekrytoimaan osaavaa ja alasta innostunutta henkilökuntaa. Työpajan ryhmätoimintaa ja asiakasprosesseja on kehitetty niin, että asiakkaiden tilanteet ovat selkiintyneet ja asiakkaita on kyetty ohjaamaan oikea aikaisiin palveluihin. Olemme päässeet myös uusiin tiloihin syksyllä 2019, jotka ovat saaneet asiakkailta ja henkilökunnalta kiitosta.”

7. Työpajatoiminnan laatu ja kehittäminen

Nuorten työpajatoiminnan laatua ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta arvioitaessa otetaan huomioon, miten nuoren mahdollisuudet sijoittua koulutukseen, työhön tai muuhun tarvitsemaansa palveluun työpajajakson jälkeen ovat parantuneet. Lisäksi nuorten työpajatoiminnan edellytyksenä on, että toiminta on tavoitteellista, merkityksellistä ja taloudellista. Nuorten työpajatoimintaa toteuttavan toimijan tulee hoitaa taloutta ja hallintoa hyvin. Nuorten työpajalla on oltava riittävä määrä valmentavaa henkilöstöä, jolla on tarkoituksenmukainen valmennusosaaminen. Nuorten työpajalla on oltava ympärivuotiseen toimintaan soveltuvat tilat ja varustus. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjällä tulee olla toiminnan seuranta- ja arviointijärjestelmä, jolla voidaan todeta nuorten saama valmennuksen vaikutus. (Valtioneuvoston asetus nuorisotyöstä ja -politiikasta 211/2017)

Vuonna 2019 kunnan hallinnoimia työpajoja oli 65 % eli 17 kappaletta PSAVI-alueen nuorten työpajoista Rekisteröidyn yhdistyksen tai järjestön hallinnoimia oli 27 % eli seitsemän työpajaa. Säätiöiden hallinnoimia pajoja ja seutukunnan hallinnoimia yksi molempia.

Taulukko 2. Nuorten työpajojen ohjaus- tai johtoryhmän jäsenten taustayhteisöt PSAVI-alueella vuosina 2017–2019 ja koko maassa vuonna 2019.

Työpajojen ohjaus tai johtoryhmän jäsenten taustayhteisöt	PSAVI 2017	PSAVI 2018	PSAVI 2019	Koko maa 2019
Kunnan henkilöstöhallinto	8 %	0 %	0 %	8 %
Ei ohjaus- tai johtoryhmää	4 %	8 %	4 %	8 %
Muu kunnan hallintokunta	8 %	13 %	4 %	14 %
AVI	0 %	0 %	12 %	12 %
Kunnan keskushallinto	32 %	8 %	12 %	26 %
Työvoiman palvelukeskus	8 %	8 %	12 %	13 %
Yrittäjät	8 %	8 %	12 %	17 %
Valmentautujien (nuorten) edustus	16 %	25 %	12 %	14 %
Järjestö	12 %	17 %	15 %	14 %
Seurakunta	20 %	21 %	15 %	10 %
Hallinnoiva taho	16 %	21 %	19 %	15 %
Oppilaitos	40 %	50 %	38 %	41 %
Muu	32 %	42 %	42 %	27 %
Kunnan työllistämisyksikkö	40 %	50 %	50 %	44 %
Kunnan sivistustoimi	48 %	63 %	58 %	48 %
TE-toimisto	52 %	58 %	65 %	51 %
Kunnan sosiaali- ja terveystoimi (perusturva)	72 %	71 %	73 %	59 %
Kunnan nuorisotoimi	64 %	75 %	73 %	66 %

Alueen työpajojen ohjaus- tai johtoryhmän kuului useimmiten kunnan nuorisotoimen, kunnan sosiaali- ja terveystoimen, TE-toimiston, kunnan sivistystoimen ja kunnan työllistämisyksikön henkilöstöä (Taulukko 2). Näistä yhteisöistä tulevien osuus ohjausryhmän jäsenistä oli PSAVI-alueella kaikissa työpajoissa suurempi kuin koko maassa. Sen sijaan esimerkiksi kunnan oppilaitosten sekä keskushallinnon henkilöstön osuus oli selvästi pienempi kuin koko maassa. Vuonna 2018 vastanneita työpajoja oli 24, kun taas vuonna 2019 vastaajia oli 26. Tämän vuoksi suhteellinen osuus on esimerkiksi kunnan nuorisotoimen kohdalla hieman alhaisempi vuonna 2019 kuin vuonna 2018, vaikka itse asiassa kunnan nuorisotoimen edustaja oli 19 työpajassa vuonna 2019 ja 18 työpajassa vuonna 2018. Suurin muutos tapahtui oppilaitosten jäsenten kohdalla: jäsenten määrä tippui 12 prosenttiyksikköä, mikä tarkoittaa, että vuonna 2019 heitä oli kymmenellä työpajalla ja vuonna 2018 heitä oli 12 työpajalla.

PSAVI-alueen työpajoista 85 % oli laatinut kehittämissuunnitelman tai strategian. 73 prosentilla suunnitelma oli vähintään kahden vuoden mittainen. Keskimäärin suunnitelmien kesto oli kolme vuotta ja pisimmillään kuusi vuotta. Suurin osa kehittämissuunnitelmista on hyväksytty joko työpajan ohjaus- tai johtoryhmässä (38 %) tai yhdistyksen tai säätiön hallituksessa (31 %). Neljällä pajalla suunnitelmaa ei ole hyväksytty tai ne eivät ilmoittaneet, onko suunnitelmaa laadittu. Yksi paja oli laatinut pidemmän ajan kehittämissuunnitelman, mutta sitä ei ollut vielä hyväksytty.

Taulukko 3. Syitä sille, että nuorten työpaja ei voi ottaa vastaan kaikkia, jotka haluaisivat tulla mukaan toimintaan PSAVI-alueella vuosina 2017–2019 ja koko maassa vuonna 2019. Prosenttiluku kuvastaa kyseisen syyn osuutta niistä nuorten työpajoista, jotka arvioivat, että eivät voi ottaa kaikkia halukkaita nuoria mukaan toimintaan.

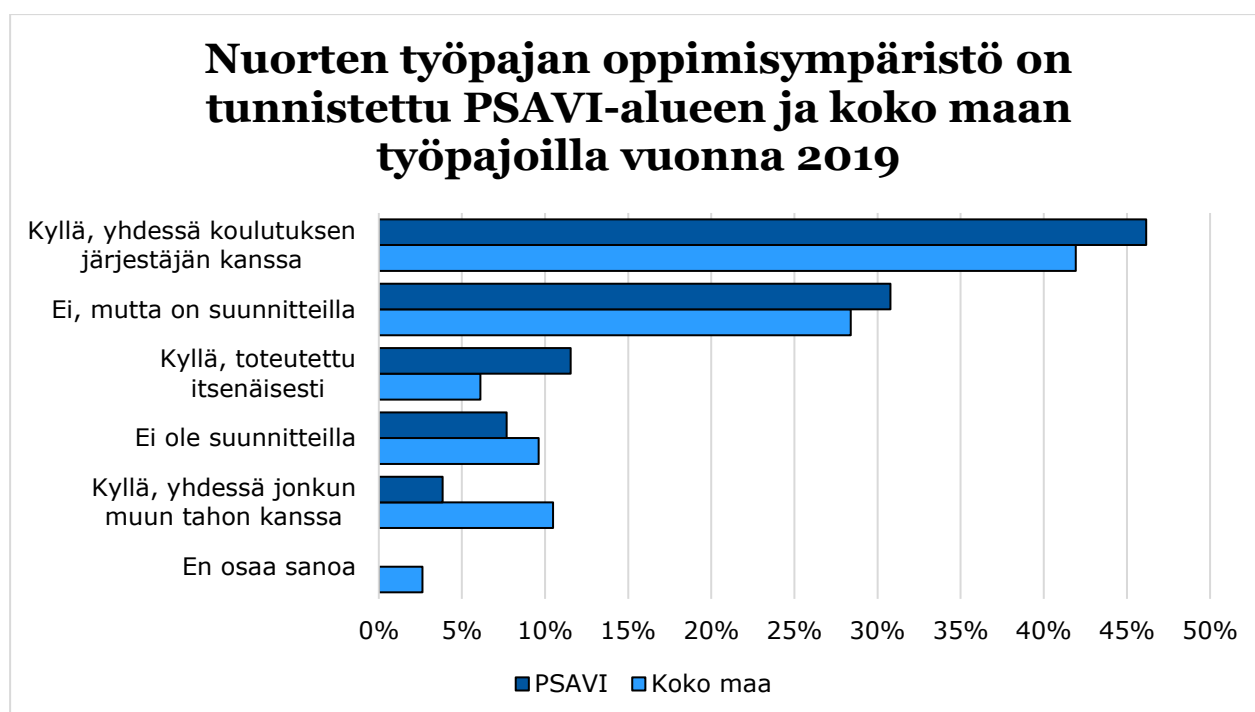
Syitä sille, että paja ei voi ottaa vastaan kaikkia, jotka haluaisivat tulla mukaan toimintaan	PSAVI 2017	PSAVI 2018	PSAVI 2019	Koko maa 2019
Liian vähän henkilökuntaa	50 %	40 %	20 %	36 %
Taloudelliset resurssit	20 %	10 %	20 %	37 %
Henkilöstön osaaminen	0 %	0 %	20 %	12 %
Tilanpuute	40 %	40 %	40 %	41 %
Muu	30 %	50 %	50 %	22 %
Valmentautujien päihdeongelmat, mielenterveystilanne tai terveystilanne	60 %	80 %	60 %	63 %

Koko maassa 59 % työpajoista oli valmis ottamaan kaikki nuoret mukaan toimintaan vuonna 2019. PSAVI-alueella tulos oli hieman korkeampi: 62 %. Suurimmat syyt sille, ettei nuoria voitu välttämättä ottaa mukaan toimintaa olivat valmentautujien päihdeongelmat, mielenterveystilanne tai terveystilanne (Taulukko 3.) Tilanne ei ole muuttunut pääsyy suhteen viime vuosina, ja se näyttäytyy samana koko maassa. Muita pääsyytä olivat muut syyt ja tilanpuute.

Aiempiin vuosiin verrattuna henkilöstön osaamisen puute on uusi syy PSAVI-alueella, miksei nuoria ole voitu ottaa pajalle. Henkilökunnan vähyys sekä valmentautujista johtuvat haasteet olivat harvemmin syynä vuonna 2019 kuin 2018. Koko maahan verrattuna muut syyt ovat useammin syynä kuin toiset vaihtoehdot. Kaikki vaihtoehdon valinneet työpajat kertoivat muuksi syyksi sen, ettei työpajaryhmiin mahdu enempää asiakkaita, vaikka halukkaita usein olisikin.

PSAVI-alueen työpajoista 77 prosentilla (20 työpajaa) oli olemassa oma ehkäisevän päihdetyön ohjelma vuonna 2019. 19 % eli viisi pajoista seurasi kunnan ohjelmaa ja yhdellä oli käytössä jokin muu ohjelma. Vuonna 2018 kolmella pajalla ohjelma oli suunnitteilla, joten tilanne on parantunut.

Kuva 45. Kuinka suuri osa nuorten työpajojen oppimisympäristöistä on tunnistettu vuonna 2019.

Vuoden 2019 työpajakyselyssä oli useampi kysymys työpajan oppimisympäristön tunnistamisesta kuin aiempina vuosina. Aiemmin on kysytty, onko oppimisympäristö tunnistettu kokonaan vai osin, tai ei ollenkaan. Tulokset siis eivät ole täysin vertailtavissa.

PSAVI-alueen oppimisympäristöt oli tunnistettu yhteensä 62 prosentissa työpajoista. 31 prosentissa pajoista tunnistaminen oli suunnitteilla. Vuonna 2018 oli 25 % oppimisympäristöistä tunnistettu kokonaan ja 42 % osin. Valtakunnalliseen tasoon nähden tulokset ovat lähes samat: 59 % on tunnistettu ja suunnitteilla se on 28 prosentissa työpajoista. **(Kuva 45)**

PSAVI-alueella 58 % työpajoista antoi nuorille valmentautujille osaamistodistuksen. Valtakunnallisesti osaamistodistuksia annettiin nuorille

valmentautujille vain 40 % pajoista. Vuoden 2019 kyselyssä ei kysytty, annetaanko todistus kaikille, mutta pajat saattoivat ilmoittaa määrän, kuinka monelle todistus oli annettu. Määrä vaihteli 1–120 välillä. Osassa pajoista esimerkiksi starttipajalta sai osaamistodistuksen. Yleisin osaamistodistuksen muoto oli jokin muu kuin vaikkapa PAIKKO tai Osaan.fi. Muita vaihtoehtoja olivat yleisesti yhteistyötahon malli tai työpajan oma osaamispassi tai -todistus.

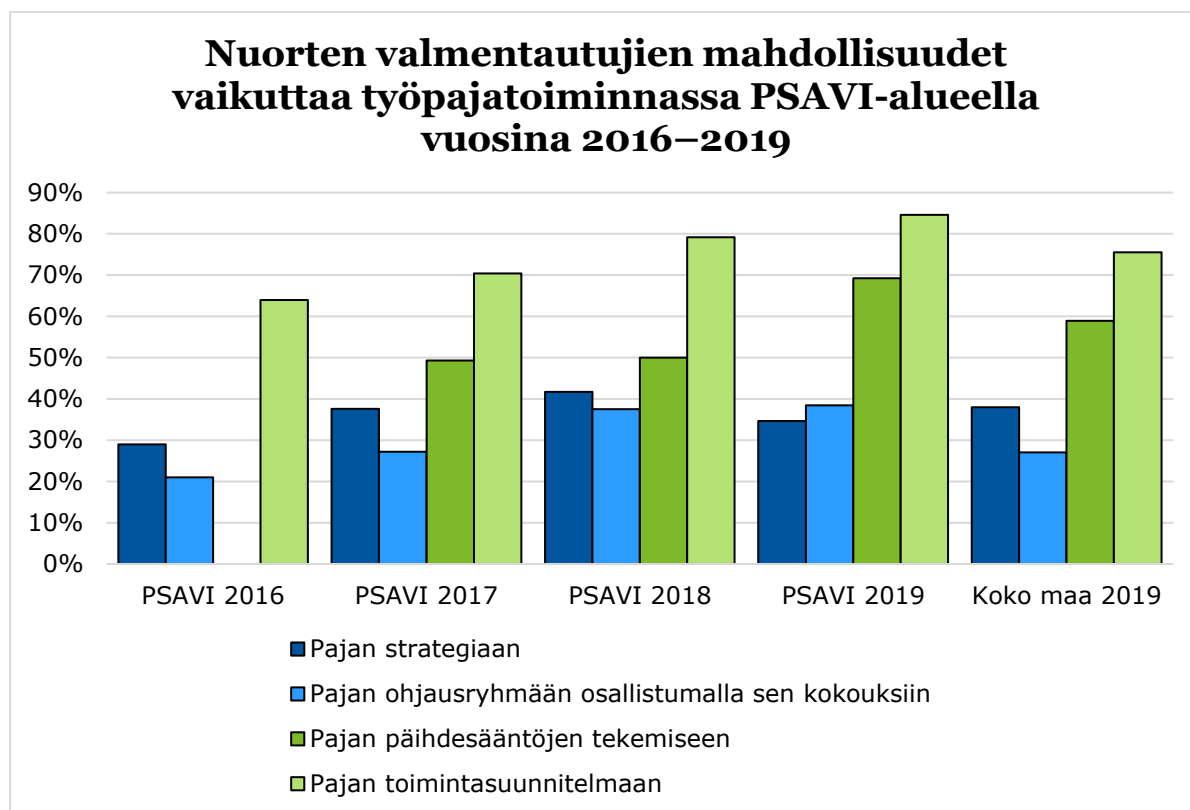
Turvallisuussuunnitelman oli laatinut 96 % PSAVI-alueen nuorten työpaja-toimijoista. Tämä tarkoittaa, että vain yhdellä ei sitä ollut, ja kyseessä olevalla pajalla turvallisuussuunnitelma oli jo suunnitteilla. Työn laatua tarkkaileva malli oli 38 prosentilla eli 10 työpajalla. Tulos on sama kuin vuonna 2018. Käytetyimmät mallit olivat edelleen STL ja ISO 9001.

7.1. Valmentautujien vaikutusmahdollisuudet, palautejärjestelmät ja seuranta

Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. (Nuorisolaki 1285/2016: 4 luku 13 §)

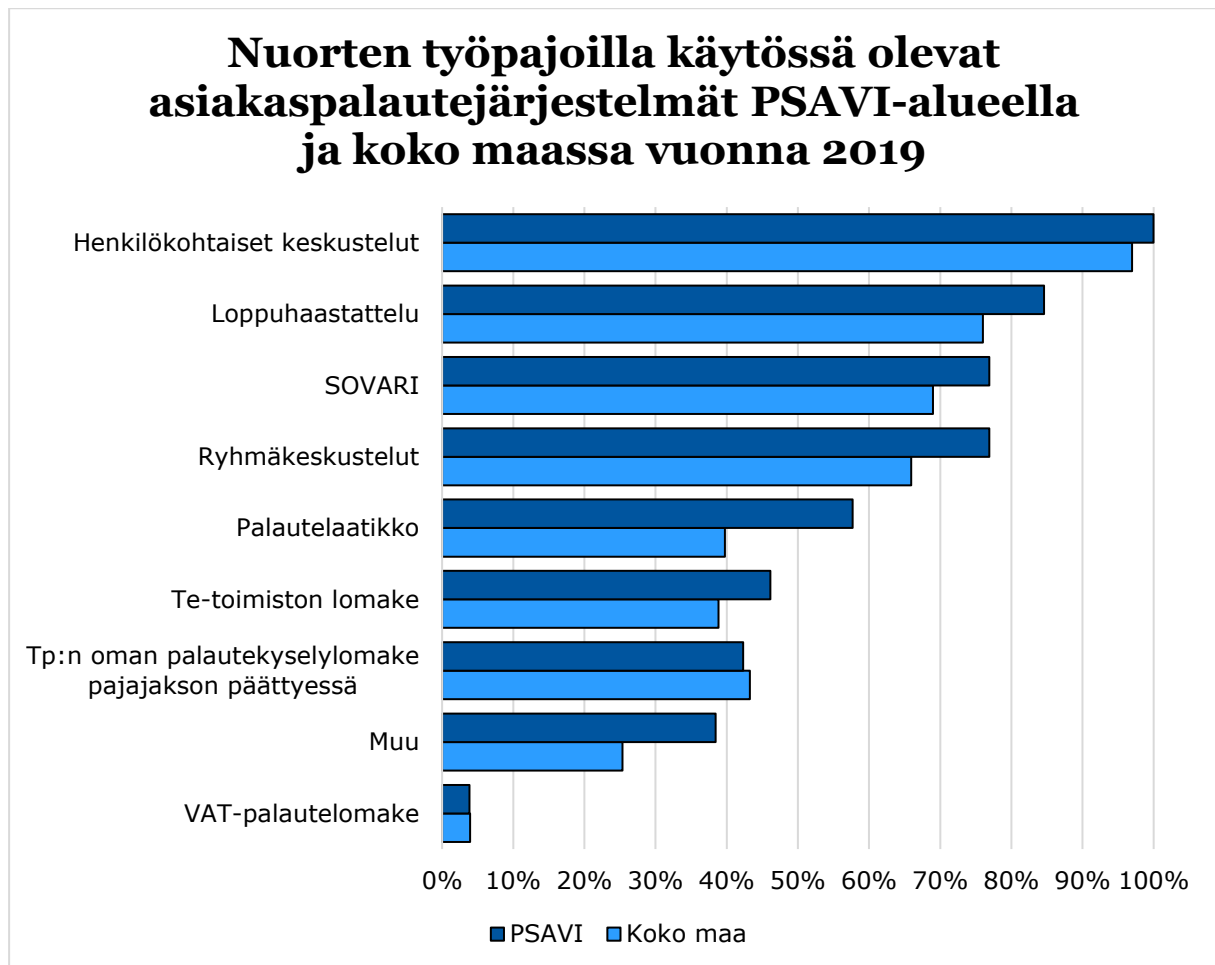
Vuoden 2019 nuorten työpajakyselyn mukaan nuoret pystyivät vaikuttamaan työpajan toimintaan kaikilla pajoilla: 92 prosentissa säännöllisesti ja 8 prosentissa satunnaisesti. Nuorten vaikuttamisen tapoja olivat yhteisiin pajapalavereihin osallistuminen sekä toiminnan ja koulutusten suunnittelu. Lisäksi monilla pajoilla he saivat tehdä toiveita siitä, miten toimintaa toteutetaan, ja toiveet pyrittiin ottamaan huomioon päivittäisessä tekemisessä. Moni paja otti vastaan myös nuorten palautetta aktiivisesti.

Kuva 46. Nuorten valmentautujien mahdollisuudet vaikuttaa työpajatoiminnassa vuosina 2016–2019. Vuoden 2016 kohdalla ei kysytty mahdollisuutta vaikuttaa pajan päihdesääntöjen tekemiseen.

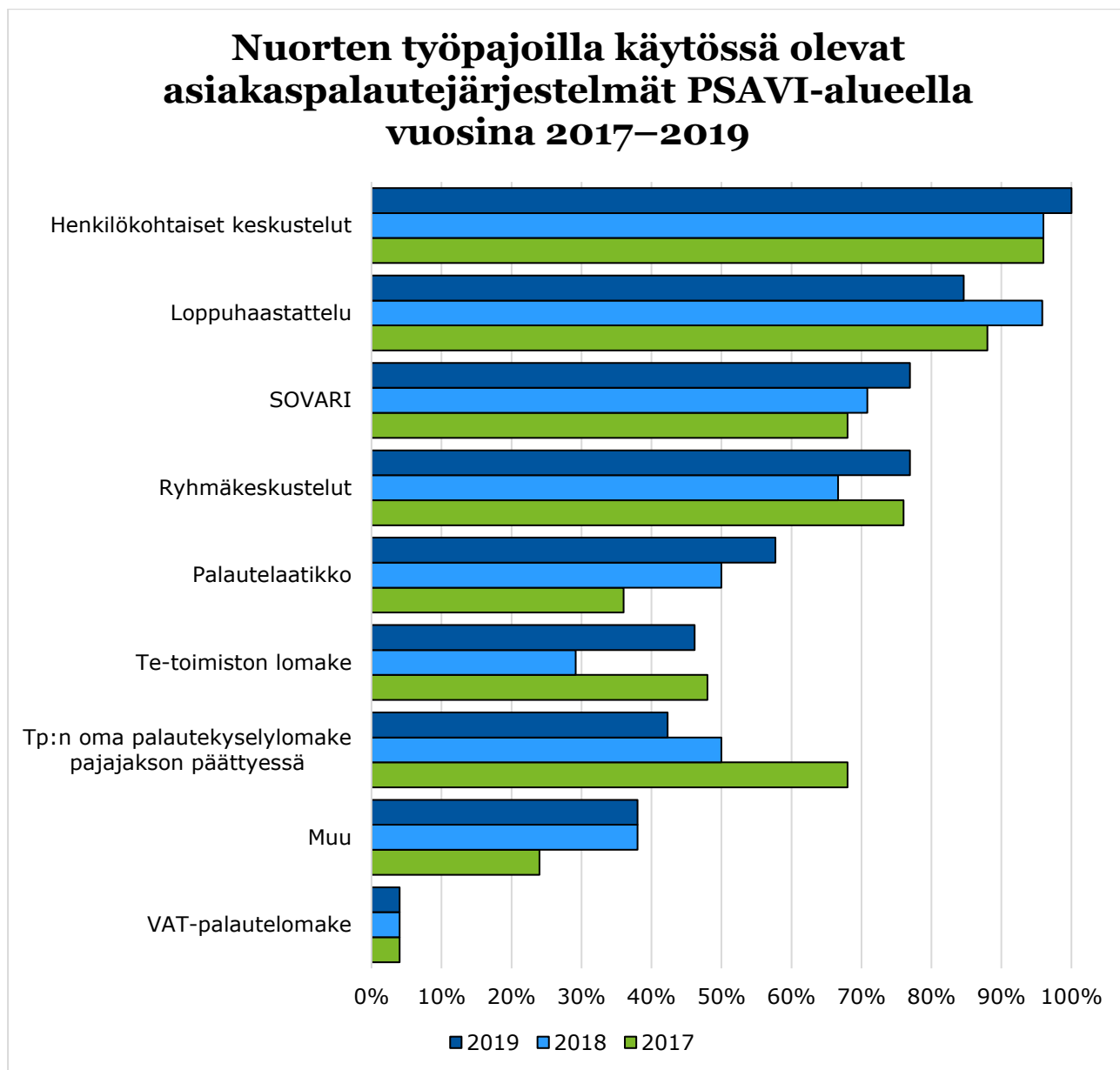
Nuorten vaikuttamisen mahdollisuudet ovat suurelta osin parantuneet vuodesta 2016 (**Kuva 46**). Vuonna 2019 nuoret pystyivät vaikuttamaan pajan strategiaan suhteessa hieman harvemmin kuin edellisenä vuonna. Mahdollisuudet osallistua ohjausryhmän kokouksiin, päihdesääntöjen tekemiseen ja toimintasuunnitelmaan ovat kuitenkin tasaisesti parantuneet viime vuosina. Vuonna 2019 niiden kohdalla tilanne oli myös parempi kuin koko maassa.

Kuva 47. Nuorten työpajoilla käytössä olevat asiakaspalautejärjestelmät PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.

Asiakaspalautteen keräämiseen nuorten työpajoilla on monenlaisia keinoja. PSAVI-alueella kaikkien nuorten kanssa käytiin henkilökohtaisia keskusteluja vuonna 2019. Myös loppuhaastattelu tehtiin 85 prosentille nuorista. Eri palautejärjestelmistä vain työpajan oma palautekyselylomake pajajakson päättyessä oli koko maassa suosituimpi tapa. (**Kuva 47**). Muita käytössä olevia järjestelmiä olivat esimerkiksi Kykyviisari, omat palautekyselyt sekä kuntouttavan työtoiminnan itsearviointi ja työvalmentajan arviointi -lomakkeet.

Kuva 48. Nuorten työpajoilla käytössä olevat asiakaspalautejärjestelmät PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.

Vuosina 2017–2019 palautejärjestelmien käyttämisessä on tapahtunut jonkin verran muutoksia. Henkilökohtaisten keskustelujen osuus nousi 100 prosenttiin. Vuodesta 2018 loppuhaastattelujen määrä väheni 11 prosenttiyksikköä. Vuodesta 2017 työpajan oman palautekyselylomakkeen käyttö väheni 26 prosenttiyksikköä. Vuonna 2018 TE-toimiston lomaketta käytettiin huomattavasti harvemmin kuin vuosina 2017 ja 2019. (**Kuva 48**).

Nuorten työ- ja toimintakyvyn seuranta on tärkeä osa nuorten työpajojen toimintaa. 22 pajalla oli käytössä jokin seurantaohjelma vuonna 2019. Kolmella sellaista ei ollut käytössä ja yksi vastaaja ei ollut osannut sanoa, onko ohjelmaa. Yhdeksällä pajalla oli käytössä kaksi ohjelmaa. Virallisten ohjelmien (joita ovat

esimerkiksi WALMU ja Kykyviisari) lisäksi työpajoilla oli käytössä muita ohjelmia. Tenho Jaakolan sekä Raija Kerättären kehittämät mallit olivat käytössä muutamissa kunnissa. Moni kunta käytti myös kunnan kehittämää arviointi-järjestelmää tai -lomaketta.

Lisäksi asiakashallinta/tilastointijärjestelmänä käytettiin PARtyä lähes kaikissa nuorten työpajoista. Kolme työpajaa käytti muuta ohjelmaa, joka on linkitetty PARtyyn.

Nuorten työpajatoiminnalla pyritään edistämään nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Työpajojen vastauksista näkyi vahva toiminnallisuuden, kannustamisen ja positiivisten kokemusten tärkeys. Osallisuuden kokemukseen liitetään kyky aistia maailma ja yhteiskunta kannattelevana ja tukevana tahona, johon voi luottaa. Tätä kokemusta pyritään pajoilla vahvistamaan esimerkiksi taiteen, poliittisen vaikuttamisen, yhteisen osallistumisen ja jakamisen keinoin. Nuoret pääsevät pajoilla toteuttamaan itseään, luomaan uutta, auttamaan muita esimerkiksi ruokapankin toiminnan kautta, ja he pääsevät olemaan osana kannustavaa yhteisöä. Vaikuttamismahdollisuuksia he pääsevät oppimaan osallistumalla pajan toiminnan suunnitteluun, yhteisiin päätöksiin ja esimerkiksi varjovaalein, joissa he saavat oppia Suomen poliittisesta järjestelmästä. Myös luonto, luonnon kunnioittaminen ja kierrätys näkyvät pajojen vastauksissa tärkeinä teemoina.

Työpajat pyrkivät tukemaan nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Toiminta lähtee peruselämäntavoista, kuten itsenäisen asumisen, ruoanlaiton, siivoamisen, liikunnan, harrastamisen ja päivärytmin opettelusta, ja lisäksi nuoret pääsevät opettelemaan yhteiskunnassa toimimista luotettavan aikuisen kanssa esimerkiksi asioimalla virastoissa yhdessä valmentajan kanssa, käymällä ja järjestämällä tapahtumia, osallistumalla vapaaehtoistoimintaan ja tutustumalla yrityksiin ja kouluihin. Pajoilla opetellaan myös sähköisten asiointipalvelujen käyttöä, kriittistä medialukutaitoa ja tiedonhaun taitoja. Ryhmässä toimiminen opettaa sosiaalisia taitoja ja osallistumista.

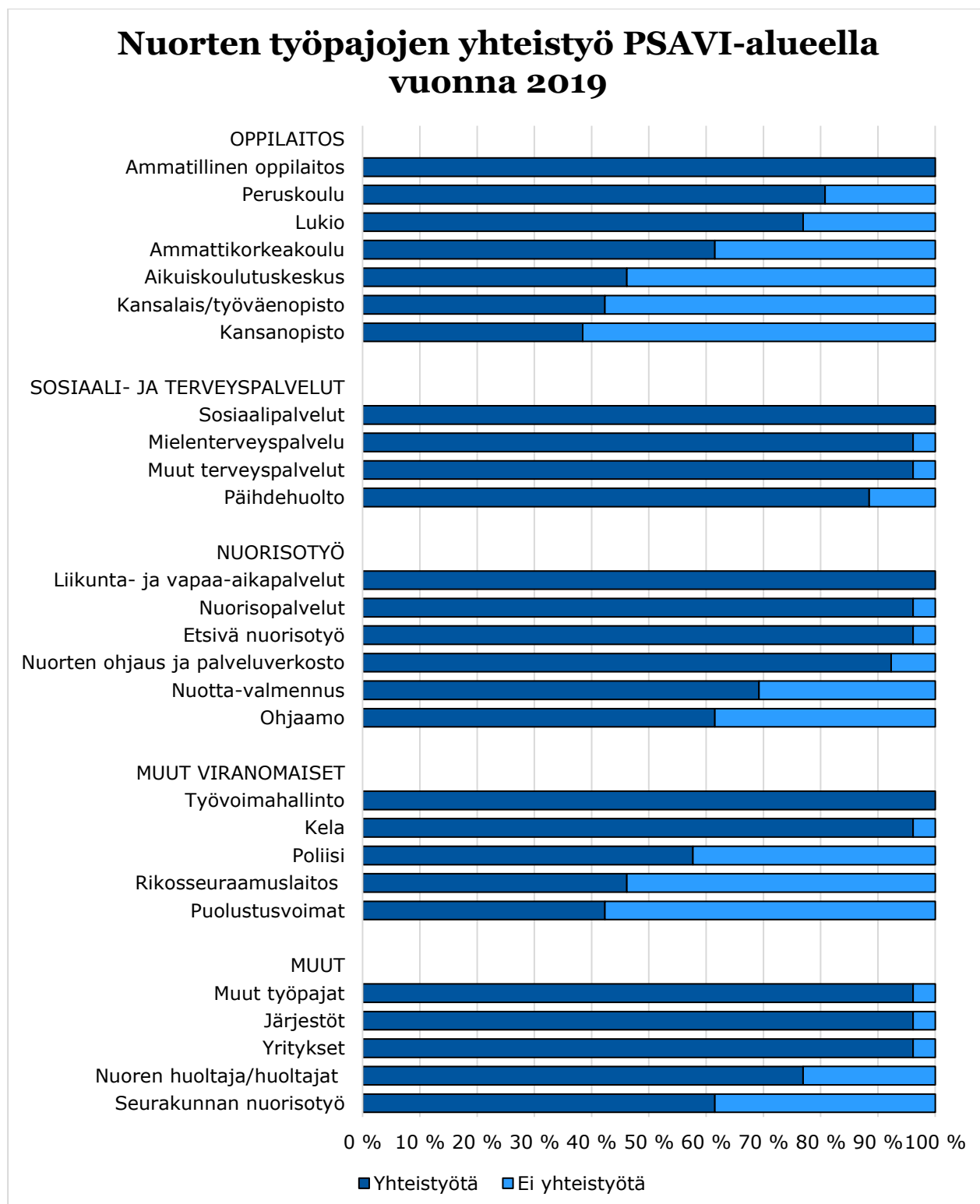
Nuorten työpajatoiminta ja sen aikainen valmennus pyrkivät positiivisiin muutoksiin nuorten työ- ja toimintakyvyssä. Moni nuori kärsii vaikeistakin mielenterveysongelmista ja he ovat osatyökykyisiä. Työpajalla heille annetaan onnistumisen kokemuksia, jotka vahvistavat itsetuntoa. Perustaitojen opetteluun avulla nuoret pääsevät elämässään tilanteeseen, jossa he voivat lähteä kouluttautumaan, saada loppuun koulutuksen tai löytävät työpaikan, ja näin löytävät selkeämmän roolin yhteiskunnassa.

7.2. Yhteistyö

Valtionavustusta myönnettäessä nuorten työpajatoiminnan laadun ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnissa otetaan huomioon yhtenä osana työpajan palvelukyky sekä kohderyhmältä ja yhteistyöverkostolta saatu palaute

(Valtioneuvoston asetus nuorisotyöstä ja -politiikasta 211/2017). Lisäksi nuorisolain 13 §:ssä Nuori tulee työpajalle pääsääntöisesti viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan ohjaamana. Ilman yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ei tällaista ohjautumista tapahdu.

Kuva 49. Nuorten työpajojen yhteistyö eri toimijoiden kanssa PSAVI-alueella vuonna 2019.

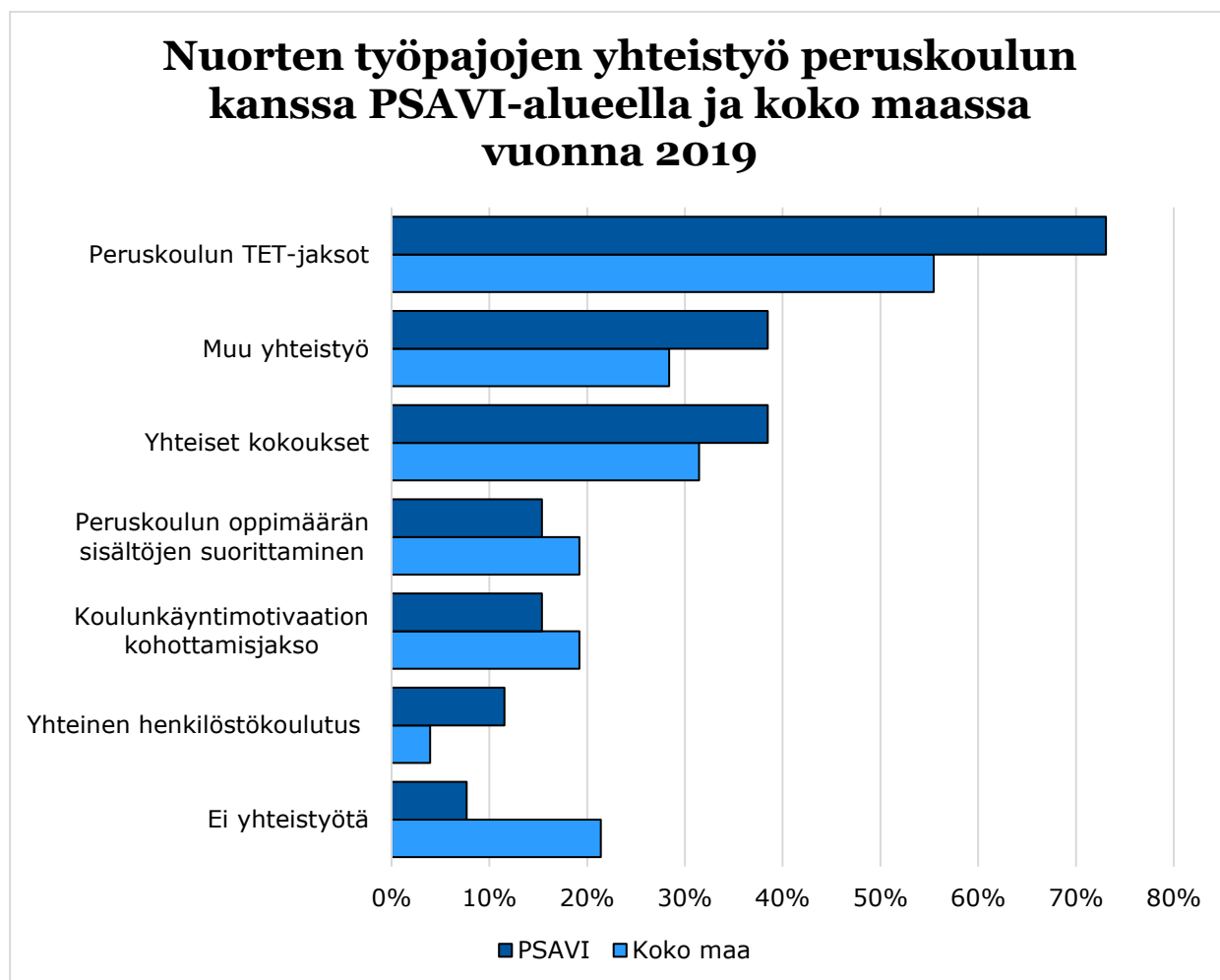

Vuonna 2019 PSAVI-alueen nuorten työpajat tekivät yhteistyötä runsaasti eri toimijoiden kanssa. Kaikki pajat tekivät yhteistyötä ammatillisten oppilaitosten, sosiaalipalvelujen, liikunta- ja vapaa-aikapalvelujen sekä työvoimahallinnon kanssa (**Kuva 49**). Vähiten yhteistyötä tehtiin kansanopiston, kansalais- tai työväenopiston, puolustusvoimien ja rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Tilanne on muuttunut jonkin verran vuodesta 2018, jolloin puolustusvoimien ja rikosseuraamuslaitoksen kanssa tehtävä yhteistyö oli selvästi yleisempää: erot ovat 25 prosenttiyksikköä ja 12 prosenttiyksikköä.

Kirjallisia sopimuksia yhteistyöstä tehdään edelleen harvoin. Useimmin sopimus tehtiin ammatillisen oppilaitoksen kanssa, kun 12 pajalla oli sopimus. Seuraavaksi eniten sopimuksia tehtiin sosiaalipalvelujen ja rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Vuonna 2018 yleisempien peruskoulun ja ammattikorkeakoulun kanssa tehtiin nyt harvemmin sopimuksellista yhteistyötä.

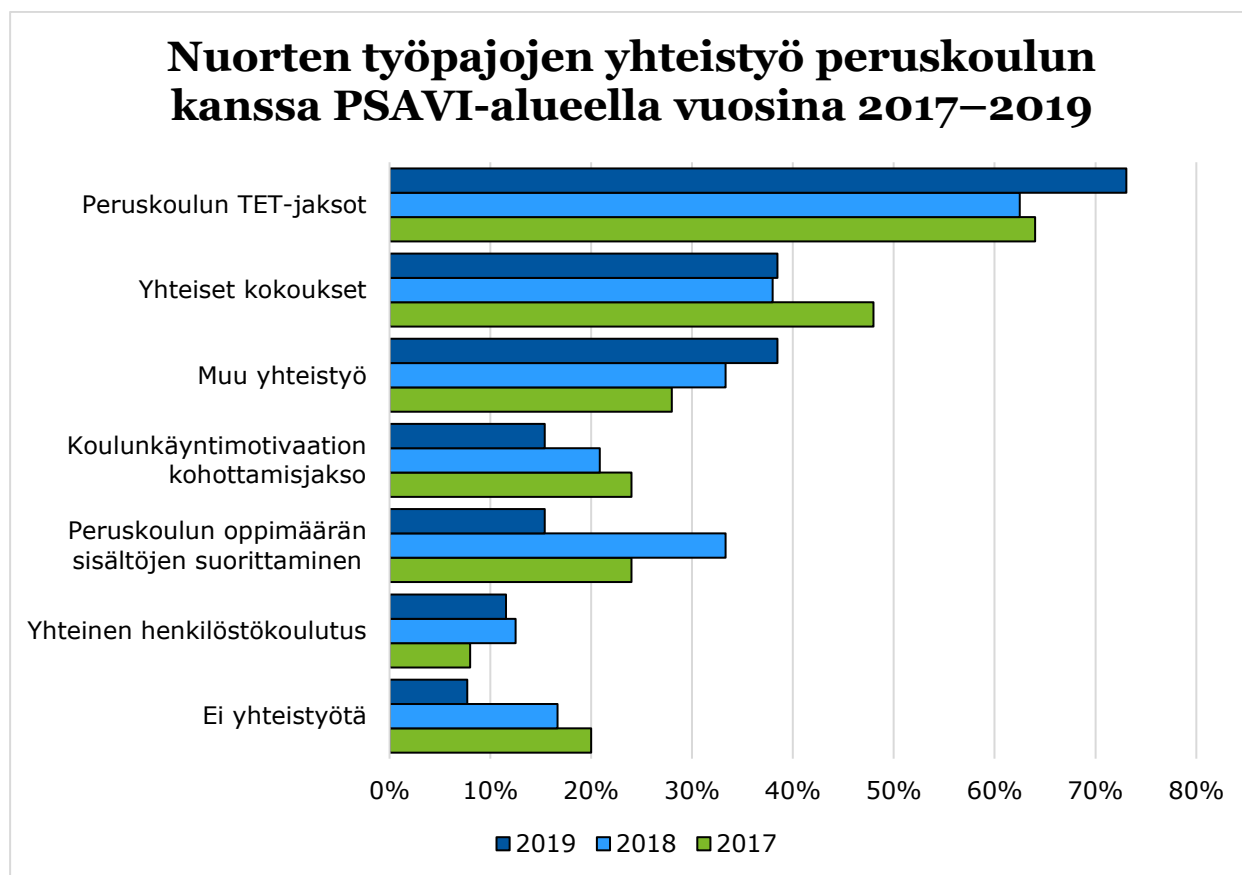
Nuorten työpajoilla oli monia erilaisia tarpeita yhteistyön kehittämiseksi. Yleisin toive oli yhteistyön lisääminen joko muiden työpajojen, viranomaisten, koulujen sekä yritysten kanssa. Usein yhteistyön tarve vaihtelee sen mukaan, mitkä ovat toiminnassa mukana olevan nuoren tarpeet. Esimerkiksi paikallisten lukioiden kanssa ei välttämättä tehdä yhteistyötä vuoden aikana, koska kukaan nuorista ei tarvitse lukiokoulutusta tai ole lukiolainen. Jotkut pajat pitivät ongelmallisena myös sitä, että yhteistyötahojen työntekijät vaihtuvat tiuhaan ja työ täytyy aloittaa heidän kanssaan aina alusta. Myös yleisesti tiiviimpää ja säännönmukaisempaa yhteistyötä ja parempaa kommunikointia ja tavoitettavuutta peräänkuulutettiin.

Kuva 50. Nuorten työpajojen yhteistyö peruskoulun kanssa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

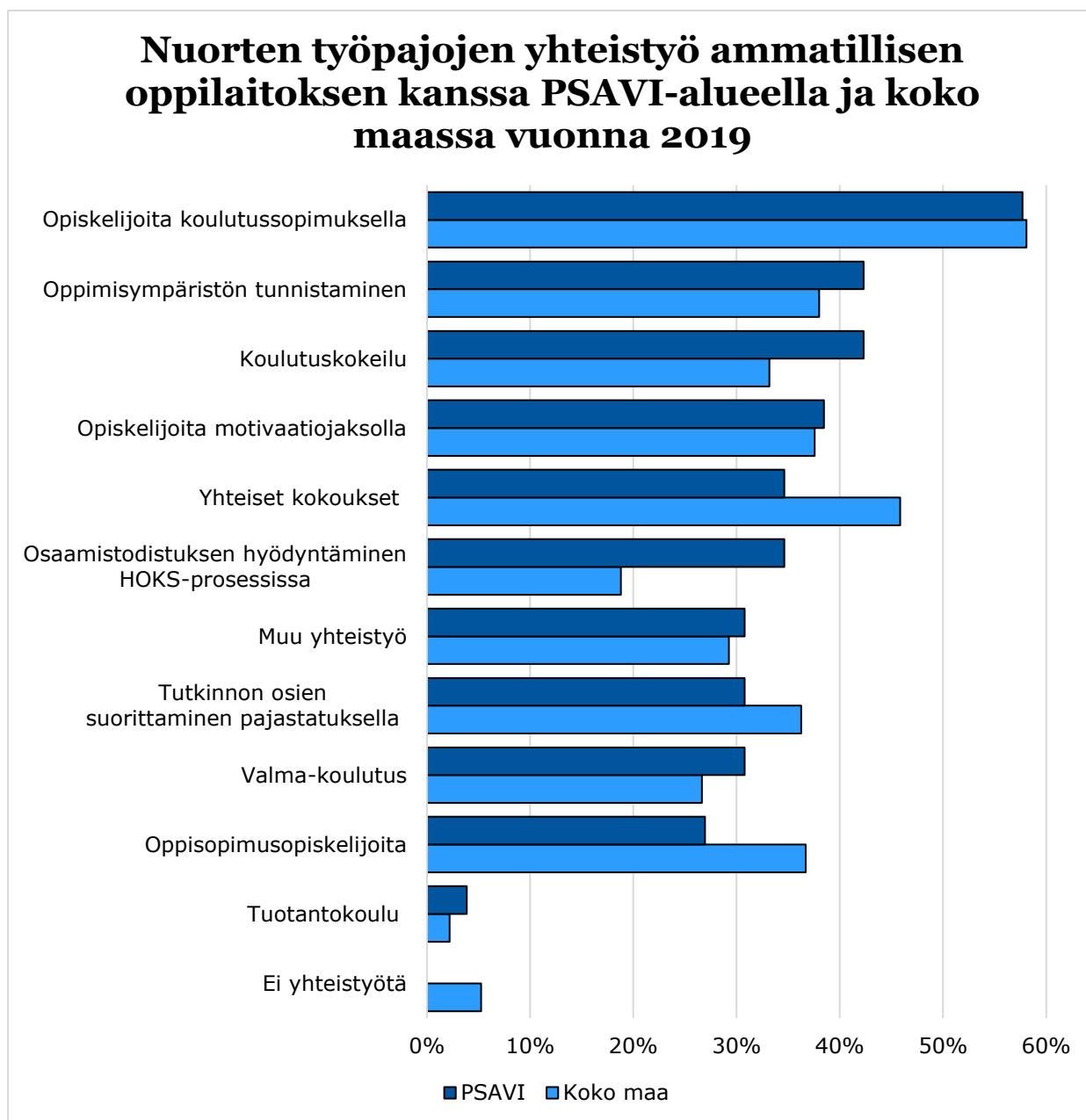
Peruskoulun kanssa tehtiin eniten yhteistyötä TET-jaksojen kanssa (**Kuva 50**). Myös yhteiset kokoukset olivat yleisiä. Valtakunnallisesti peruskoulun oppimäärän sisältöjen suorittaminen ja koulunkäyntimotivaation kohottamisjaksot olivat yleisempiä kuin PSAVI-alueella. PSAVI-alueella tehtiin yleensä muutenkin enemmän yhteistyötä kuin koko maassa. Kahdella pajalla palvelut on rajattu yli 17-vuotiaille, minkä vuoksi he eivät tee yhteistyötä peruskoulun kanssa. Muita yhteistyömuotoja olivat esimerkiksi jopo, vanhempainillat, yhteiset tilat ja infot kesätöistä.

Kuva 51. Nuorten työpajojen yhteistyö peruskoulun kanssa PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

Vuosivertailussa (**Kuva 51.**) näkyy, että peruskoulun TET-jaksot ovat edelleen kasvattaneet suosiotaan yhteistyömuotona peruskoulujen kanssa. Yhteiset kokoukset ovat vähentyneet viimeisen kahden vuoden aikana. Peruskoulun oppimäärän sisältöjen suorittamisen arvo laski 18 prosenttiyksikköä vuodesta 2018. Arvoon voi kuitenkin vaikuttaa se, että vuoden 2019 kyselyssä vastausvaihtoehtoja oli vähennetty. Aiemmat vaihtoehdot peruskoulun oppimäärän osa- ja kokosuorittaminen sekä pajakoulu ovat nyt yhdistetty vaihtoehdon ”Peruskoulun oppimäärän sisältöjen suorittaminen” alle. Yksi työpaja olikin vastannut muiden vaihtoehtojen alle peruskoulun oppimäärän osasuorittamisen.

Kuva 52. Nuorten työpajojen yhteistyö ammatillisen oppilaitoksen kanssa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista nuorten työpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

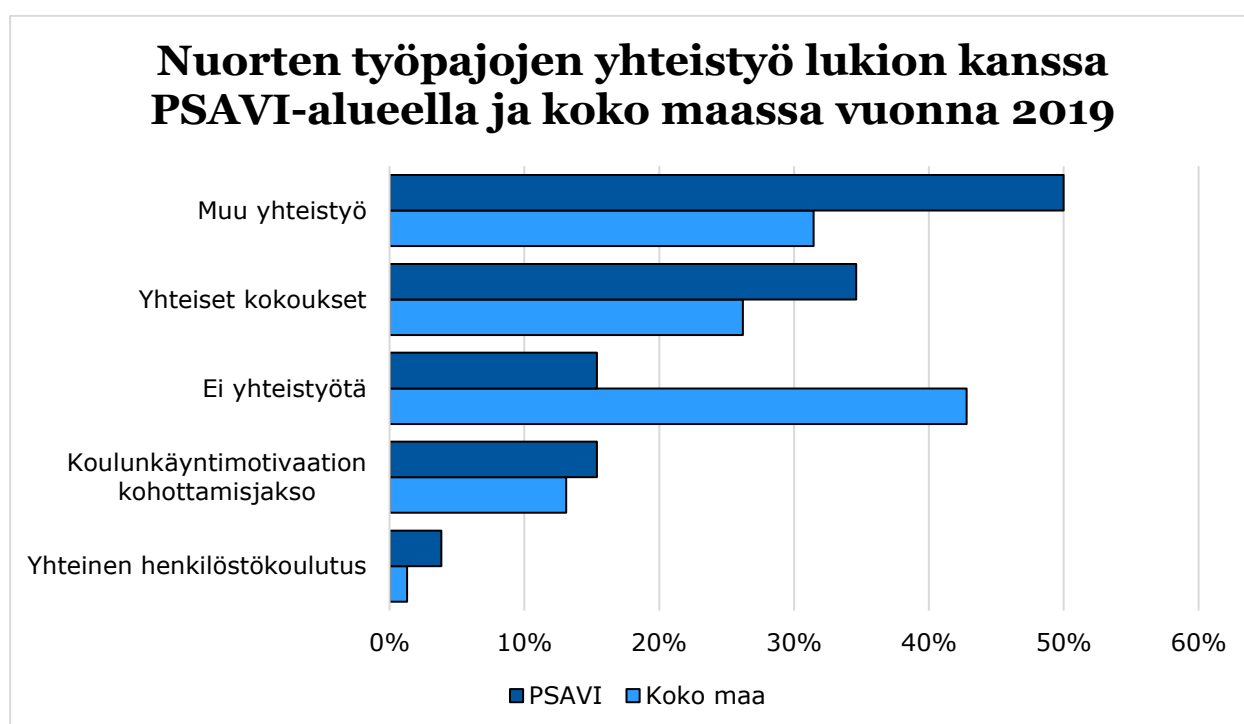

Vuonna 2019 kaikki PSAVI-alueen nuorten työpajat tekivät yhteistyötä ammatillisen oppilaitoksen kanssa (**Kuva 52**). Yleisin käytetty yhteistyömuoto oli koulutussopimus eli työelämässä oppiminen. Sitä käytettiin yhtä usein kuin valtakunnallisesti. Koulutuskokeilu oli suosituampi kuin koko maassa, samoin oppimistodistuksen käyttö HOKS-prosessissa. Yhteiset kokoukset, tutkinnon suorittaminen pajastatuksella ja oppisopimusopiskelijana olemisen olivat harvinaisempia PSAVI-alueella kuin koko Suomessa. Muun yhteistyön kerrottiin olevan esimerkiksi opopalvelut, vierailu- ja tutustumiskäynnit, opiskelijoiden

ohjautuminen starttipajan toimintaan sairausloman aikana ja yhdessä järjestetyt tapaamiset.

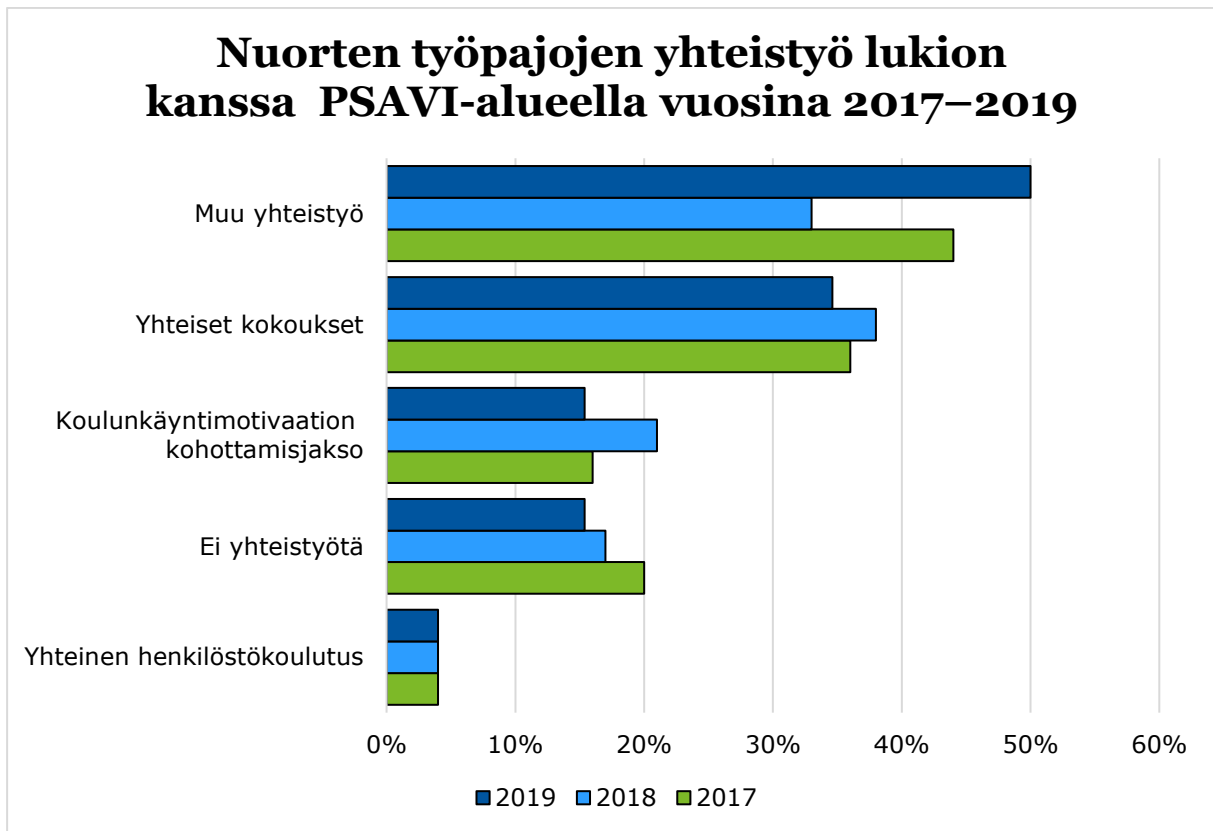
Vuoden 2019 kyselyä uudistettiin niin paljon, että vuosivertailua aiempien vuosien yhteistyötapoihin ei pystytty tekemään. Aiemmin kyselyssä olivat mukana vaihtoehtoja, kuten työpajanuorten tutustuminen oppilaitokseen, kesken jääneen tutkinnon loppuun suorittaminen ja oppilaitoksesta eronneiden rekrytointi työpajalle. Vuoden 2019 vaihtoehdot ovat hyvin erilaiset, eivätkä tulokset ole vertailukelpoisia.

Kuva 53. Nuorten työpajojen yhteistyö lukion kanssa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019. Osuudet kaikista nuortentyöpajatoimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

85 % PSAVI-alueen nuorten työpajoista teki yhteistyötä myös lukioden kanssa vuonna 2019, mikä oli 28 prosenttiyksikköä useammin kuin valtakunnallisesti (**Kuva 53**). Yleisin yhteistyömuoto olivat muut yhteistyötavat, joita järjesti puolet pajoista. Niitä kerrottiin olevan esimerkiksi opon palvelut, ammatinvalinnanohjaus, yksilökohtainen tuki nuorten tarpeen mukaan, lukio-opintojen suorittaminen pajaympäristössä sekä tutustumiskäynnit. Noin kolmasosa pajoista järjesti yhteisiä kokouksia.

Kuva 54. Nuorten työpajojen yhteistyö lukion kanssa PSAVI-alueella vuosina 2017–2019. Osuudet kaikista nuorten työpaja toimintaa alueella järjestäneistä toimijoista.

Viimeisen viiden vuoden aikana on yhteistyö lukioiden kanssa jatkanut kasvuaan (**Kuva 54**). Kuten usein aiempina vuosina, ovat muut yhteistyömuodot jälleen yleisin yhteistyön muoto. Koulunkäyntimotivaation kohottamisjaksojen yleisyys on tippunut 13 prosenttiyksikköä parhaasta tuloksesta. Yhteisten henkilöstökoulutusten määrä on säilynyt samana neljänä edellisenä raportointivuotena. 4 % vastaa yhtä työpajaa.

8. Palaute kyselystä

Työpajakyselyn lopuksi työpajat saivat antaa palautetta kyselystä. Iso osa kiitteli rahoituksesta tai piti kyselyä hyvänä. Kuitenkin myös kritiikkiä ja kehitysehdotuksia tuli.

”Mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennusta ei ole enää Kelan palveluvalikoimassa, sen voi ottaa pois. Avoimet kysymykset osallisuudesta, vaikuttamisesta ja yhteiskuntaan ohjaamisesta on samaa asiaa kuin nuorten työpajan hakemuksessa. Hyvä, että Party tilastoja ei enää käydä tässä uudelleen läpi. Talouspuolen kysely tulee liian pian ja olikin hyvä, että siihen oli saatavilla myöhempi palautusaikataulu.”

”Kiitos kyselystä ja sen kehittämisestä, kyselyä on jalostettu parempaan suuntaan. Kysely on aina hyvä työpajatoiminnan -tsekkauslista-. Kysely muistuttaa, oivalluttaa ja laittaa pohtimaan työpajan toimintaa, sekä sen kehittämistä.”

”Kiitos rahoituksesta. Toiminnan kannalta äärimmäisen tärkeä osa.”

”Kyselyn kehittäminen seinättömälle pajalle sopivammaksi. Seinättömänä pajana toimiessamme ei perinteisille työpajoille suunnatut kyselyt ja mittarit (esim. Sovari) ei sovellu kaikilta osin meille.”

”Mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennusta ei ole enää Kelan palveluvalikoimassa, sen voi ottaa pois. Avoimet kysymykset osallisuudesta, vaikuttamisesta ja yhteiskuntaan ohjaamisesta on samaa asiaa kuin nuorten työpajan hakemuksessa. Hyvä, että Party tilastoja ei enää käydä tässä uudelleen läpi. Talouspuolen kysely tulee liian pian ja olikin hyvä, että siihen oli saatavilla myöhempi palautusaikataulu.”

”Vastausvaihtoehtoihin voisi lisätä vaihtoehdoksi: tulossa (suunnitteilla/työn alla).”

”Kyselyn toimintavarmuutta voisi parantaa. Liikuttaessa kyselyssä edellinen ja seuraava painikkeilla, tyhjentyi useita kertoja aiemmin täytetyt kyselyn kohdat, mikäli kyselyä ei ollut välillä tallentanut. Välitallennus painike olisi hyvä, ilman että kyselyn joutuisi lähettämään omaan sähköpostiin.”

Lähteet

Finlex: *Nuorisolaki*. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Finlex: *Valtioneuvoston asetus nuorisotyöstä- ja politiikasta*.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170211>

Opetus- ja kulttuuriministeriö: <http://nuorisotilastot.fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö: *Työpajatoiminnan arviointikysely 2019*

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2019). *Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023*.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162007/OKM_2020_2_VANUPO_fi_u.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työ- ja elinkeinoministeriö: *Työväilyksen vuositilastot vuonna 2019*.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162090/2%20Tilastotiedote%202020.pdf>

Työ- ja elinkeinoministeriö: *Työväilyksen vuositilastot vuonna 2018*.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161400/2%20Tilastotiedote%202019.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Työ- ja elinkeinoministeriö: *Työväilyksen vuositilastot vuonna 2017*.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160586/2%20Tilastotiedote%202018.pdf>

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset: *Työvoimapalvelujen tarjonta ja uudistukset 2015–2019*.
<https://www.vtv.fi/app/uploads/2020/06/VTV-Tarkastus-7-2020-Tyovoimapalvelujen-tarjonta-ja-uudistukset-2015-2019.pdf>

Kuvaluettelo

Kuva 1. Valtionavustuksella tuettu nuorten työpajatoiminta Suomessa vuonna 2019.	8
Kuva 2. Valtionavustuksella tuettu nuorten työpajatoiminta PSAVI-alueella vuonna 2019.	
Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
Kuva 3. Nuorten työpajatoiminnan kokonaiskustannukset nuorten työpajatoiminnan valtionavustusta saaneiden pajojen osalta sekä yhtä nuorta kohti käytettyjen kustannusten määrä PSAVI-alueella vuosina 2018–2019.	10
Kuva 4. Nuorten työpajatoiminnan rahoitus PSAVI-alueella vuosina 2018–2019.	11
Kuva 5. Vakituisen ja vakituissuhteiden työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista nuorten työpajoilla 2010–2019.	12
Kuva 6. Työpajahenkilöstön henkilötöyvuosien osuudet erilaisissa työsuhteissa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	13
Kuva 7. Työpajahenkilöstön henkilötöyvuosien osuudet erilaisissa työsuhteissa PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	14
Kuva 8. Työpajahenkilöstön henkilötöyvuosien osuudet erilaisissa työtehtävissä PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	15
Kuva 9. Työpajahenkilöstön henkilötöyvuosien osuudet erilaisissa työtehtävissä PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	16
Kuva 10. Työpajahenkilöstön koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	17
Kuva 11. Työpajahenkilöstön koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	18
Kuva 12. Työpajahenkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	20
Kuva 13. Työpajahenkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen PSAVI-alueella vuosina 2015–2019.	20
Kuva 14. Työpajahenkilöstön osallistuminen erilaisiin koulutuksiin PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	22
Kuva 15. Työpajahenkilöstön osallistuminen erilaisiin koulutuksiin PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	24
Kuva 16. Työpajahenkilöstön koulutustarpeita PSAVI-alueella vuonna 2019.	26
Kuva 17. Työnohjauksen järjestäminen PSAVI-alueen nuorten työpajoissa vuosina 2017–2019.	27
Kuva 18. Yksilötyönohjauksen järjestäminen PSAVI-alueen ja koko maan nuorten työpajoissa vuonna 2019.	28
Kuva 19. Ryhmätyönohjauksen järjestäminen nuorten työpajoissa PSAVI-alueen ja koko maan työpajoissa vuonna 2019.	28
Kuva 20. Nuorten valmentautujien määrä PSAVI-alueen nuorten työpajoilla vuosina 2008–2019.	29
Kuva 21. Nuorten työpajatoimintaan osallistuneiden nuorten määrän kehitys PSAVI-alueella ikäryhmittäin vuosina 2016–2019.	30
Kuva 22. Nuorten valmentautujien koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	31
Kuva 23. Nuorten valmentautujien koulutustaustojen (ylin suoritettu tutkinto) osuudet PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	32
Kuva 24. Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajalle PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	33
Kuva 25. Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajalle PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	34
Kuva 26. Nuorten valmentautujien ohjautuminen PSAVI-alueen nuorten työpajoille vuosina 2012–2019.	35
Kuva 27. Nuorten valmentautujien osuudet erilaisissa toimenpiteissä PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	37

Kuva 28. Nuorten valmentautujien osuudet erilaisissa toimenpiteissä PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	39
Kuva 29. Nuorten valmentautujien työpajakakson kestot PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	40
Kuva 30. Nuorten valmentautujien työpajakakson kestot PSAVI-alueella vuosina 2016–2019.	40
Kuva 31. Koulutukseen ja työelämään sijoittuneiden osuus kaikista alle 29-vuotiaista valmentautujista PSAVI-alueella vuosina 2012–2019.	41
Kuva 32. Nuorten valmentautujien sijoittuminen pajajakson jälkeen PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	42
Kuva 33. Nuorten valmentautujien sijoittuminen pajajakson jälkeen PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	43
Kuva 34. Nuorten työpajatoiminnassa käytössä olevat toimintamenetelmät ja palvelut PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	45
Kuva 35. Nuorten työpajoilla käytetyt valmennuspalvelut ja -menetelmät PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	46
Kuva 36. Nuorten työpajoilla käytetyt matalan kynnyksen palvelut PSAVI-alueella vuosina 2015–2019.	47
Kuva 37. Nuorten työpajoilla käytetyt suunnitelmat ja arvioinnit PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	48
Kuva 38. Nuorten työpajoilla käytetyt yhteistyöpalvelut PSAVI-alueella vuosina 2017–2019	48
Kuva 39. Nuorten työpajoilla käytetyt hyvinvoinnin ja terveyden palvelut PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	49
Kuva 40. Nuorten työpajoilla käytetyt erilliset tukipalvelut PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	50
Kuva 41. Valmennuspalvelujen kuvaus nuorten työpajoissa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	51
Kuva 42. Valmennuspalvelujen kuvaus nuorten työpajoissa PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	52
Kuva 43. Nuorten työpajatoiminnan valmennusyksiköt PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	54
Kuva 44. Nuorten työpajatoiminnan valmennusyksiköt PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	56
Kuva 45. Kuinka suuri osa työpajojen oppimisympäristöistä on tunnistettu vuonna 2019.	63
Kuva 46. Nuorten valmentautujien mahdollisuudet vaikuttaa työpajatoiminnassa, vuosina 2016–2019.	65
Kuva 47. Työpajoilla käytössä olevat asiakaspalautejärjestelmät PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	66
Kuva 48. Työpajoilla käytössä olevat asiakaspalautejärjestelmät PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	67
Kuva 49. Nuorten työpajojen yhteistyö eri toimijoiden kanssa PSAVI-alueella vuonna 2019.	69
Kuva 50. Nuorten työpajojen yhteistyö peruskoulun kanssa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	71
Kuva 51. Nuorten työpajojen yhteistyö peruskoulun kanssa PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	72
Kuva 52. Nuorten työpajojen yhteistyö ammatillisen oppilaitoksen kanssa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	73
Kuva 53. Nuorten työpajojen yhteistyö lukion kanssa PSAVI-alueella ja koko maassa vuonna 2019.	74
Kuva 54. Nuorten työpajojen yhteistyö lukion kanssa PSAVI-alueella vuosina 2017–2019.	75

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Työntekijöiden koulutustaustat eri työtehtävissä PSAVI-alueen nuorten työpajoilla vuonna 2019. 19

Taulukko 2. Työpajojen ohjaus- tai johtoryhmän jäsenten taustayhteisöt PSAVI-alueella vuosina 2017–2019 ja koko maassa vuonna 2019. 61

Taulukko 3. Syitä sille, että nuorten työpaja ei voi ottaa vastaan kaikkia, jotka haluaisivat tulla mukaan toimintaan PSAVI-alueella vuosina 2017–2019 ja koko maassa vuonna 2019. 62

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Oulu

2020